

פ ר ו ט ו ק ו ל  
ישיבה ל"ד/של"ו של הממשלה  
ד' בניסן תשל"ו - 4.4.76

נכחו השרים: י. רבין - יו"ר א. אוזן, י. אלון, י. בורג, ח. בר-לב, מ. ברעם, י. גלילי, ש. הלל, ז. המר, ג. יעקבי, ש. פרס, ח. צדוק, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן, י. רפאל, ו. שם-טוב

נעדרו השרים: ג. האוזנר (בחו"ל), א. ידלין (בחו"ל), א. עופר (בחו"ל)

|                    |                                         |
|--------------------|-----------------------------------------|
| רב-ניצב ש. רוזוליו | - המפקח הכללי של המשטרה (בסעיף 590)     |
| ג. אבנר            | - מזכיר הממשלה                          |
| ש. טולידנו         | - יועץ ראש הממשלה (בסעיף 590)           |
| ע. ערן             | - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה          |
| חא"ל א. פורן       | - מזכיר צבאי לראש הממשלה (בסעיף 590)    |
| סא"ל א. תהילה      | - לשכת שר הבטחון (בסעיף 590 ובסעיף 592) |

סדר היום:

|      |                                                                                                |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 587. | ש א ל ה                                                                                        |
| 588. | כתבה בעתון "הארץ" בקשר לסיוע האמריקני ל"רביע המעבר"                                            |
| 589. | ש א ל ו ת                                                                                      |
| 590. | הארועים במגזר הערבי                                                                            |
| 591. | הסמכת ועדת השרים לענייני פנים, שירותים ואיכות הסביבה - ענייני שחרור נכסי הקדשות מוקנים והנהלתם |
| 592. | הבחירות העירוניות ביהודה ושומרון                                                               |
| 593. | ביקור ראש ממשלת דרום אפריקה בישראל                                                             |
| 594. | תיקון אמנת ההסגרה בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה של דרום אפריקה                                |
| 595. | סדר הדיונים בממשלה                                                                             |
| 596. | נסיעות שרים                                                                                    |
| 597. | ש א ל ה                                                                                        |
| 598. | מכירת נשק                                                                                      |
| 599. | שאלה                                                                                           |

587. ש א ל ה

שר הבריאות ו. שם-טוב:

רציתי לשאול את שר הבטחון: האם לאור ההודעות על המצער לשומרון, שגוש אמונים מכין לחג הפסח, מצער שיש לו אופי של הפגנה פוליטית, ושבמציאות השוורת היום יש לו אופי פרוכוקטיבי והוא יכול לגרור אותנו לדברים שלא נרצה להיגרר אליהם - האם שר הבטחון לא ישקול איסור מפגן פוליטי כזה? האם ידוע בכלל לשר הבטחון על הפעולה הזאת?

שר הבטחון ש. פרס:

א) ידוע לי על המצער. ב) גוש אמונים פנה אלי בענין זה וקיבל לכך אישור על תנאי. התנאי הוא שבמסלול לא יהיו אלמנטים פרוכוקטיביים. זו הפעם השלישית שהם עורכים דבר כזה בימי הפסח. עד עכשיו הנסיון הוא שהם עמדו בכל הסדרים שהותנו אתם, היינו ביחס למסלול ולהתנהגות.

שר הפנים י. בורג:

זה טיול עם ילדים.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הכל עכשיו עם ילדים.

שר הבטחון ש. פרס:

הם ערכו דבר כזה גם בפסח שעבר. אין זאת-אומרת שאין כאן אופי של הפגנה פוליטית. אבל יש מיגבלות שהוטלו עליהם. קודם כל לגבי המסלול - שלא ייכנסו למקומות-ישוב ערביים, מיגבלות לגבי הסדרים ולגבי כל האופי של הטיול הזה או המצער הזה. כאשר אנו שוקלים, מה

יהיה נכון יותר לעשות, האם להכניס את זה למסגרת ולסדר מסויים, או לעשות מזה עימות פוליטי שיכה גלים בכל העולם וביחוד בכל העולם הערבי - הרי לדעתי עדיף דבר מסודר, מבוקר והגיוני. התייעצתי בנושא זה גם עם ראש הממשלה. לדעתנו עדיף יהיה דבר מסודר ומבוקר.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אם כך אני מציע הצעה פורמלית. אני חושב שזוהי הפגנה פוליטית ולא טיול. זוהי הפגנה פוליטית מאד מאד לא רצויה מכל הבחינות. אני מציע לאסור אותה.

שר הפנים י. בורג:

תציע את ההצעה לסדר היום.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מוכן פורמלית להציע זאת לסדר היום.

שר הפנים י. בורג:

זה אופי פרובוקטיבי מזיק.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אינני מקבל את הדיבור הזה.

שר הפנים י. בורג:

אתה לא תכתיב לי את צורת הדיבור.

ראש הממשלה י. רבין:

היתה פנייה של אותו גורם בדבר צעדה. אין זו הפעם הראשונה שהם באים בפנייה שכזו. לאחר שנבדקו הסידורים בהתאם לנוהל

ולנוהג המקובלים על-ידי מערכת הבטחון, ניתן האישור למצעד גם על-דעתי, בתנאי שימלאו את התנאים שכל גוף המטייל בשטחים חייב למלאות. אם תרצה להעלות את הסעיף הזה לסדר היום ואחה תעמוד על-דעתך - זכותך לכך. אני מציע בכל-זאת שלא להעמיד הנושא הזה להחלטת הממשלה, כי אין לזה תקדים. ביחס לכל טיול בשטחים יש נוהג ונוהל שאושרו בשעתו על-ידי הממשלה. איני מציע שנתחיל בדיוני הממשלה לדון בכל טיול וטיול ביהודה ובשומרון או במקום אחר. אבל אם תעמוד על כך - יעלה הנושא לסדר היום לפני הביצוע והממשלה תחליט על-כך. אולם אראה בזה תקדים חמור. אולם לפני זה אני רוצה לבדוק מה מחייב בענין זה תקנון הממשלה.

#### שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לשאול שתי שאלות בנדרון זה:  
(א) האם מובטח שלא תהיה שם אסיפה פוליטית עם נאומים? טיול זה אינו אסיפה פוליטית. האם מובטח הדבר שלא תהיה שם אסיפה שכזו?

(ב) ישנו גרעין הנקרא "גרעין יריחו". קיבלתי מכתב מהגרעין הזה. הם רוצים להתישב ביריחו. שאלתי אותם האם הם מוכנים להתישב במקום שועדת השדים לענייני התיישבות תחליט או שהם קשורים רק להתיישבות ביריחו? מה יקרה אם בהזדמנות הטיול הזה ירצו ליצור עובדה?

#### ראש הממשלה י. רבין:

הם פנו בבקשה לטיול. אם בשעת הטיול בערב גם ידברו - בדבר כזה לא התערבנו אף פעם. אם יעשו נסיון לקבוע עובדות - יש ביחס לזה הוראות קבועות.

#### שר הבטחון ש. פרס:

יש התחייבות שבעקבות הטיול הזה לא תהיינה כל

התנחלויות.

שר המשפטים ת. צדוק:

התחייבות של מי?

שר הבטחון ש. פרס:

התחייבות של גוש אמונים שביקש באופן פורמלי זו השנה השלישית לערוך מצעד שכזה. הם תמיד עמדו בהתחייבות שלהם. לפי דעתי הופעה אחת בטלויזיה היא משמעותית יותר מאשר דיבור לפני 5,000 איש.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

יהיו ביריחו.

שר הבטחון ש. פרס:

המסלול אינו כולל כניסה למקומות ישוב ערביים. הגרעין יריחו מתדפק על דלתות הממשלה זה שנה וחצי. אנחנו עונים להם תשובה שלילית. אינני מציע לעשות מזה ענין שיגדיל את ממדי הצעדה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני מציע לכל אלה שנטלו את רשות הדיבור, להניח עכשיו את השאלה הזאת. מי שבעד הטיוח - יהיה בעדו, מי שהוא נגדו - יהיה נגדו. אבל אני מציע שלא לפזר את המאמץ שלנו על קרבות קטנים חסרי-ערך. בבוא העת נצטרך לקיים דיון על מדיניות ההתיישבות שלנו ביהודה ובשומרון, ואז נצטרך לקיים דיון יסודי. אני מציע לא לעסוק עד אז בענינים משניים. אני זוכר כי בהיותי שר החינוך והתרבות הגענו להסדר עם מערכת הבטחון על טיולי כתות גבוהות ביהודה ובשומרון במיוחד. לא סברנו שצריך לסגור את הארץ בפני טיולים. קראתי את המודעות של גוש אמונים. אני חושב שדוקא הטיפול במסע זה יתן לו יותר משמעות משיש לו, ואין הוא חסר משמעות. אבל איני מציע לפזר את המאמץ שלנו על הקרבות הקטנים האלה. הענין הוא יותר מדי

רציני מאשר נעסוק בו דרך אגב של מסע.

588. כתבה בעתון "הארץ" בקשר לסיוע האמריקאי ל"רביע המעבר"

ראש הממשלה י. רבין:

רוצה אני להבהיר דבר או למסור הודעה. קראתי היום בעתון "הארץ", שהנשיא פורד כאילו אמר לאישיות, שזהותה אינה ברורה, שהיא כנראה אמרה לכתב "הארץ" - והעתון לא מצא אפילו לנחוץ לפני הפרסום לבדוק אתי באיזו מידה הדבר הוא נכון - שהוא התרשם שלא עמדתי על התוספת עבור רבע-הביניים. לפי העתון הנשיא אמר למישהו, והמישהו הזה סיפר כנראה לכתב "הארץ" את הדבר והוא פירסם את הידיעה מבלי אפילו לבדוק אתי אם נכון הדבר. (א) אני רוצה לקבוע: אין אני יודע אם הנשיא אמר זאת או לא. אם נאמרו הדברים על-ידי, אין להם על מה להישען והדברים אינם מדויקים.

(ב) יתרה מזו: בזמן ביקורי בארצות הברית הוחל בעצם בפעולה, שתוצאותיה באו לידי ביטוי בהחלטה החיובית של הסנט לאשר את ההקצבה לרבע הנוסף. הפעולה הזאת באה לידי ביטוי לאחר שבעקבות מגע ביני ובין מזכיר המדינה מסר מזכיר המדינה לחברי הסנט, שהממשל אמנם לא ביקש את ההקצבה הזאת, אך הוא לא יתנגד לכך אם הסנט או הקונגרס יעבירו את זאת. הדברים של המזכיר כלולים גם בפרוטוקול של הקונגרס.

בשיחה שהתקיימה ביום ששי בין השגריר דיניץ לבין ראש המועצה לבטחון לאומי, אמר סקאוקרפט (אני קורא ממברק שנתקבל אצלנו): "נכון הוא שהנשיא שינה את עמדתו לגבי רבע-הביניים. גישתו בתחילה הייתה של אי-נכונות פאסיבית, ועכשיו הוא עבר להתנגדות אקטיבית. הסיבה אינה שייכת לישראל, אם כי הנשיא מבין שהדבר פוגע לצערו בעיקר בישראל. כאשר הקונגרס הגיש לו את התקציב המוצע על-ידם, נתברר לנשיא שהוא גבוה בכ-30 מליון דולר מעל התקרה. הנשיא מתנגד לזה ועומד על החזרת התקציב לתיקרה

שהוא קבע. ניטש על זה מערכה קשה מפני שהקיצוצים שדורש הנשיא פוגעים ב-DOMESTIC PROGRAMS ובתוכניות מאד פופולריות לציבור. הוא עושה זאת מפני שלדעתו חיוני לשמור על תיקרת התקציב. לאשר את סיוע הביניים זאת-אומרת להוסיף מצידו סכום של למעלה מביליון דולר לתקציב בשעה שהוא דורש מהקונגרס קיצוץ התקציב שהם הגישו. זה עומד בסתירה גמורה למדיניותו ומלבד הצד הכספי הוא סותר את כל הטעון שלו כי איננו יכול מצד אחד להתווכח עם הקונגרס על קיצוץ בתכניות פנים ומצד שני להוסיף מצדו תקציב בשעה סיוע החוץ שהוא הפחות פופולרי. זו, וזו בלבד הסיבה להתנגדותו הנמרצת של הנשיא ואין לזה כל שייכות לישראל אם כי כאמור הנשיא ער לעובדה שהדבר פוגע בנו.

HE IS IN A TRAP AND TOLD ME THAT HE REALIZES THAT IT UNFORTUNATELY

AFFECT ISRAEL.

נכון הוא שאנשי הכלכלה אומרים שישראל יכולה להסתדר מבלי תוספת הביניים, אך הוא לא היה שועה לנימוקיהם לולא הענין הכללי העקרוני שאינו נוגע לישראל.

אני קורא את הדברים לא לצורך הנמקת הסיבות מדוע הנשיא מתנגד להקצבה, אלא רק לצורך קביעת העובדה שהודגשה על-ידי ראש המועצה לבטחון לאומי, שאם היה שינוי בעמדה זו - השינוי היה בעמדת הנשיא, ושיכול הנשיא להאחז כאילו בדברים שלא היו ולא נבראו. אני חושב את זה לתופעה חמורה, וזה ממשיך את המחשבה שלי שלצערי הרב חלק מגורמי הממשל האמריקאי משתמשים בחבונה בעוינות של גורמים בעתונות הישראלית, כדי להפוך מאבק ישראלי מוצדק עם ארצות-הברית לויכוח והשמצה פנימיים, ובמקום למקד את הבעיה סביב הנושא - להביא להסטת הויכוח לשירות מטרות פוליטיות פנימיות. אני רואה בזה מעשה ללא תקדים של עתון "הארץ".

שר המשפטים ח. צדוק:

מי אמר את זאת לנשיא?

ראש הממשלה י. רבין :

אישיות.

שר המשפטים ח. צדוק :

סקאקופט אמר זאת, לפי "הארץ", בשיחה לדיניץ.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מודיע שאם יהיה צורך בדבר, אשתמש בזה. או שהנשיא יכחיש שאמר זאת, או שאני אשתמש בזה. גם הם מנהלים איזו מדיניות. לא נראה אותם תמיד טהורים. כאשר הם צריכים להדליף, הם מדליפים.

שר התחבורה ג. יעקבי :

השאלה היא: האם הם מדליפים או מישחו אחר?

ראש הממשלה י. רבין :

יכחיש הנשיא שאמר זאת. אין פה שתי אפשרויות.

שר התיירות מ. קול :

אני מציע שתהיה פנייה לבית הלבן שיכחישו זאת.

ראש הממשלה י. רבין :

ממילא זה אינו יכול להיות היום.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

זה לילה וזה יום ראשון. גם אם יעשו זאת, בינתיים נגרם הנזק ללא כל צדק. אין אפילו סימן של אימות הטענה הזאת שישנה היום בעתונות.



ראש הממשלה י. רבין :

לא רק שאין אימות. אני יכול לומר שכתוצאה מפעולתי התחיל התהליך שבו הבאתי את קיסנינג'ר לומר לחברי הסנט מה שאמר. גם שמעתם דיווח על כך עם שובי מארצות-הברית וקראתם את הסטנוגרמה.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

ההודעה הזאת שלך תבוא לידי ביטוי בהודעת מזכיר

הממשלה?

ראש הממשלה י. רבין :

בלי פירוט.  
אבל ישנה כאן תופעה איך הופכים גורם ישראלי במאבק קריטי של השבוע לגורם המסייע לכוחות הפועלים נגדנו בממשל. דוגמה לכך היא הכתבה של דן מרגלית ב"הארץ".

שר הסעד ז. המר :

קיסנינג'ר הודיע כאילו שמסיבות פנימיות אנחנו

מתנגדים למתן נשק למצרים.

ראש הממשלה י. רבין :

נכחיש את ההודעה שלהם שויתרנו על התנגדותנו לאספקת מטוסים על-ידם למצרים תמורת ההקצבה לרבע-הביניים. אני מכחיש את זאת מכל וכל.

שר העבודה מ. ברעם :

מנהל לשכתו של קיסנינג'ר אמר לי אפילו שאינו

יודע מי הוא דן מרגלית.

שר המשפטים ח. צדוק:

האם יש קשר בין שינוי דעתו של הנשיא ובין הפעילות שהם מייחסים לנו למניעת משלוח שטח המטוסים למצרים?

ראש הממשלה י. רבין:

בהזדמנויות שונות הביע הנשיא תרעומת על הפעילות הישראלית למניעת אספקת נשק למצרים. מה לעשות? יש לנו עמדות. בעמדות האלה אנחנו חייבים להיות דבקים - בין אם זה לרוחו של הנשיא ובין אם אין זה לרוחו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

בהמשך לזה הרשו לי הערה: העמדה שלנו נגד אספקת מטוסים למצרים היתה עקרונית, והממשלה היתה מאוחדת בעניין זה. הבעיה היא בקשר למערכת הבחירות בארצות-הברית: האם לא יצרנו איזה רושם שישראל מתייצבת מול הנשיא? יש לי הרושם שקצת יותר מדי נגררנו למערכה הפנימית של הבחירות. אני רואה בזה סכנות מבחינת עמדתו של הנשיא. איני יודע אם אנחנו מחזיקים את העניין בידיים.

שר הדתות י. רפאל:

אנחנו או היהודים בארצות-הברית?

ראש הממשלה י. רבין:

עמדת ישראל באה לידי ביטוי בסיכומי הממשלה ובהודעתי בכנסת בדיון שנערך בנושא זה. באשר לפעילות של ידידי ישראל בארצות-הברית, יודעים הם את עמדת ממשלת ישראל והם פעילים לפי שיקוליהם.

שר התיירות מ. קול:

האם זה נכון שיש הסכם עם הסנטורים הידידים שהם מסירים אחת התנגדות בענין אספקת המטוסים למצרים, כדי שהנשיא והממשל לא יתנגדו בענין ההקצבה לרבע הנוסף?

ראש הממשלה י. רבין:

לא ידוע לי על-כך.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

ובמידה שידוע - אין זה נכון.

ראש הממשלה י. רבין:

אני זהיר יותר: אני אומר לא ידוע לי הדבר.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

מה שריכך את עמדת הסנטורים הידידיים בענין ששת המטוסים הוא: (א) ההערכה העמוקה בארצות-הברית להסתלקות מצרים מחווה הידידות עם ברית-המועצות; (ב) ההודעה המצרית שמצרים אינה מבקשת נשק נוסף לשנה הקרובה. הדברים האלה תורמים ליוקרתו של המועמד הנשיא פורד. יש לי הערכה מפי חשג'יר שמחה דיניץ ומפי ברוך, שהעמדה המתנגדת לאספקת ששת המטוסים למצרים אינה פופולרית לא בעתונות ולא בדעת הקהל, כולל חלק ניכר של המנהיגות היהודית. מאידך אנחנו עשינו את שלנו, אנחנו ראינו באספקת ששת המטוסים תקדים ראשון, שצריך היה לערוך עליו קרב, לא כל כך כדי למנוע את אספקת ששת המטוסים האלה - לא האמנתי שאפשר יהיה למנוע זאת - אבל בעיקר כדי למנוע או לדחות אספקה של נשק נוסף. כמובן שזה חורה לבית הלבן, אם כי הוא טועה. אבל אי-אפשר גם להגן על האינטרסים שלנו בניגוד לאינטרסים שנראים לפורד כחשובים לארצות-הברית וגם להישאר ביחסים של כסיות-משי. לפעמים יש חריגה. אבל באותה שיחה שציטט ראש

הממשלה יש אפילו דברים יפים, שאומרים לשגריר שלנו בשם הנשיא שאין שינוי בעמדת הנשיא ובגישתו האוהדת לישראל, בדיוק כפי שהתבטא בעת ביקורו של ראש הממשלה בארצות-הברית. הוא מודה שבעת ביקורו של ראש הממשלה בארצות-הברית הושגה הבנה ונוצרו יחסים קרובים יותר מאשר היו אי-פעם בעבר. הבנה ויחסים כאלה קיימים גם היום ואין לראות בשום אחד מן הנושאים השנויים במחלוקת שינוי בגישתו של הנשיא והוא מבקש להעביר את זאת לידיעתנו. אבל צריך לומר יחד עם זה שיש אורה עכורה סביב הדיונים בנושא ההקצבה לרבע הנוסף.

שד הבריאות ו. שם-טוב:

איך אתה מסביר את השינוי בעמדת הנשיא?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

פה יש צרוף של גימוקים. אני רוצה להזכיר לכם כי כאשר הנשיא מנסה למנוע אישור תקציבי נוסף, הוא פוגע לא רק בישראל. כאשר מדובר על הרבע הנוסף, הרי קסינג'ור התנה זאת בצדק מבחינה אמריקאית, שאז יש לאשר רבע נוסף גם ללקוחות האחרים, וזה כולל גם מדינות ערביות. לכן לא אחפלא כאשר יתברר שמדינות ערביות אינן מתנגדות להקצבה לנו לרבע הנוסף, כי הן תלויות הפעם בישראל. נוסף לתרעומת שיש בלבם של הנשיא עלינו ועל הלחץ היהודי הכבד הפוגע קצת בכבודו, יש לו ויכוח כלכלי רציני עם הקונגרס, כי הוא בעד תקציב ברמה נמוכה יותר, הוא מונע אישור של כמה וכמה סעיפים הנוגעים לרווחה חברתית, כי זוהי שנת בחירות, לא רק של הנשיא, אלא גם של כל הקונגרס ושליש של הסנט, והסעיף של סיוע חוץ איננו פופולרי. ההערכה היא שעל-ידי עמדתו לא רק שאין הוא מסתכן בדעת הקהל, אלא להיפך. יש מומחי-בחירות בבית הלבן הקובעים שמדיניות כזאת תביא לו יותר קולות מאשר ויתור ליהודים או לישראל.

שר הסעד ז. המר :

השאלה איננה למה הוא מתנגד עכשיו אלא מדוע

הוא חזר בו מעמדתו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

עד כמה שאני זוכר מהדיווחים שקראתי, גם על השיחות של ראש הממשלה עם הנשיא ועם מזכיר המדינה וגם משיחותי עם מזכיר המדינה, ההודעה בדבר קבלת ההצעה של ראש הממשלה על הרבע הנוסף באה מפיו מזכיר המדינה. מזכיר המדינה דיבר עם הסנטור המפרי. דברי המזכיר נכנסו ל"דברי הקונגרס". מבחינה זו עזר הנשיא על שתיקה, שהתפרשה כהסכמה בדיעבד. סקאוקרפט מתאר את זה כהתנגדות פאסיבית של הנשיא, שהפכה עכשיו להתנגדות אקטיבית אבל שאינה קשורה עם ישראל. מהנשיא לא שמענו אף פעם הודעה בענין זה, וקייסינג'ר אמר שהוא מסתכן במהלך זה בויכוח עם הנשיא.

ראש הממשלה י. רבין :

הוא לא אמר "עם הנשיא", אלא "עם אגף

התקציבים בבית".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

אגף התקציבים הוא נגדנו, הפנטגון אינו בעדנו. אשר לנשיא - תארתי לי משהו ביחס לעמדתו. כל זה יחד מצטרף למשהו. אמרתי לכם בשבוע שעבר שאני מודאג מאד מגלגול העניינים. עכשיו עומדת דילמה בפנינו. כמובן שהקונגרס ימשיך במהלכיו לטובת האישור. בין אלה שהצביעו נגד בבית התחתון, היה חלק ניכר של דמוקרטים. הוא הדין גם בין אלה שהצביעו בעד. לפי האגרת, שעל אודותיה הודיעו בעתונות, המצב אינו קל. איני זוכר אגרת כזו בנושא כזה מהנשיא לקונגרס בצורה חד-משמעית כזו. האגרת נכתבה בטון חריף. באגרת כמעט שאינו מזכיר את ישראל. אבל בסוף דבריו הוא אומר:

"I HOPE YOU, AS CONFEREES, WILL BEAR THESE RESERVATIONS IN MIND AS YOU CONSIDER THE BILLS AND THAT YOUR DELIBERATIONS WILL PRODUCE ACCEPTABLE LEGISLATION WHICH I CAN SIGN"

זאת אומרת אם חוק החקציב לא יהיה מקובל על-דעתו, יטיל עליו וטו, ואז יכול להיות שיטיל וטו על כל ההקצבות לסיוע חוץ ולא רק לישראל. ואז תתחיל פרוצדורה חדשה של טיפול נגדי של הבית שיימשך לפחות 45 יום, ואנחנו ניכנס לתסבוכת גדולה. אנחנו צריכים להתייעץ עכשיו בינינו איך לטפל בנושא הזה בימים הקרובים, כי ביום הרביעי עומד הקונגרס לדון בנושא.

שר הדתות י. רפאל:

האם יש לו זכות וטו?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כן. כדי לבטל את הוטו של הנשיא בענין זה, נחוץ רוב של שני שלישים בבית, ומעריכים שלא יהיה רוב כזה. הענין הוא מורכב. אני מחכה לנייר-המלצה של השגריר בווינגטון בנושא.

שר התיירות מ. קול:

אני חושב שאנחנו צריכים לחשוב כיצד לצאת מהאווירה הזאת. לפי דעתי זה די מדאיג. זה יכול להביא להתפתחויות גם בעתיד. דברים כאלה יוצרים משקעים. אנחנו צריכים לעמוד על שלנו. יחד עם זה נדמה לי שיש לנו גם ענין לעזור לנשיא ולמזכיר להביא את הדברים לכך שלא יחריפו הדברים, שנמצא דרך איך לצאת מאי-הבנות כאלה ומהאווירה לא טובה. הרושם הוא קשה מאד. אני יכול לתאר לי שהוא יכול להישאר נשיא עוד ארבע שנים. יש לנו ענין בשינוי האווירה מבלי לוותר על היוקרה שלנו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

גם עד ינואר הוא יכול לעשות לנו צרות.

ראש הממשלה י. רבין:

לא הרבה.

שר התיירות מ. קול:

יש לנו עניין רב לשכך באיזה אופן שהוא חימה וזעם ולמצוא דרך איך לצאת מהסבך הזה. לפי דעתי אתם צריכים להיוועץ כיצד לטפל בעניין זה. מסיבה זו אולי אפשר לבקש קודם מושינגטון שיוכחש הדבר שישנו היום ב"הארץ".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה יוכחש.

ראש הממשלה י. רבין:

אינני בטוח שהנשיא יכחיש. הוא יאמר שאין הוא

חייב להכחיש כל שמועה.

שר המשפטים ח. צדוק:

הוא זהיר. הוא אומר "התרשמתי".

ראש הממשלה י. רבין:

האישיות אמרה שהנשיא התרשם.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כשהייתי בושינגטון העליתי את הבעיה מחדש בשיחה עם קיסינג'ר וסקאוקרפט ושניהם חזרו ואישרו שהאדמיניסטרציה

לא תפריע באישור ההקצבה, אם כי לא תחמוך בכך באופן פעיל. בנוכחותי ניתנה הוראה לשני פקידים שהפריעו שיסלקו אותם מהשטח. אמנם ההתקדמות היתה טובה עד לאגרת החמורה מאד ששלח הנשיא לקונגרס.

שר התיירות מ. קול:

האם אפשר לקבל העתק מהאגרת?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כן.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מוכן לומר משהו בתנאי שזה לא ידלוף מכאן.

שר התחבורה ג. יעקבי:

אם כן אל תאמר.

ראש הממשלה י. רבין:

הבעיה היא יסודית יותר מאשר בעיה של אוירה. היא בעיה של עדיפויות פוליטיות בשנה הזאת בעיני הנשיא, כעדיפויות פוליטיות כפי שרואה אותן הנשיא או עוזרי הנשיא האחראים לבחירות. אין זה קשור ישירות בישראל. אין זו הליכה נגד ישראל כיעד, אלא הדברים נגזרו כך, שיש להם עדיפויות לאומיות אמריקאיות, ונושאים אחרים, שיש להם השלכה לאו-דווקא חיובית כלפי התביעות הישראליות, שמו אותם ברמה נמוכה יותר. העניין הוא לא עניין של אוירה, ולא כדאי לטשטש את הדברים. לא ארחיב את הדברים על-כך, אם כי יכולתי להסביר את הדברים ביתר דיוק, כי נדמה לי שאני מכיר די את המערכת. למה אני אומר את כל הדברים האלה? כתשובה לדברי השר קול. אין זו בעיה של ניקוי אוירה. זוהי בעיה של ניגוד בין חלק מהתביעות שיש לנו לבין העדיפויות הלאומיות כפי שהם רואים אותן בבית הלבן, ולא בגלל ישראל.



אבל בפועל זה מביא לידי עימות בכמה נושאים חיוניים לישראל.

שר התיירות מ. קול:

יש בעיה של טון, ולא רק בעיה של תוכן. גם הטון והצורה של הדברים מוכיחים על איזה שהוא משקע.

ראש הממשלה י. רבין:

איזה משקע?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

האגות של הנשיא לקונגרס אינה מתייחסת לישראל. הוא אפילו מזכיר שבגלל זה לא יוכל לתת כסף למדינה ידידותית כמו ירדן.

שר המשפטים ח. צדוק:

במכתב הזה כתוב:

"IN FORMULATING MY PROPOSAL FOR FINANCIAL YEAR 1976 I TOOK INTO ACCOUNT THE ADDITIONAL REQUIREMENTS OF THE TRANSITION QUARTER".

אבל הסכום שהוא הגיש הובטח לשנה בהסכם הביניים. זאת-אומרת שלפחות במידה שהדבר נוגע לישראל, אין זה נכון.

שר הבטחון ש. פרס:

לפני שהמכתב יצא, טען אותה הטענה גם מי שייצג את הממשל בסנט.

שר המשפטים ח. צדוק:

יש לנו הסכם. בהסכם יש סכום ל-12 חודש ולא ל-15. אפשר לומר: אני מציע לא כלום בעד תקופת-הביניים. אבל אי-אפשר

לומר שבסכום שהוצע לשנת הכספים 1976, לקחו בחשבון את הצורך של תקופת-הביניים, כי הסכום שנדרש היה הסכום שסוכם אתנו בהסכם-הביניים.

ראש הממשלה י. רבין:

הסכום איננו מופיע בכתובים. אבל ביחס לתורה

שבעל-פה אחת צודק.

שר המשטרה ש. הלל:

הם נתנו פחות.

ראש הממשלה י. רבין:

לכן אמרתי שאין זה ענין של אוירה אלא ענין

סובסטנטיבי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אבל אם יהיה צורך בדבר, נקיים התייעצות של מספר שרים עם שר האוצר, כדי לשקול את הצעדים שעלינו לעשות. אנחנו בכל-זאת הולכים על גשר צר. איני מציע שנקשור את עצמנו לאנליזה חד-צודית הקשורה גם באוירה וגם בענינים. אם תנופץ האגדה בשנת הבחירות של מועמד לא חזק, הרי בכך יתערער אחד המנופים שלנו לתקופה לא קצרה.

ראש הממשלה י. רבין:

לא הייתי מגיע עדיין לזה. אני חושב שבמה שאמרת יש משום הכללה מסוכנת. לא הייתי מגיע עדיין למסקנה זו.

589. ש א ל ו ת

שר התיירות מ. קול:

יש לי שאילתה לשר החוץ. ראש ממשלת אוסטריה קרייסקי, אם לא בשם הממשלה של אוסטריה אבל בשם האינטרנציונל הסוציאליסטי שאתה חבר בו, מסר שם כל מיני הודעות לגבי אש"ף; אני חושב שזה יכול לתת הכשר גם לממשלות אחרות. יש בזה משום סחף. מה אתה חושב לעשות בעניין זה? שאילתה שניה: האם ההודעה שנחפרסמה בבון לסיום ביקורו של הנשיא סאדאט אין בה גם כן שינוי לגבי עמדתם בעניין אש"ף?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הויכוח שלנו עם הקנצלר האוסטרי הוא ויכוח ממושך ולא רק בנושא של אש"ף. הויכוח הזה נערך בפורומים שונים. הוא נערך גם בפורום של האינטרנציונל הסוציאליסטי על-בסיס של מפגש מפלגות וגם במגעים דיפלומטיים. בסיטואציה מסוימת הגענו לעימות חריף אתו ולהתבטאויות שכנגד בשאלת העם היהודי וקיומו. על ביקורו בנסיכויות של המפרץ הפרסי היו הודעות, וגם הודעות סותרות. היתה שם איזו תערובת מוזרה של ביקור רשמי של משלחת של האינטרנציונל הסוציאליסטי לחיפוש השלום במזרח התיכון. זה היה המסע השלישי שלהם. המסע הראשון כלל את האיוור שלנו וגם את ישראל. אחר-כך היה ביקור בצפון אפריקה. עכשיו זה היה ביקור באזור של הנסיכויות של המפרץ הפרסי. בחלקו היה לביקור הזה אופי של ביקורו של קנצלר אוסטריה, כאשר האחרים היו כתיירים או כאורחים לא רשמיים.

שר התיירות מ. קול:

אני מתקשה להבין את ההבדלים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

האם אתה רוצה להסביר לנו את העמדה של הממשלה הצעירה של מפלגת הליברלים בבריטניה? איני יכול לתרץ כל גוי וודאי לא כל מי שנולד יהודי על-פי כל חוקי ההלכה.

שר הפנים י. בורג:

הוא בהלכה רק כנגד ההלכה.

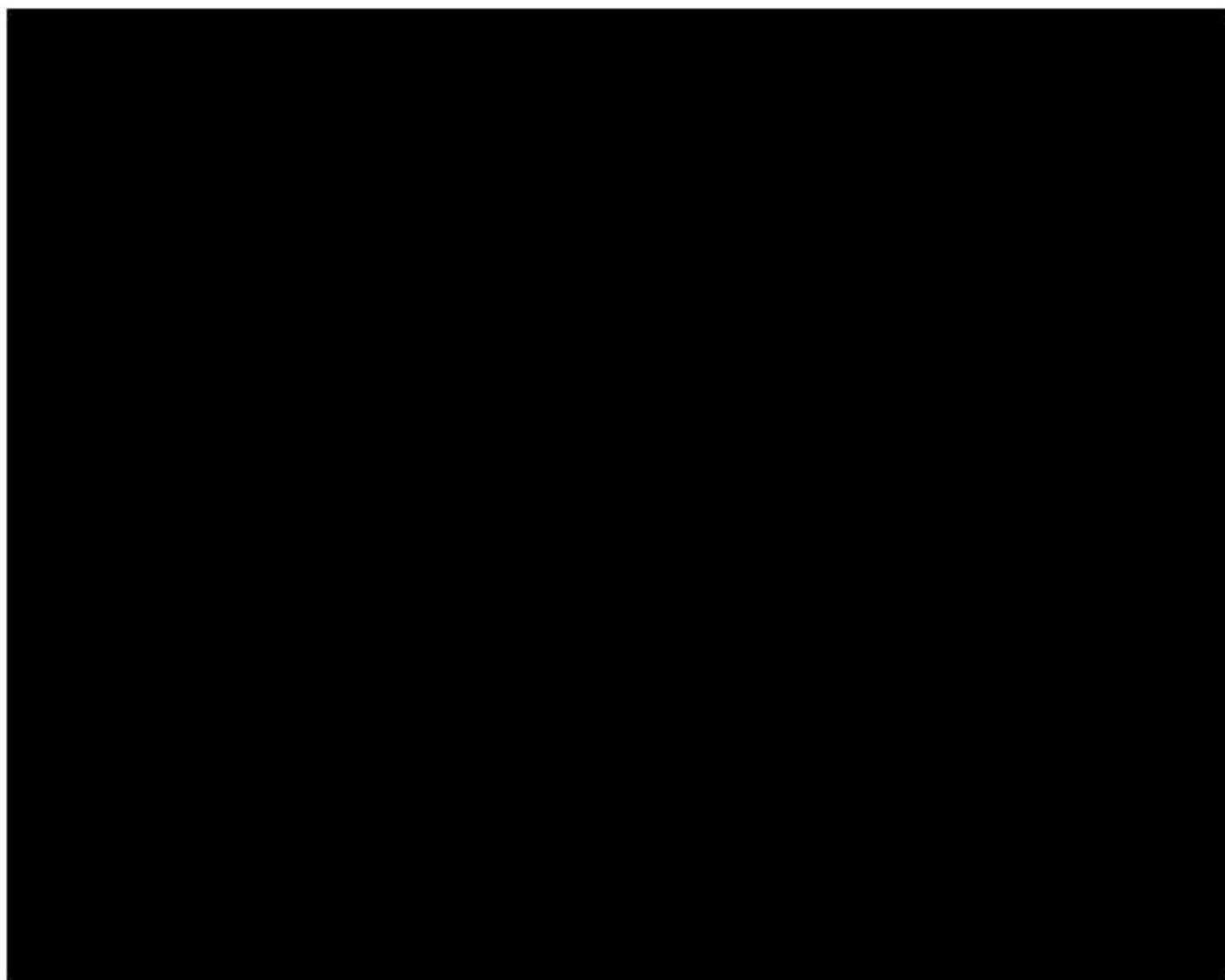
סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

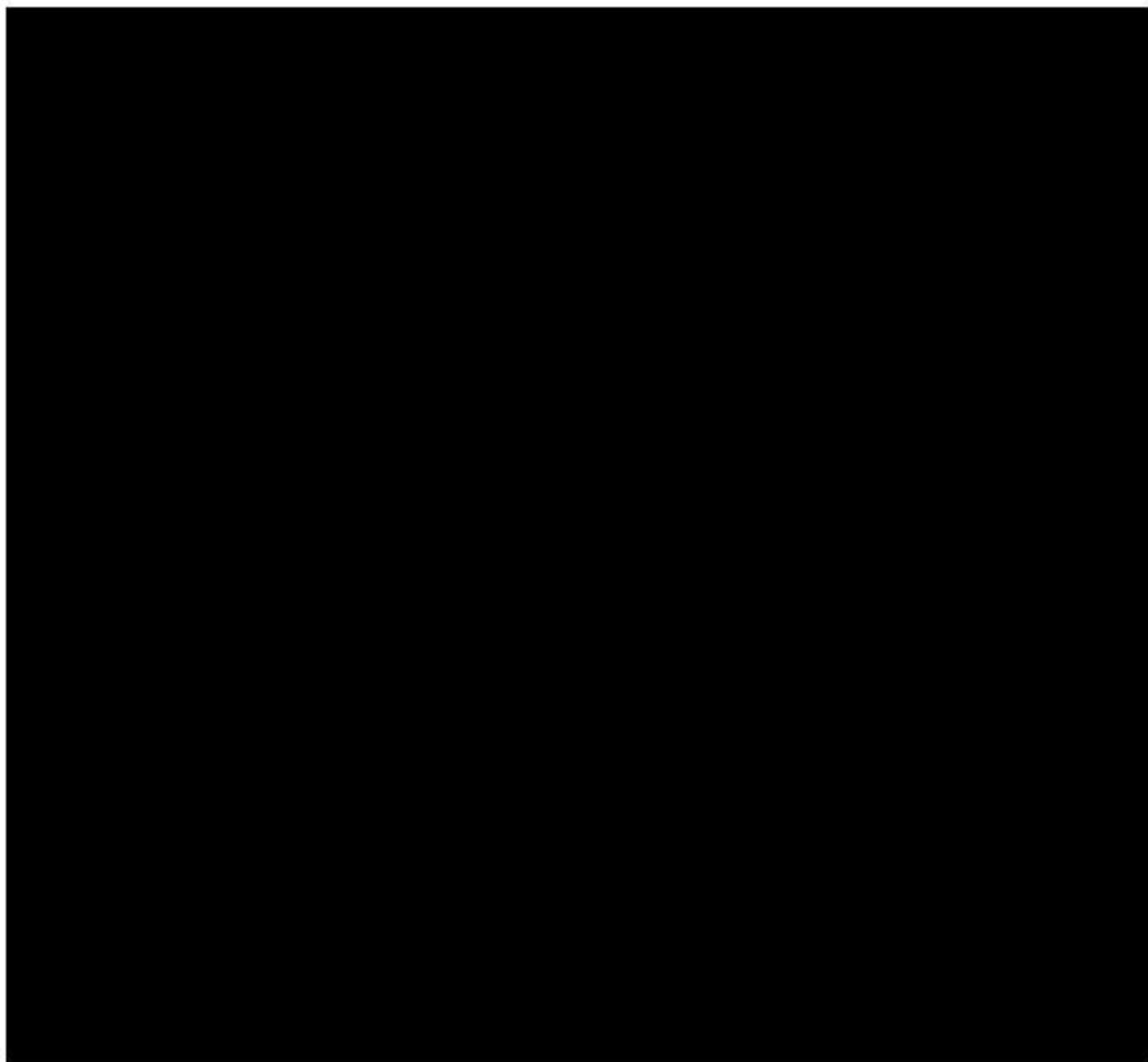
טפלנו בנושא זה גם בוינה וגם כאן, גם בצינור המפלגתי וגם בצינור דיפלומטי ישיר. בדיווח שלו למפלגתו הוא אמר ששם אמר רק את עמדתה של מה שהוא חושב כעמדתה של מפלגת הסוציאל-דמוקרטיה האוסטרית. גם על זה היו כאלה אשר חלקו עליו. לא נערכה כל הצבעה ולא נתקבל שום סיכום. באשר לפתיחת משדד אש"ף באוסטריה, הוא טוען כי כיון שבוינה מרוכזת אחת מסוכנויות האומות המאוחדות ועצרת האומות המאוחדות נתנה לאש"ף מעמד של משקיף, הוא חייב לתת להם אפשרות להופיע בסוכנות זאת באותו מעמד שיש למשלחות של אש"ף בג'נבה ובניו-יורק. כך הוא טוען. הייתה לנו ידיעה שעמדו לתת להם מעמד נוסף כלפי ממשלת אוסטריה. את זאת הם מכחישים. הם אמרו שלא נתנו להם שום מעמד נוסף. כמובן שאותה משלחת ליד ארגון האומות המאוחדות יש לה גם משלחת לעתונות. הזהירו את אש"ף באזהרה חמורה שכל הסתה נגד ישראל וכל פעילות אלימה שתיעשה על-ידם יביאו לנקיטת אמצעים חריפים על-ידי ממשלת אוסטריה כנגדם.

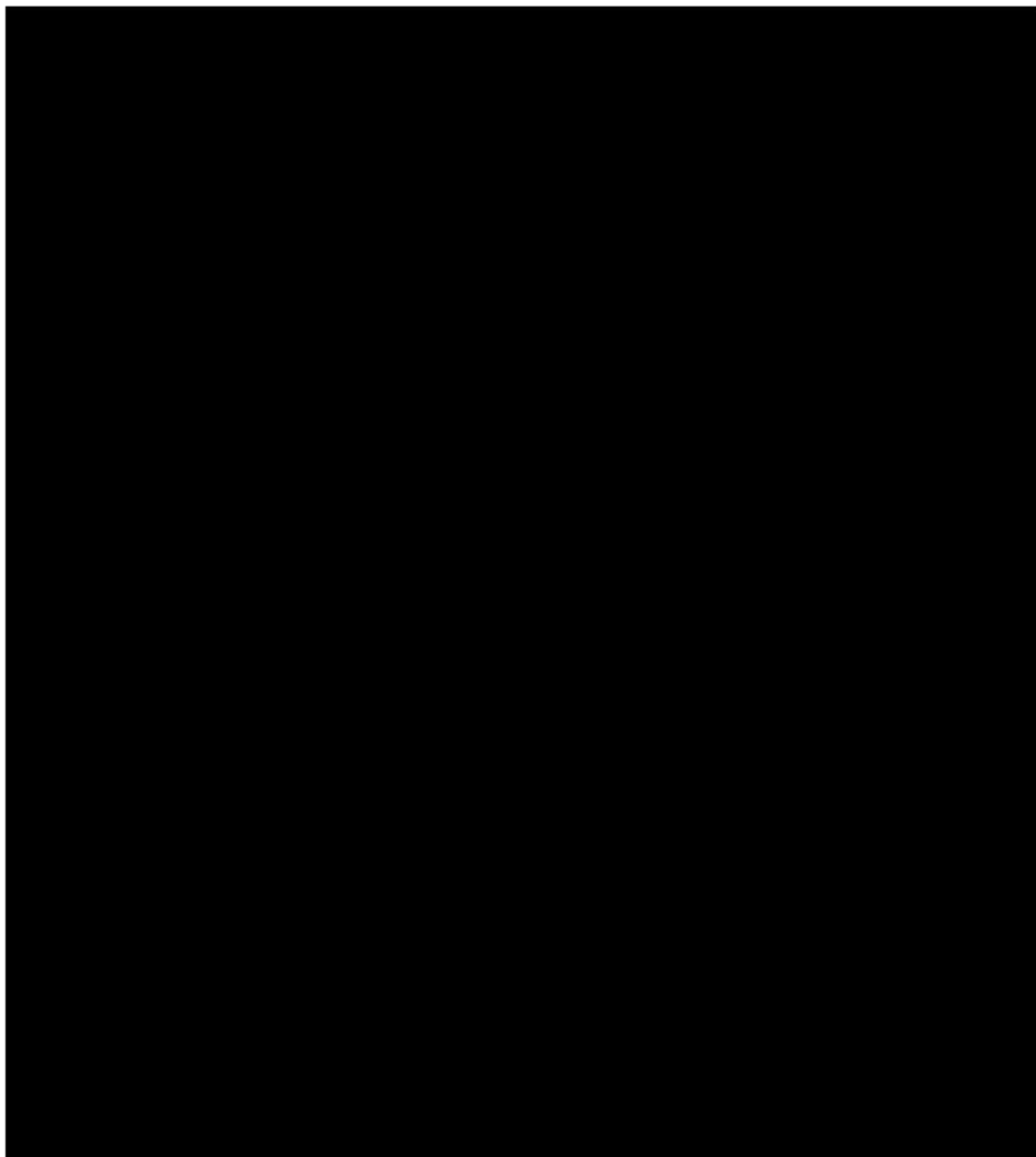
היתה ידיעה שניה: קאדומי, שר החוץ של אש"ף, עומד לבקר בוינה. בכל ביקוריו של קאדומי במערב אירופה נמנעו שרי החוץ מלהיפגש איתו. בכל-אופן לא הלכו לשיחות רשמיות איתו. נודע לנו שבוינה הכינו לו סעודה רשמית. אולי נצליח לבטל פגישה איתו בדרג של שר החוץ. אבל לו שר החוץ היה הקובע בענין זה, היה נמנע מפגישה איתו. אם הקנצלר יחליט שעליו להיפגש איתו, וודאי ייפגש איתו לשיחה קצרה.

שאש"ף מצליח לחדור יותר ויותר לבירות אירופה, בזה אין כל ספק. אולם בגרמניה לא הובטח כל דבר לאש"ף. משהו מדברים בכל בירות אירופה בלשון מקוטעת על הצורך בפתרון בעית הפלסטינים, בענין הזכות להגדרה עצמית וכו'. בסך-הכל הביקור של סאדאת בגרמניה היה מבחינה מצרית הצלחה גדולה להם מבחינת יחסי-ציבור. מבחינת סיוע כלכלי לא קיבל יותר מאשר הגרמנים הבטיחו למצרים בלאו-הכי. לא הבטיחו לו נשק. עמדנו בקשר עם השלטונות הגרמניים בדרג גבוה לפני שסאדאת הגיע לשם והזהרנו אותם מפני הבטחות כאלה. נדמה לנו כי עם כל החגיגות שסדרו לו ויש שהתפעלו מהלשון הגרמנית שלו, לא הבטיחו לו הבטחות שיעמידו אותנו במצב קשה. אבל אני מחכה עדיין לדיווח משם. אמנם היה לו קסם רב על-דעת הקהל ועל אמצעי התקשורת ודברו הרבה על שאיפת השלום שלו. מצד שני אין לומר שהגרמנים יצאו מכליהם בקשר למתן הבטחות ממשיכות. יש להם גם בעיות כלכליות משלהם. אבל לא אופתע אם תוך השנה הקרובה תיפתחנה פה ושם לשכות קשר לעתונות של אש"ף בהתאם לחוקים הקיימים בכל מדינה ומדינה. יש מקומות, שזה נעשה באמצעות הליגה הערבית, כמו בלונדון ובניו-יורק, וזה עוד לפני ההכרה של העצרת באש"ף, ויש מקומות שבהם תהיה לשכת-קשר מיוחדת לאש"ף.

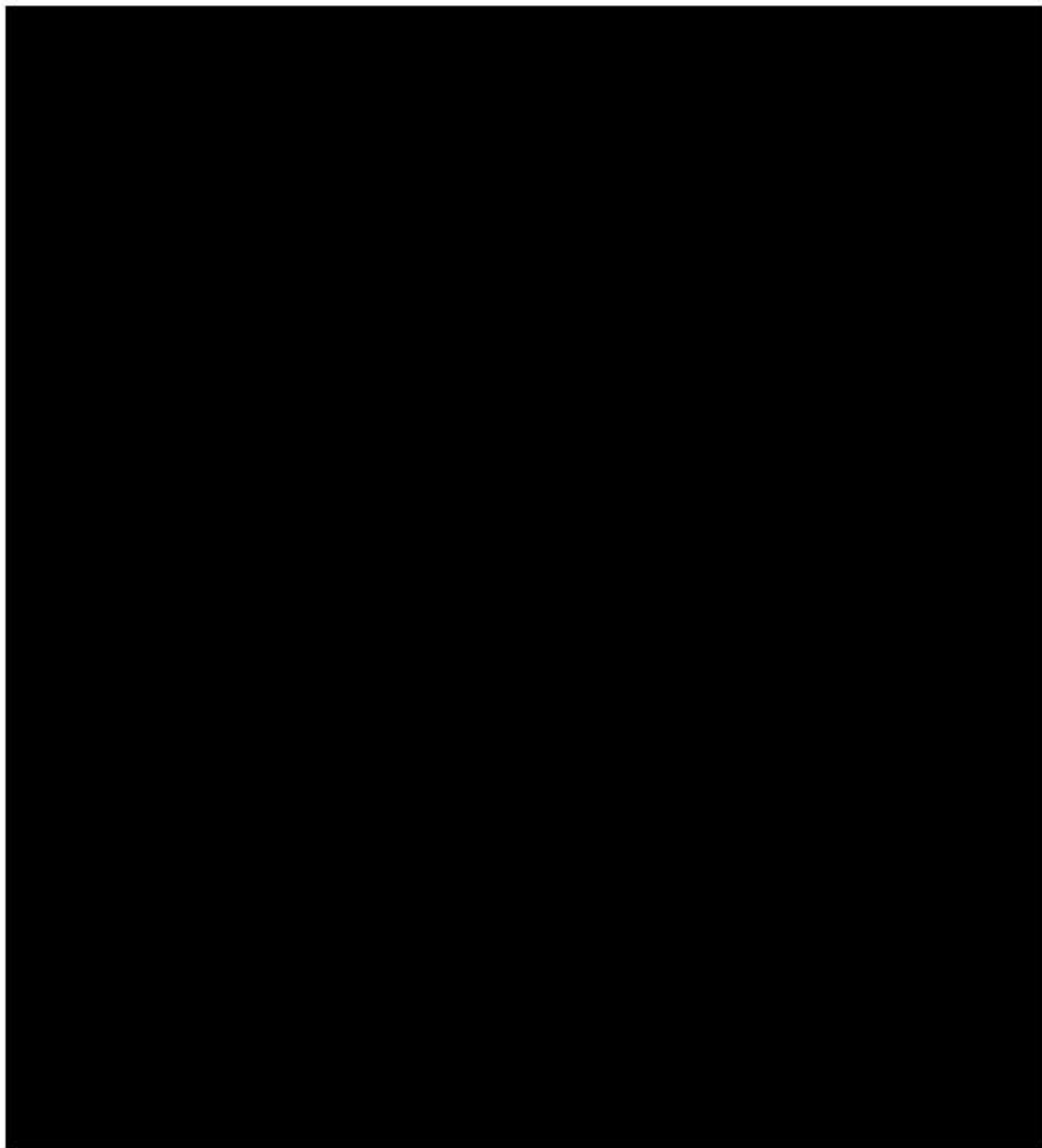
590. הארועים במגזר הערבי

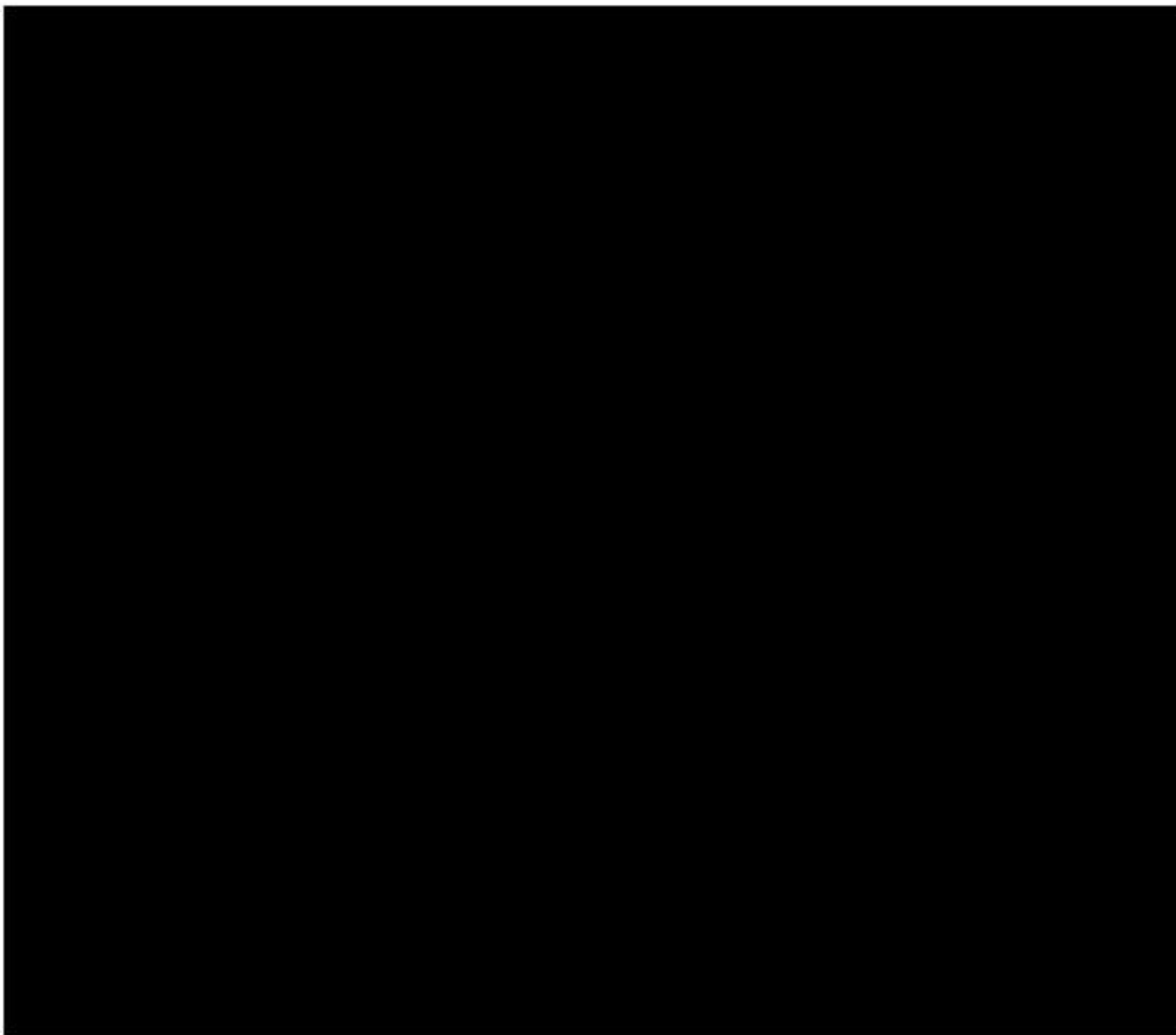


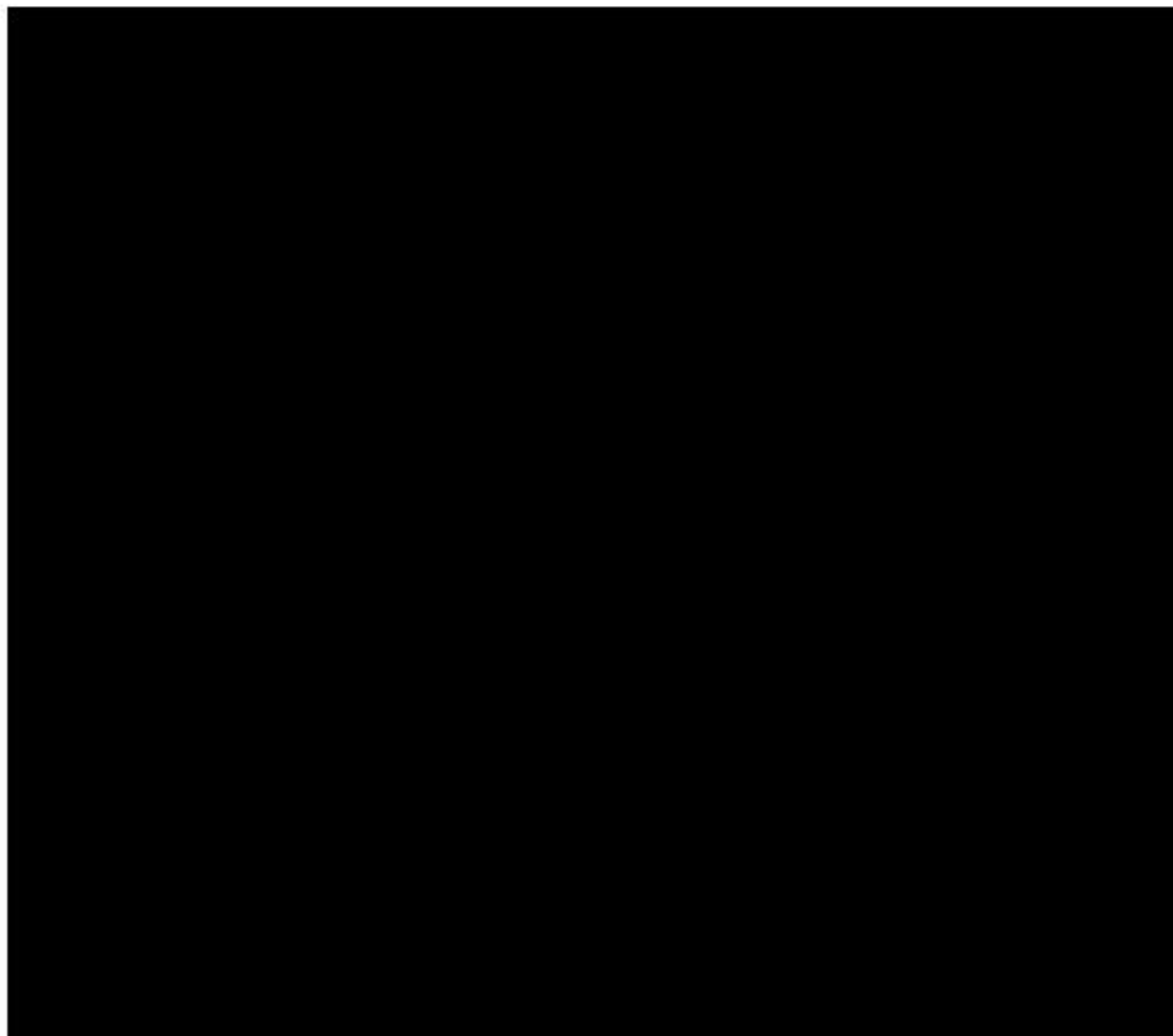


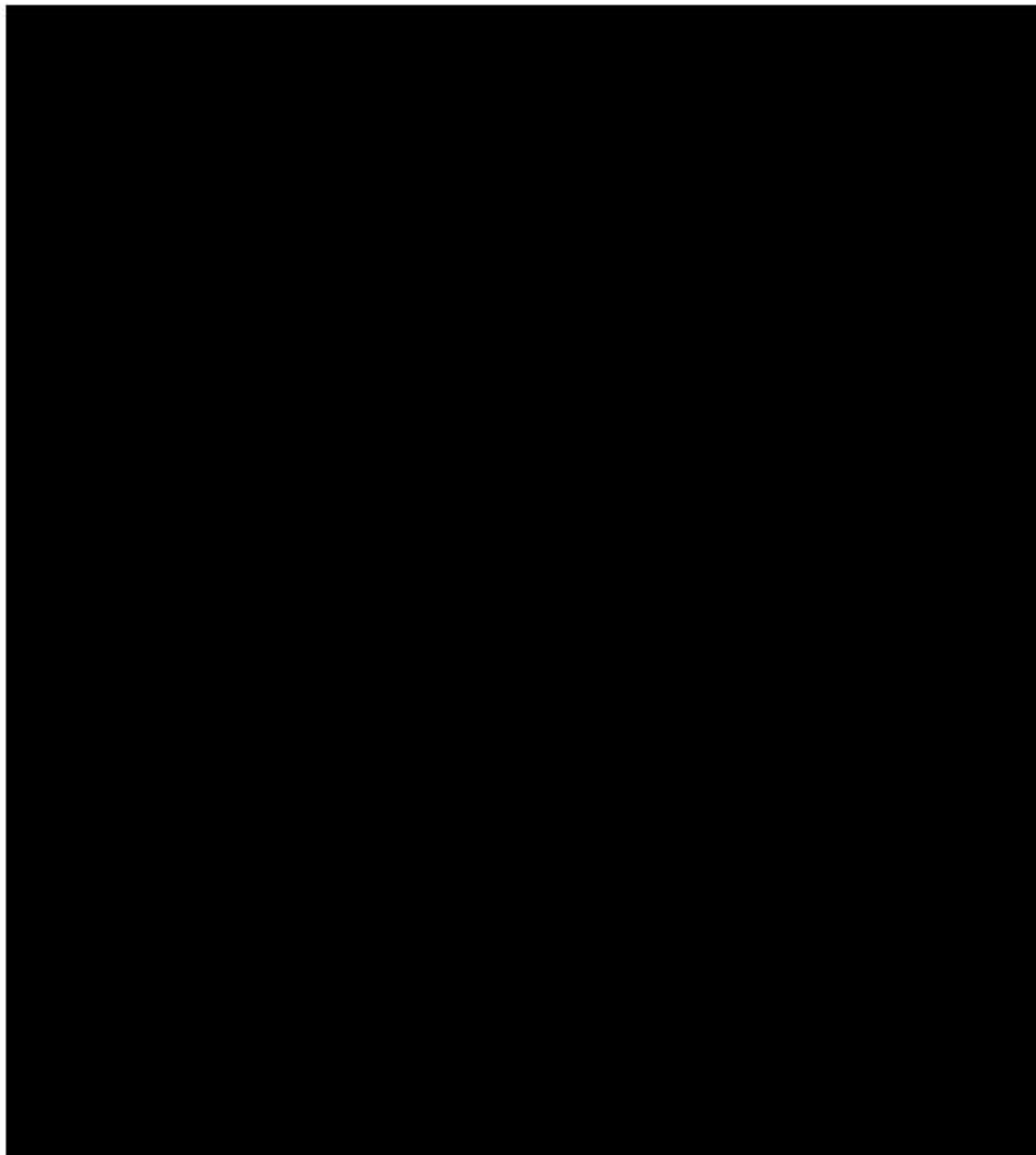


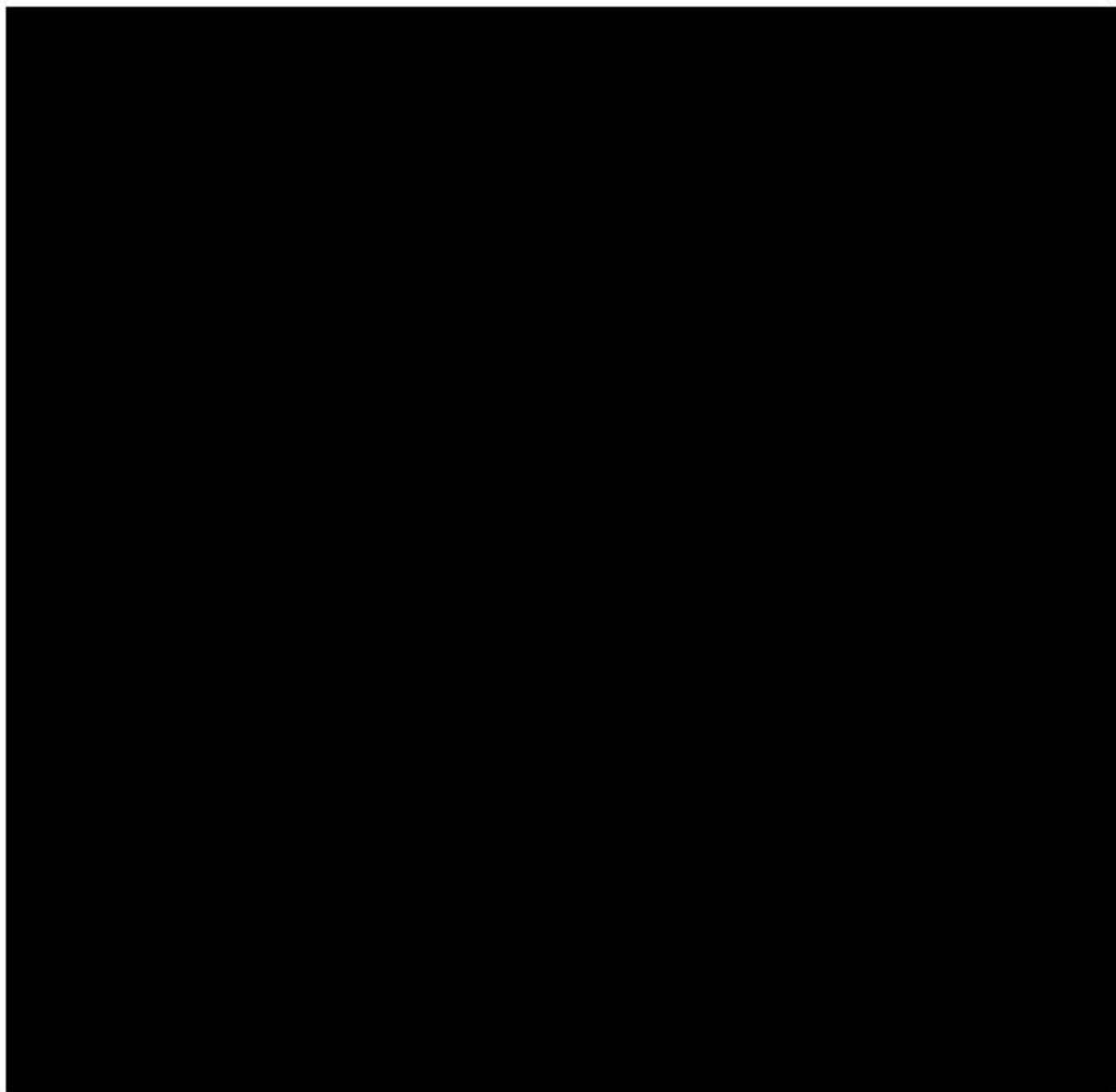


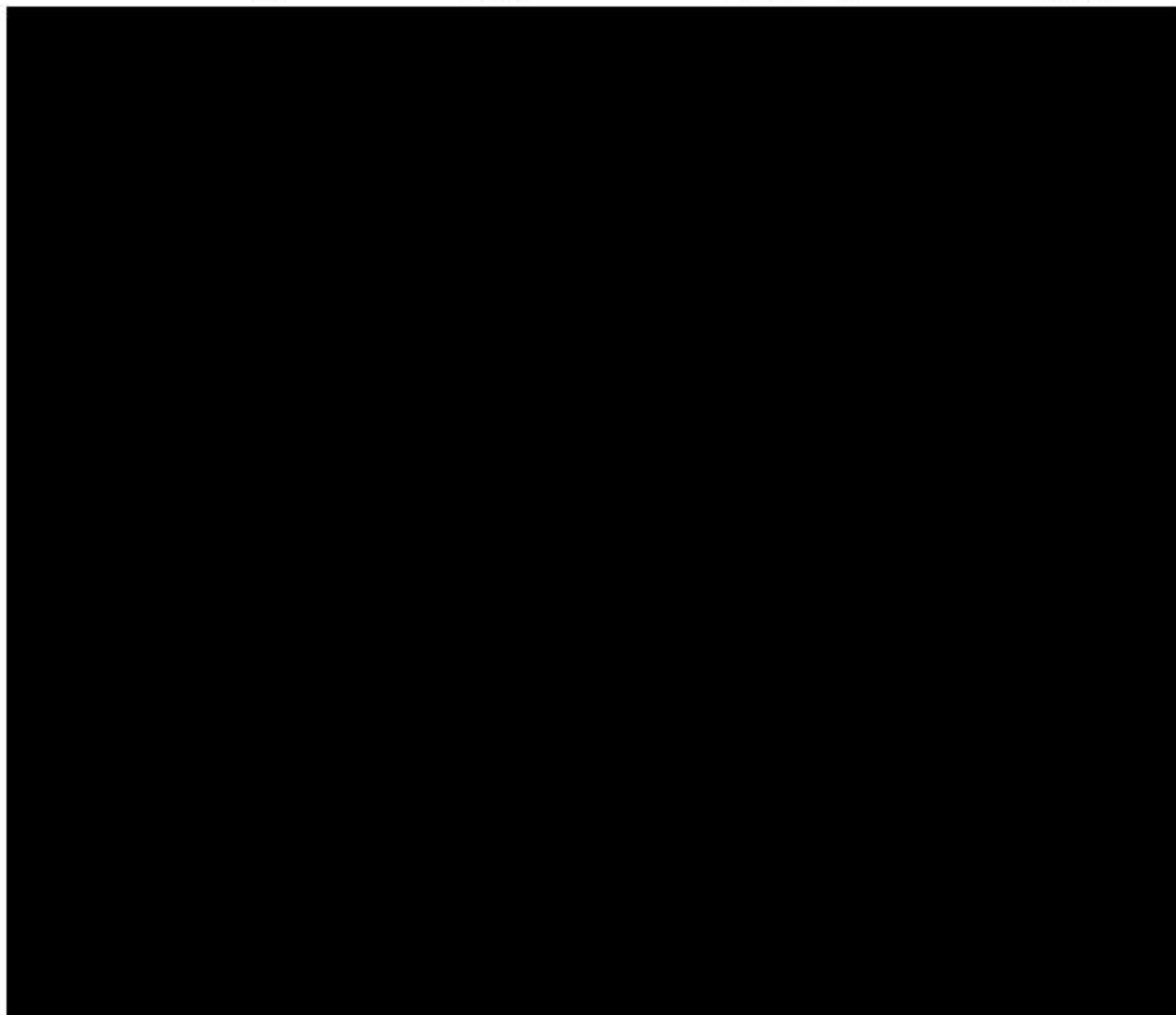


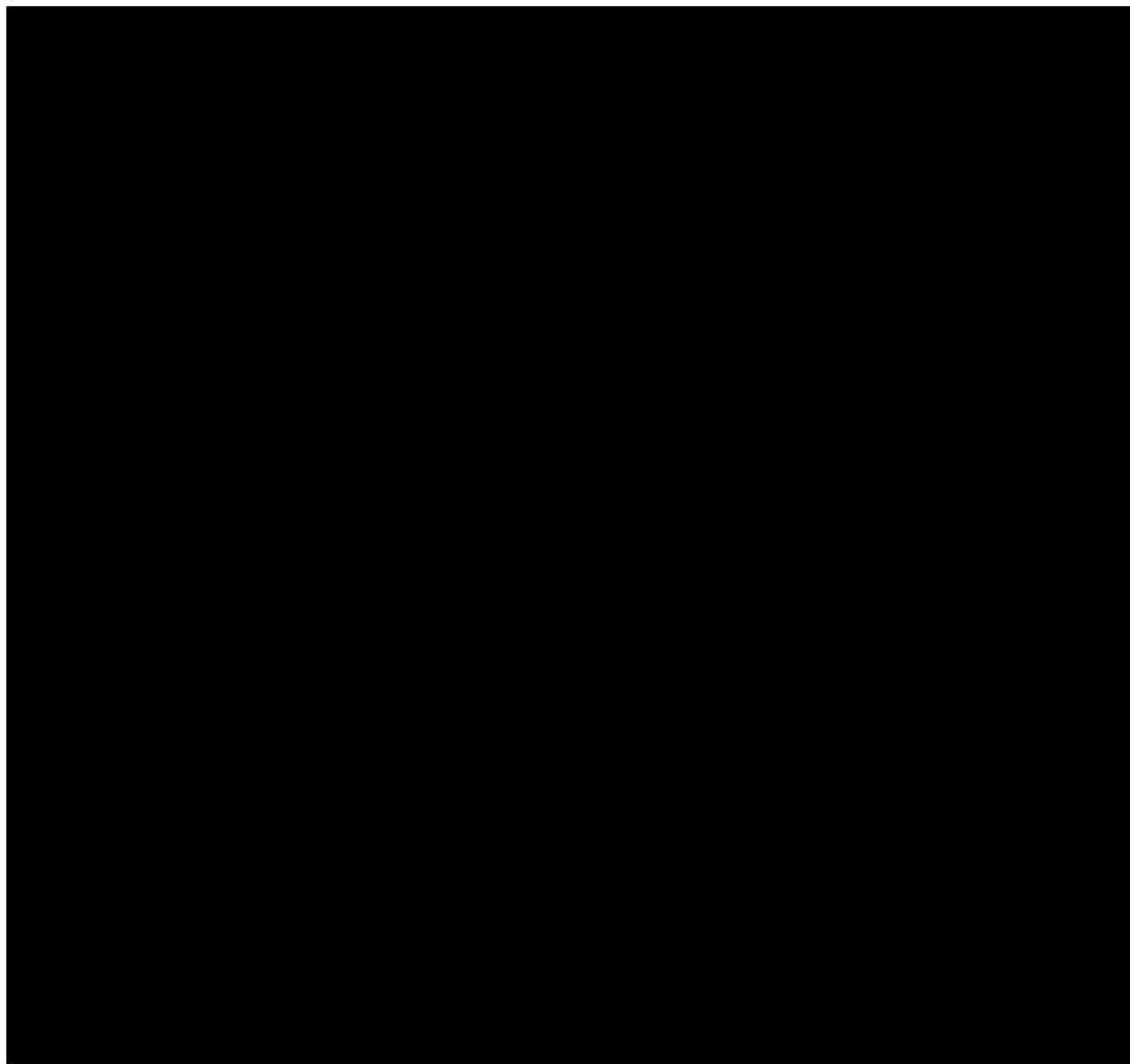






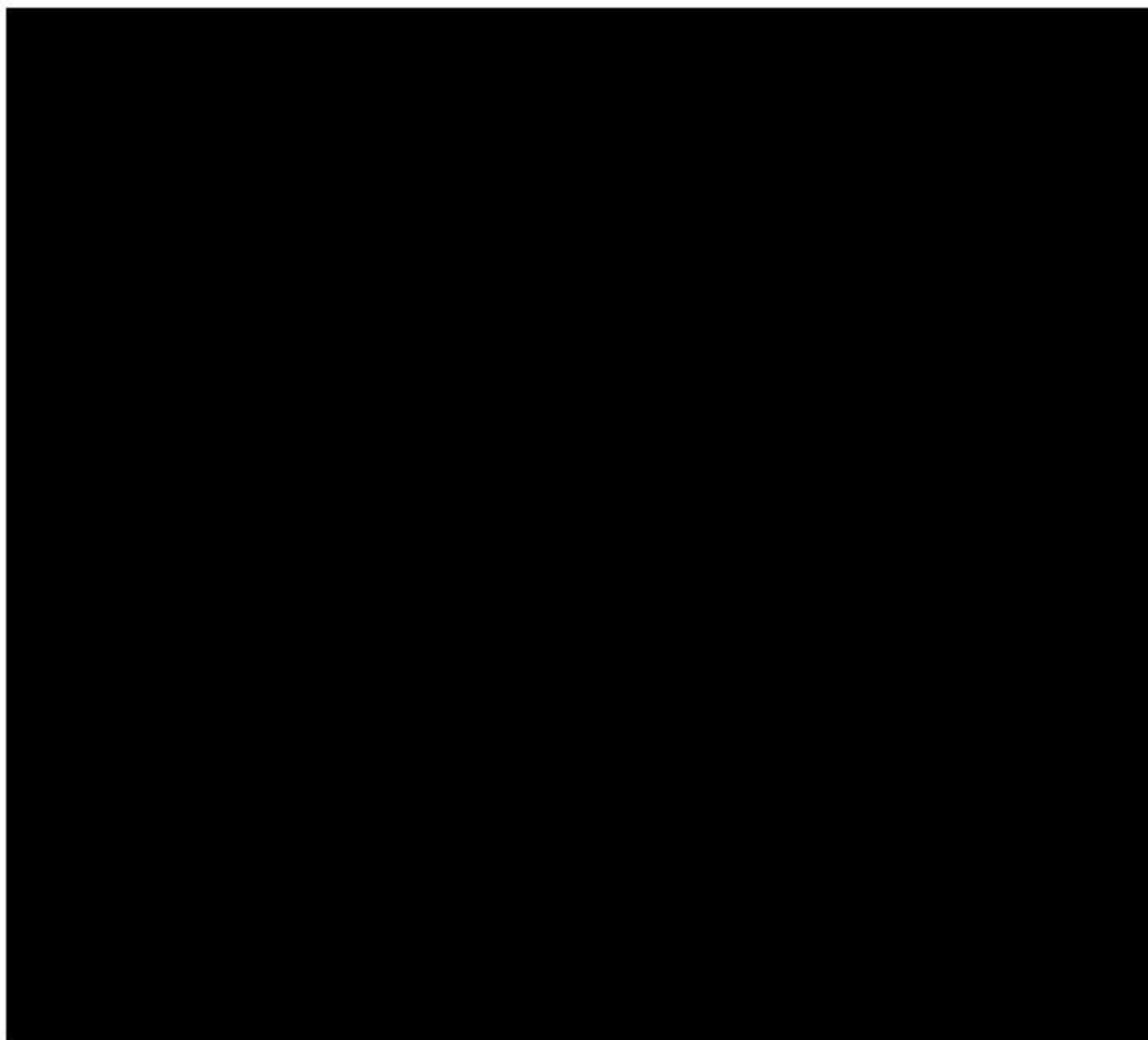


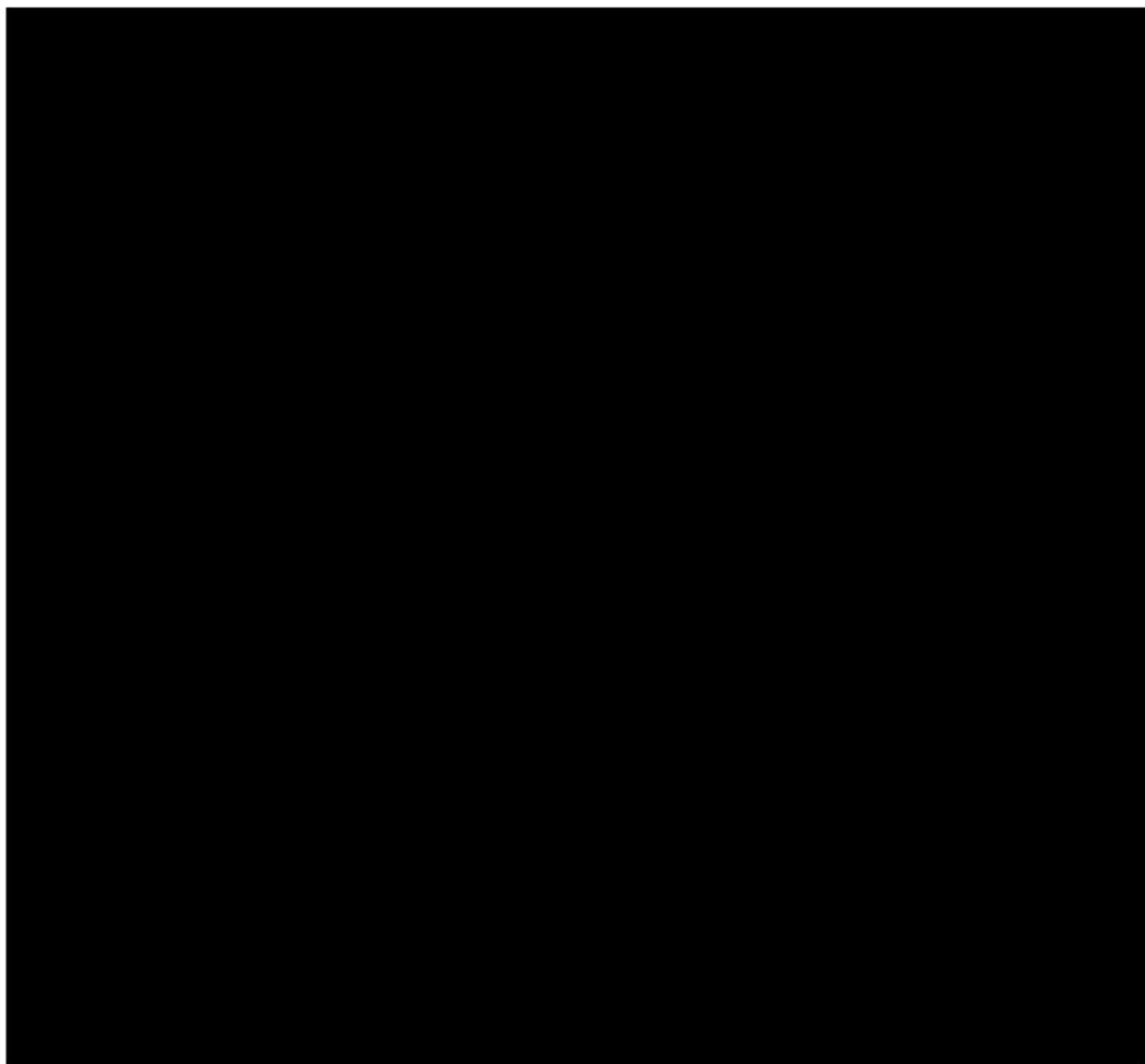


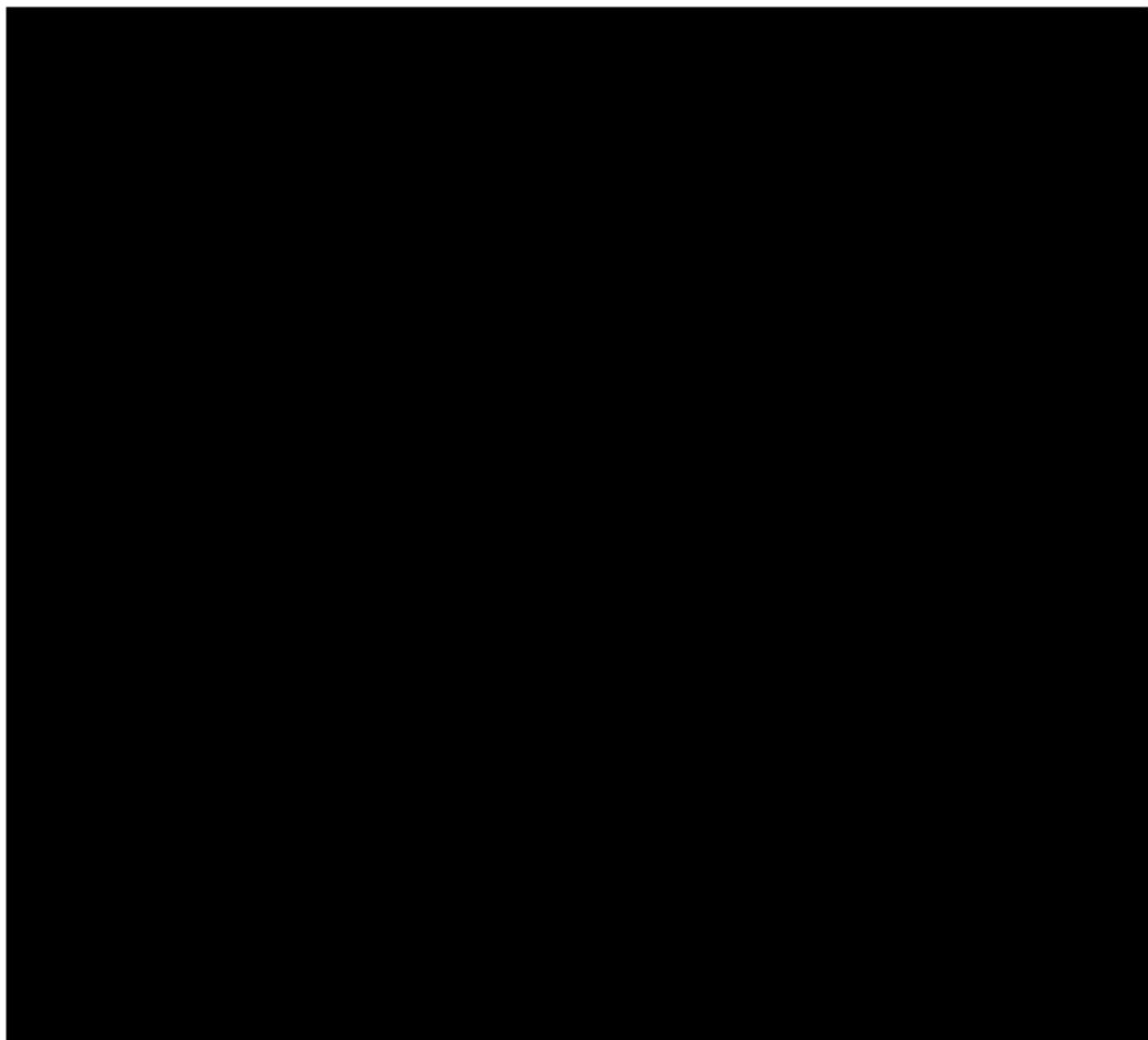


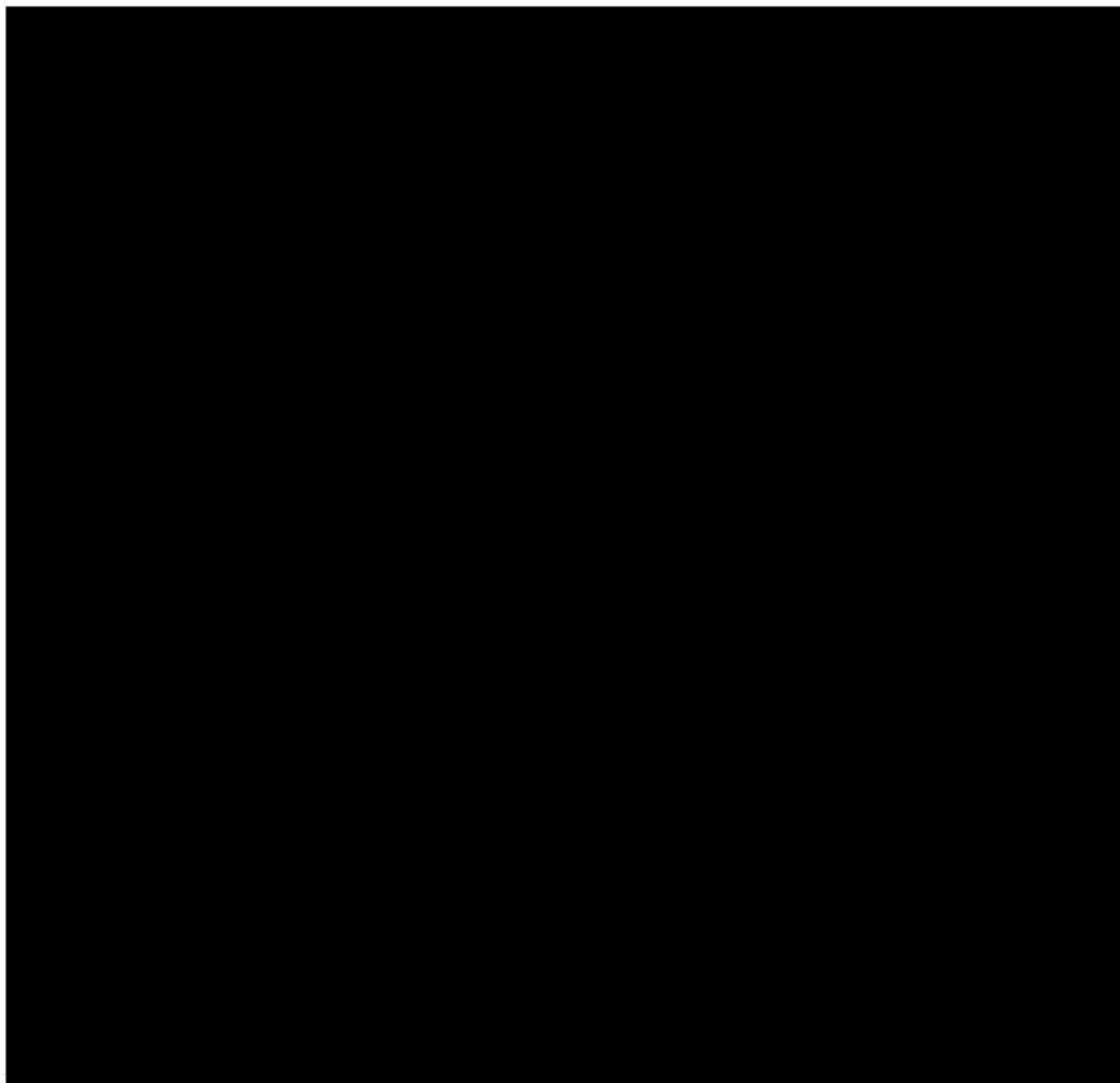




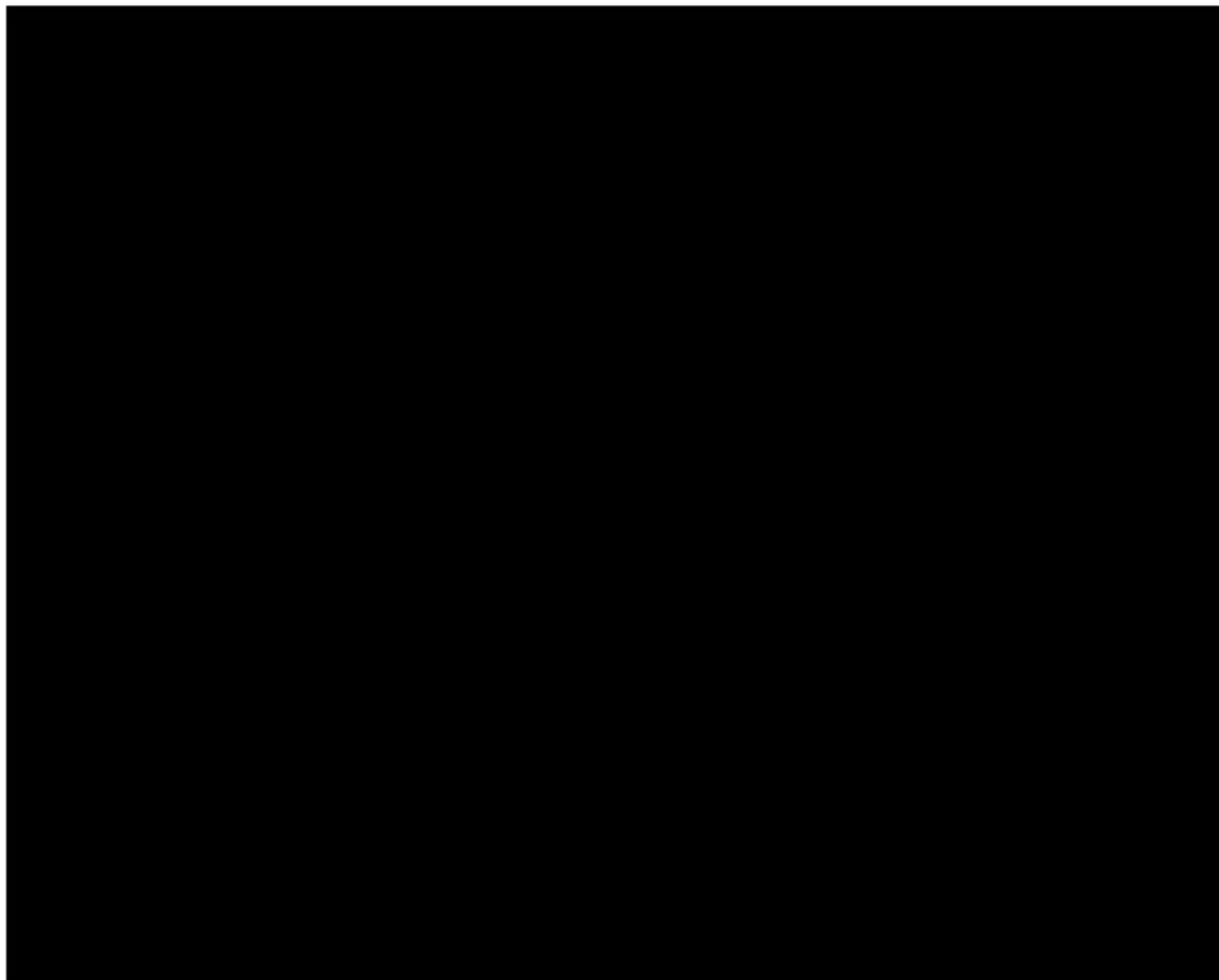


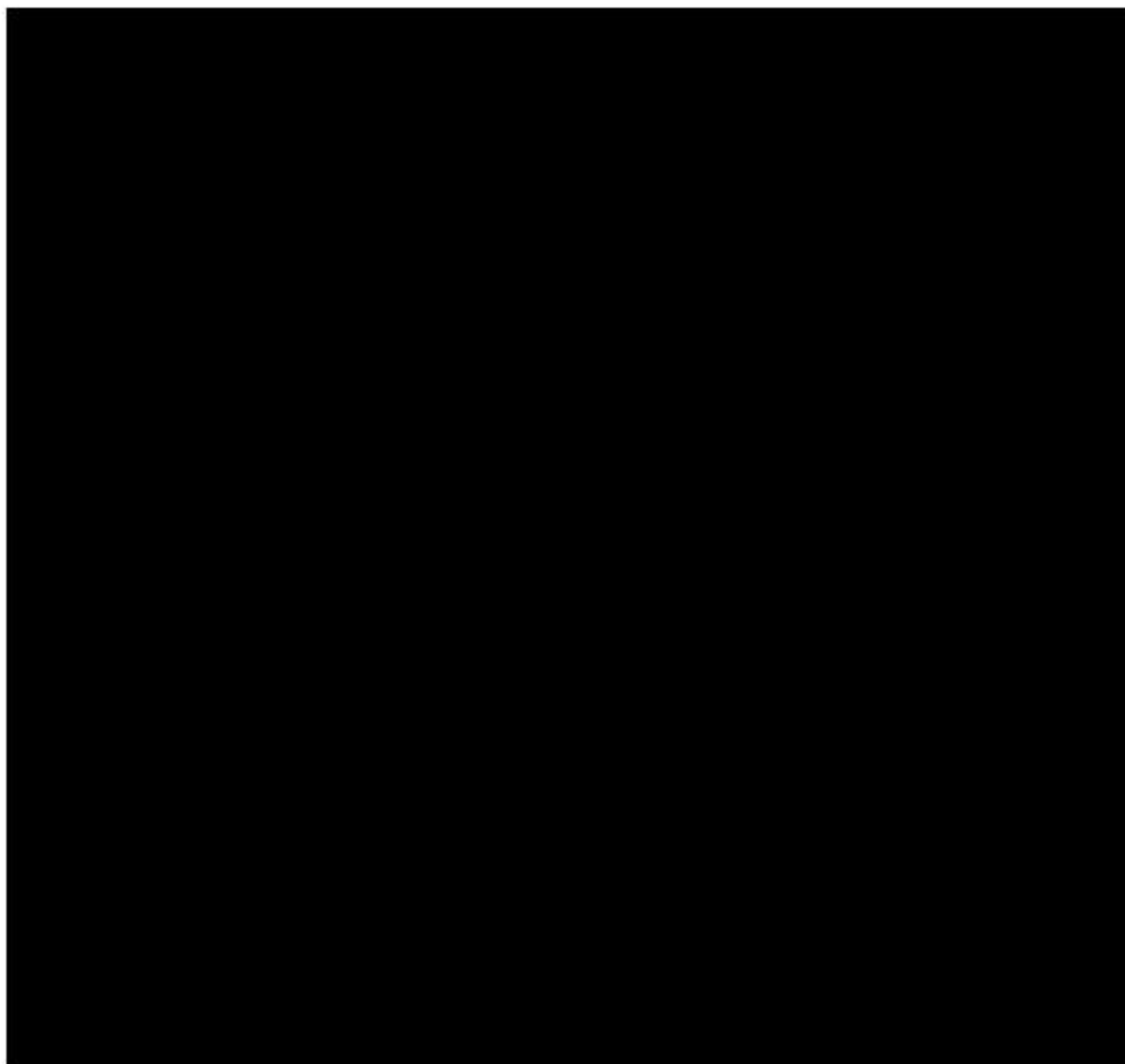


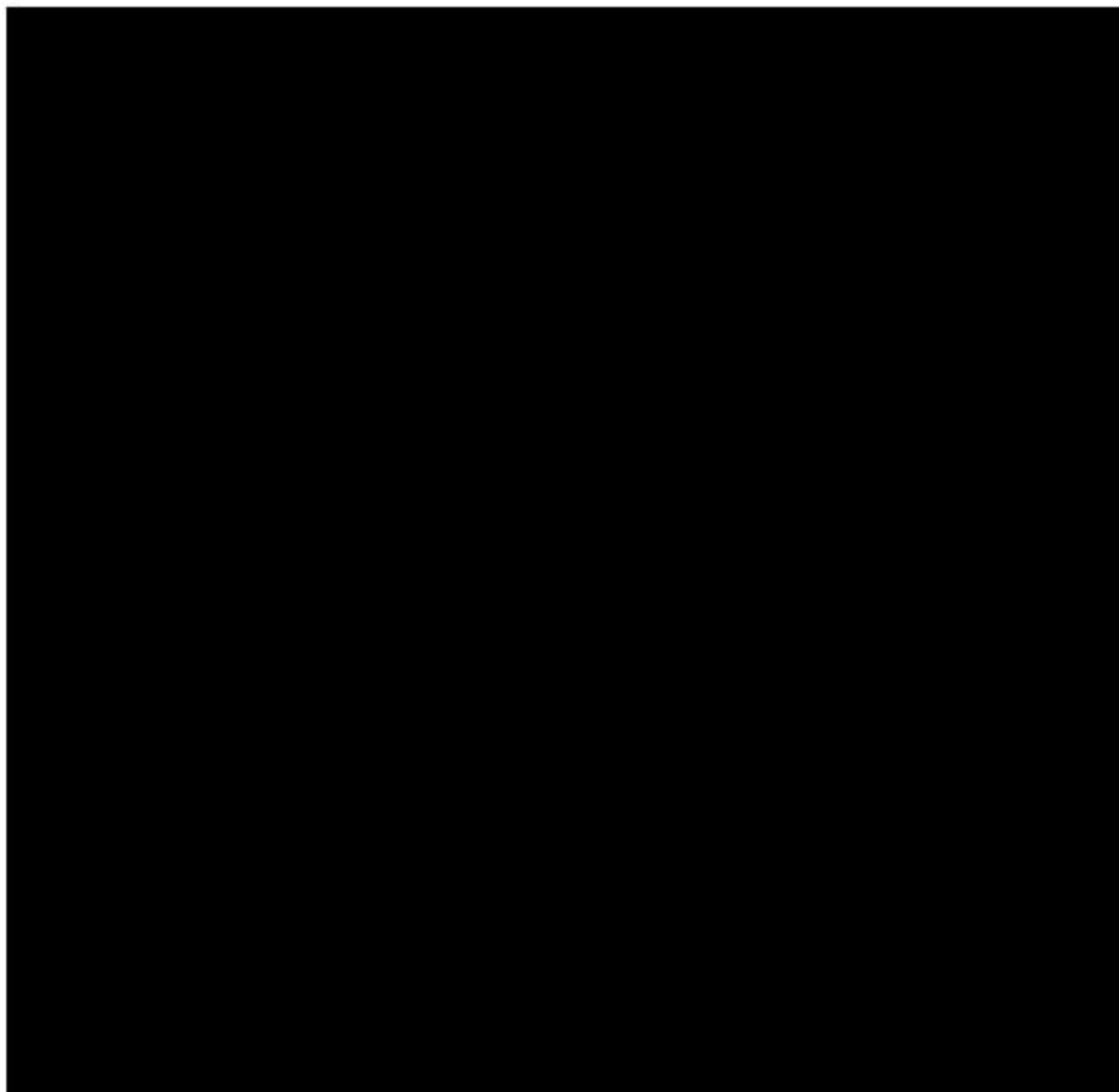




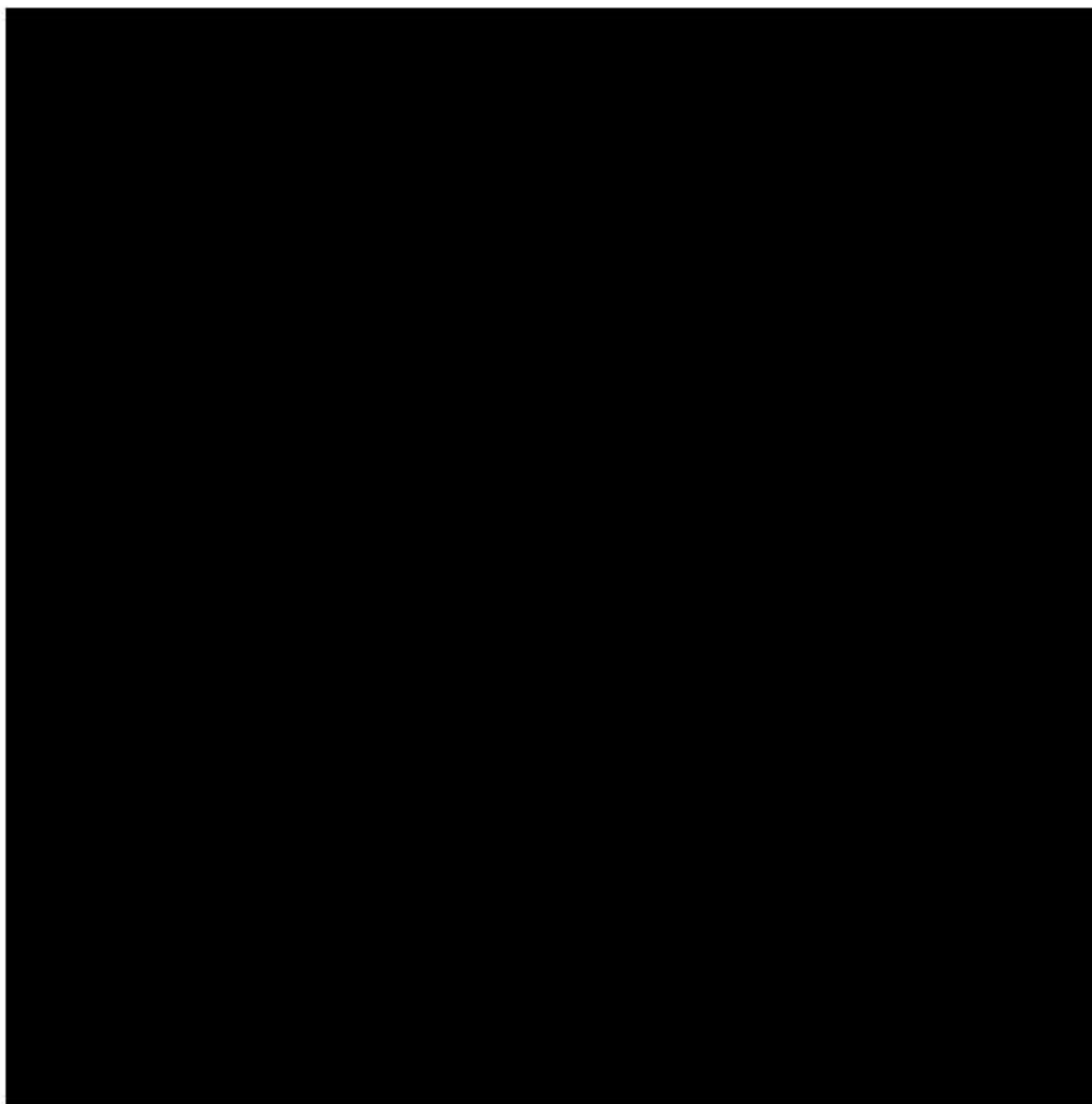


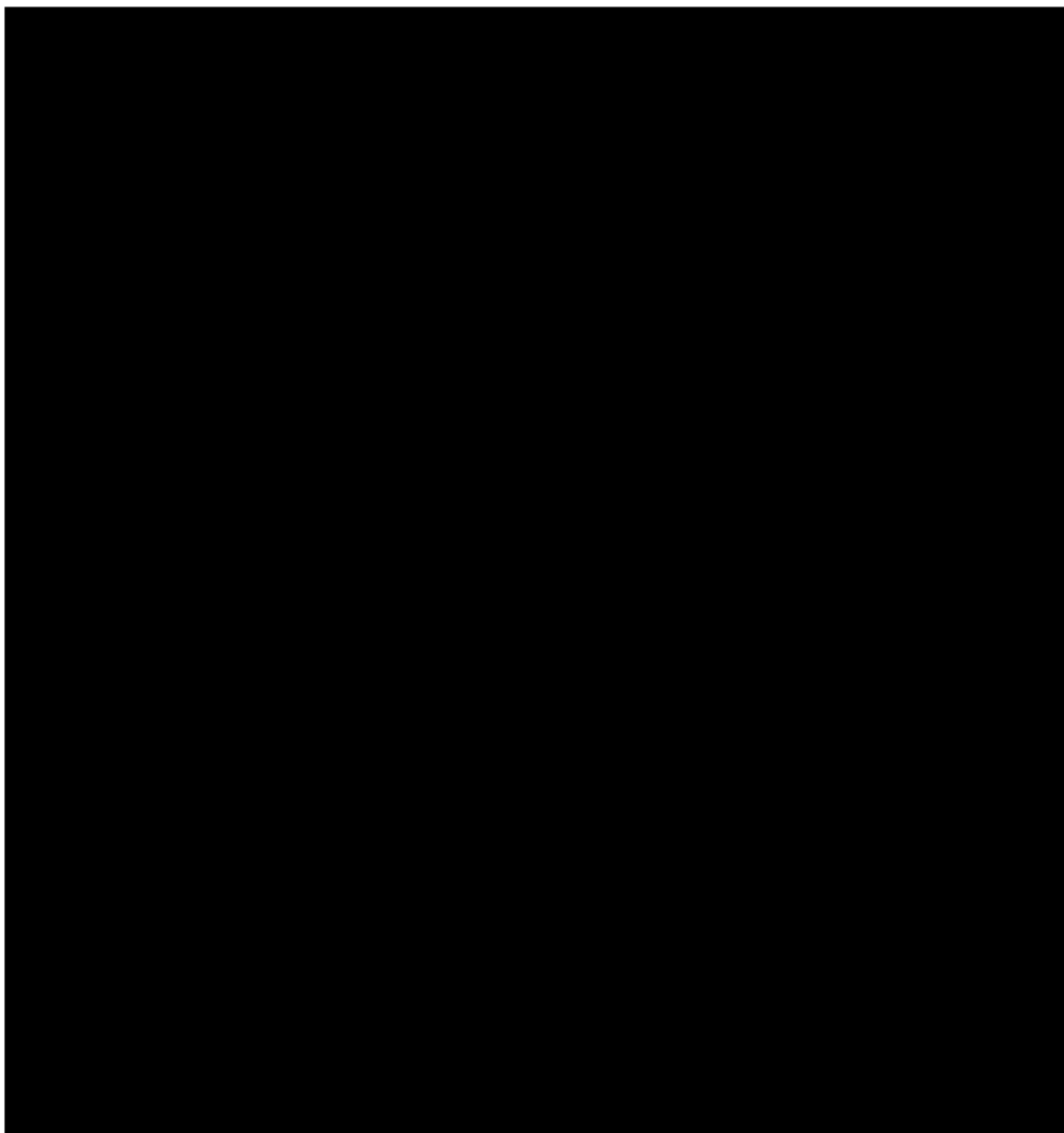


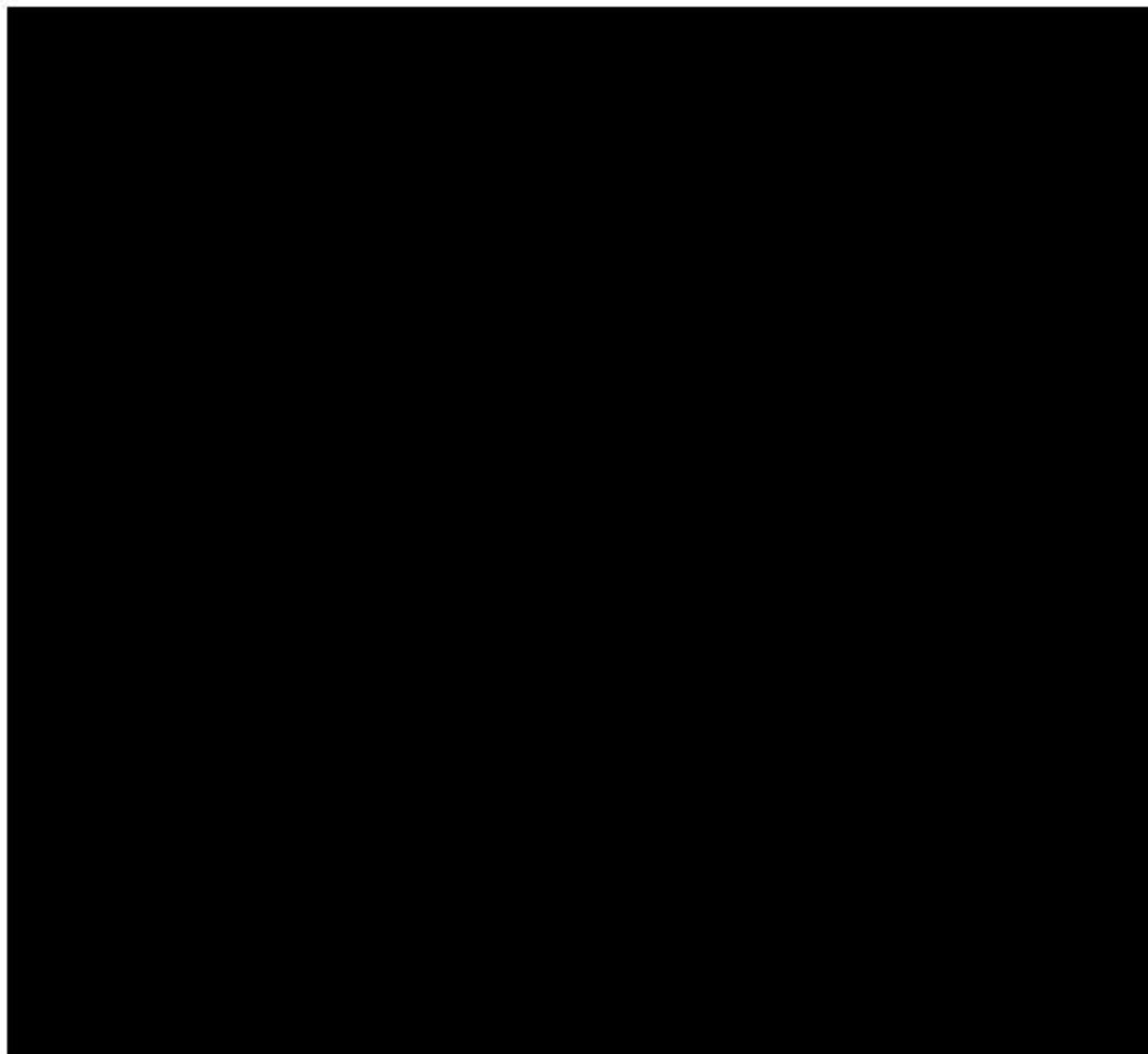


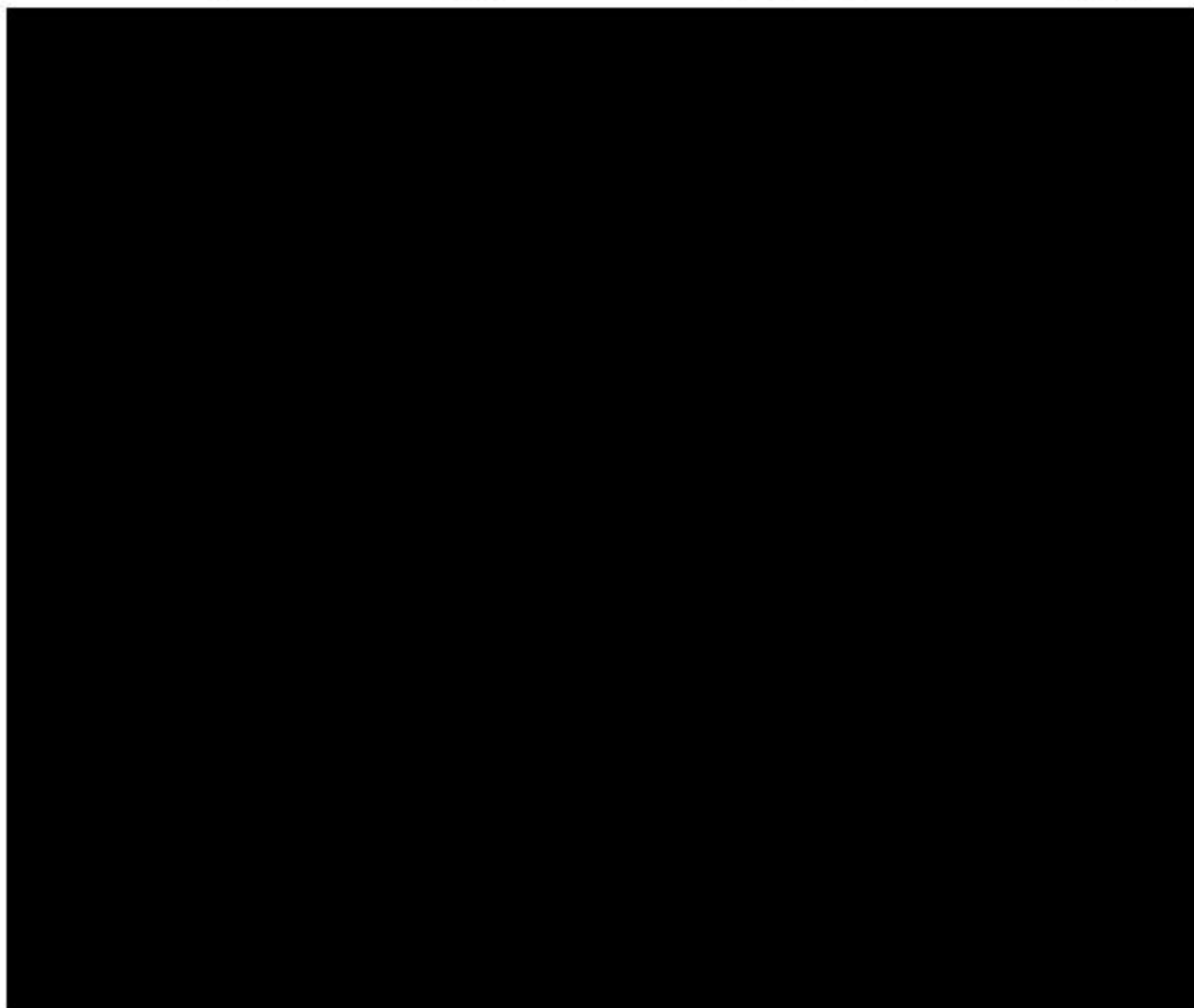


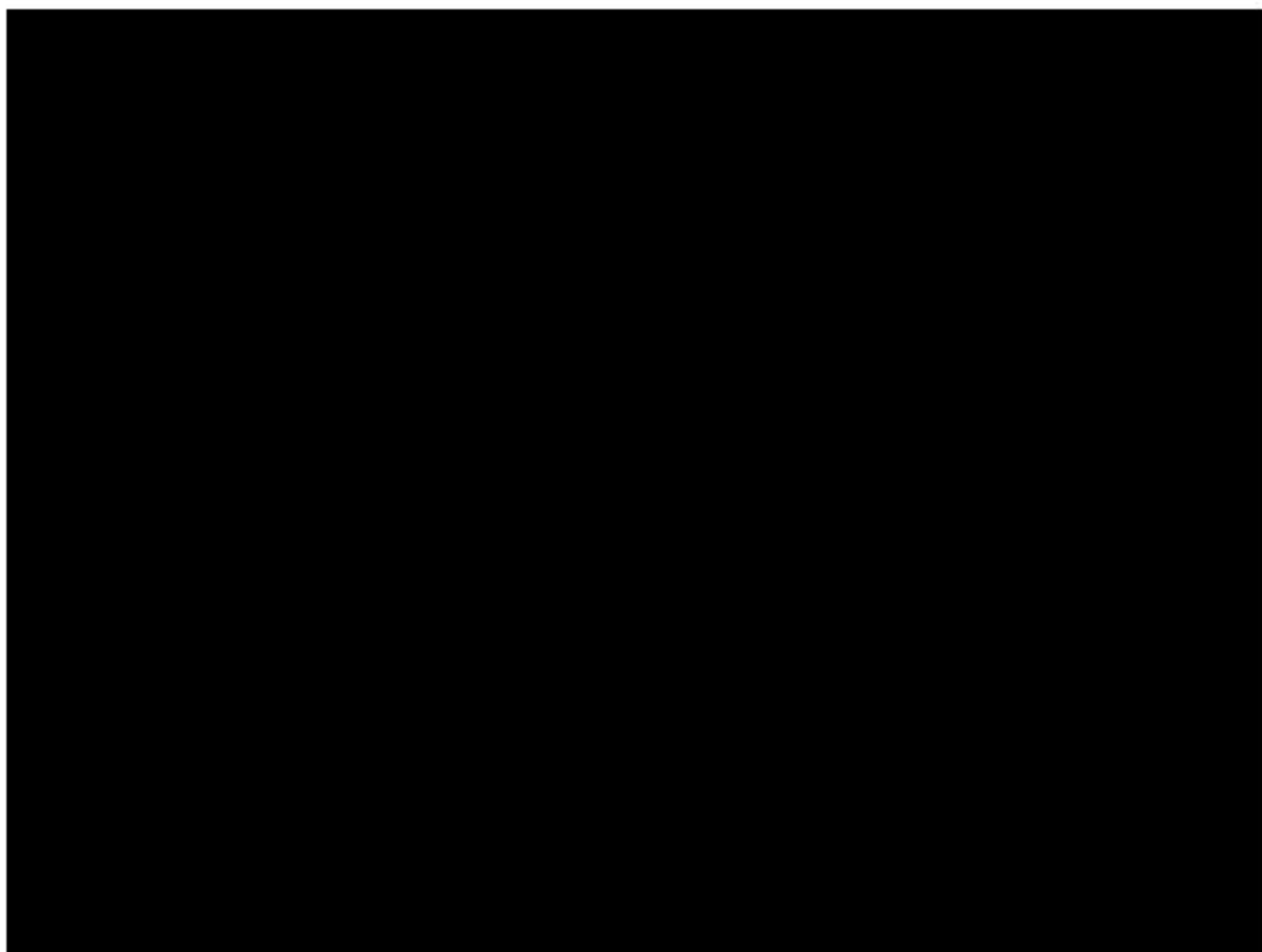


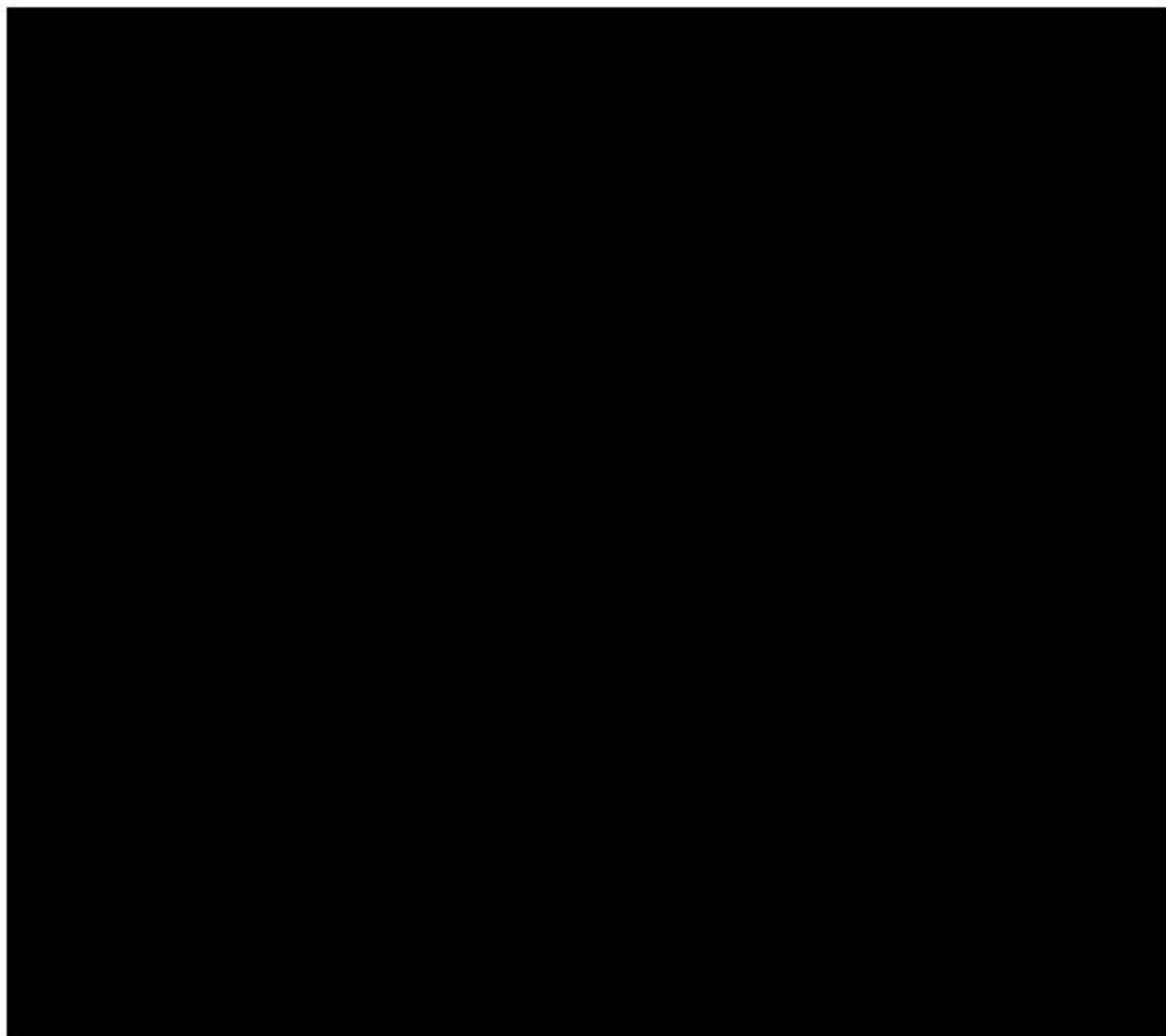


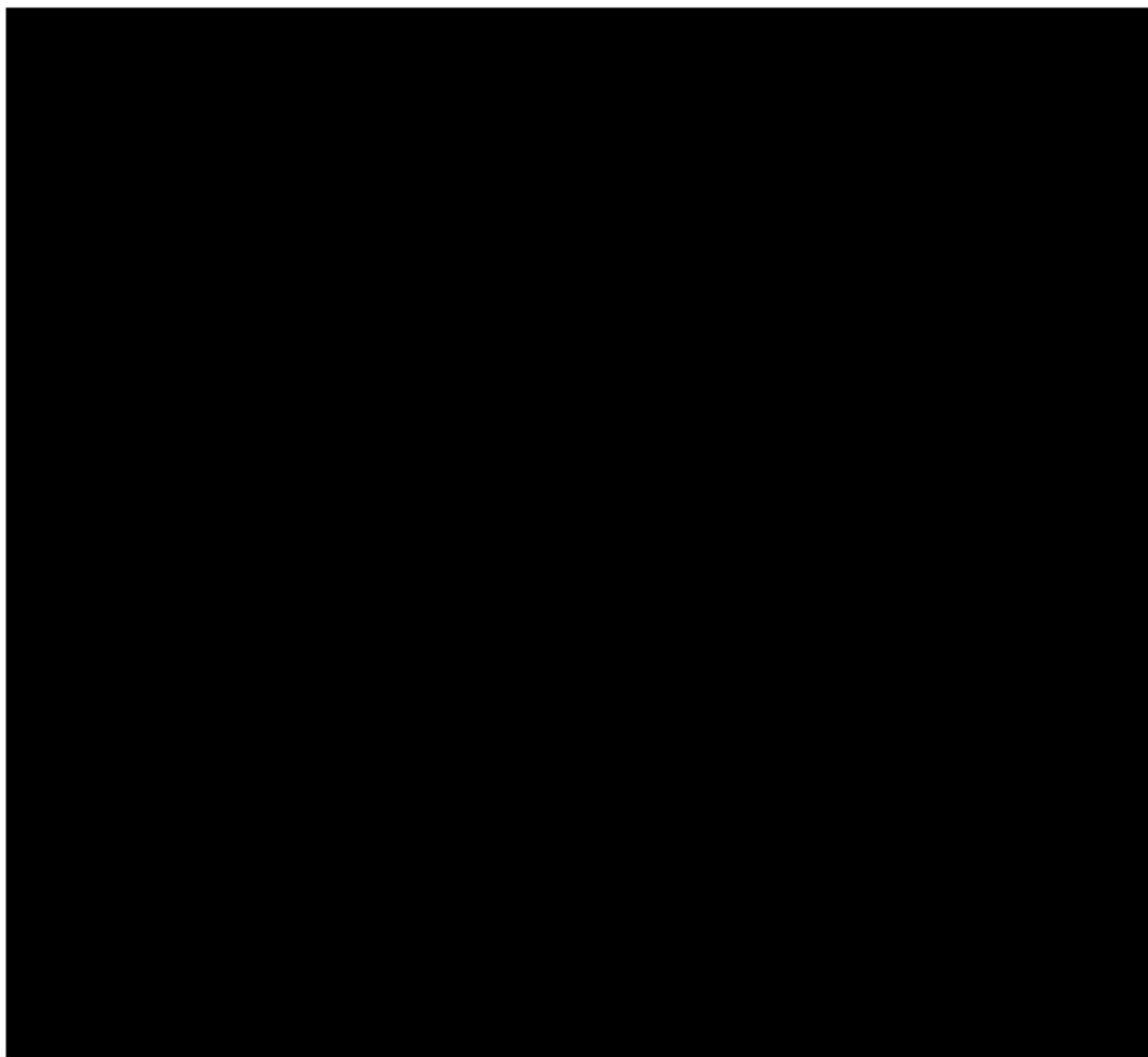


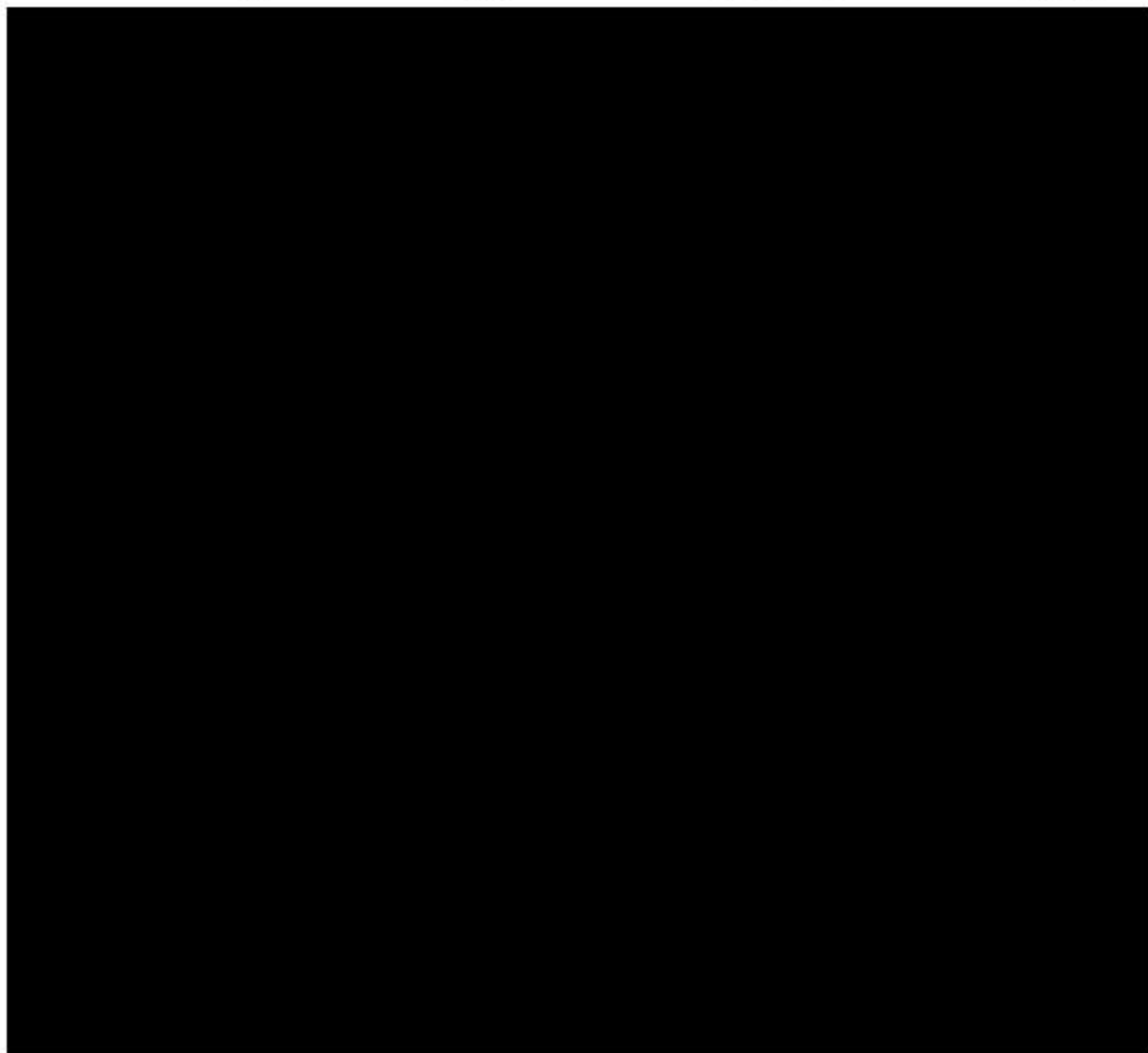




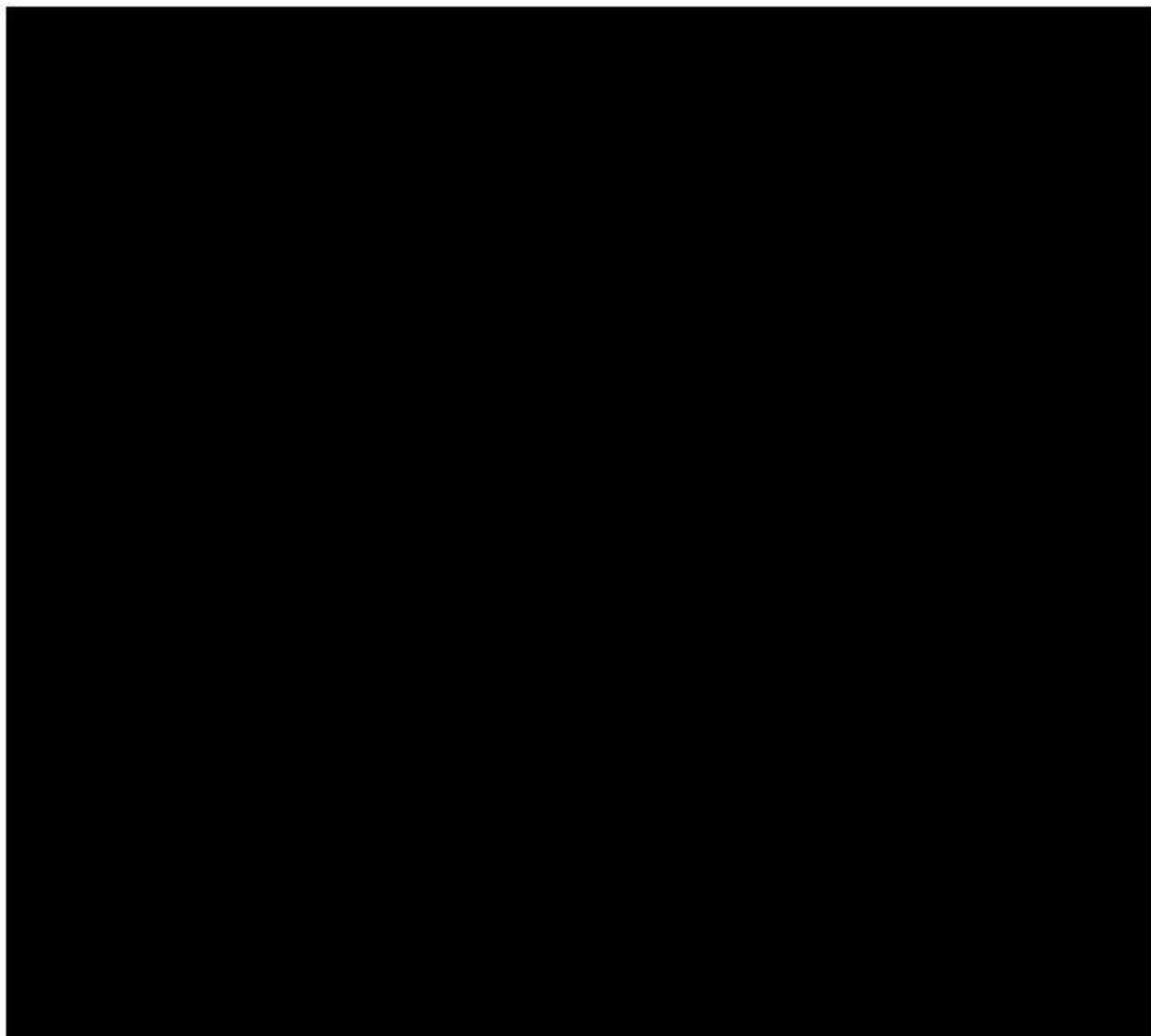


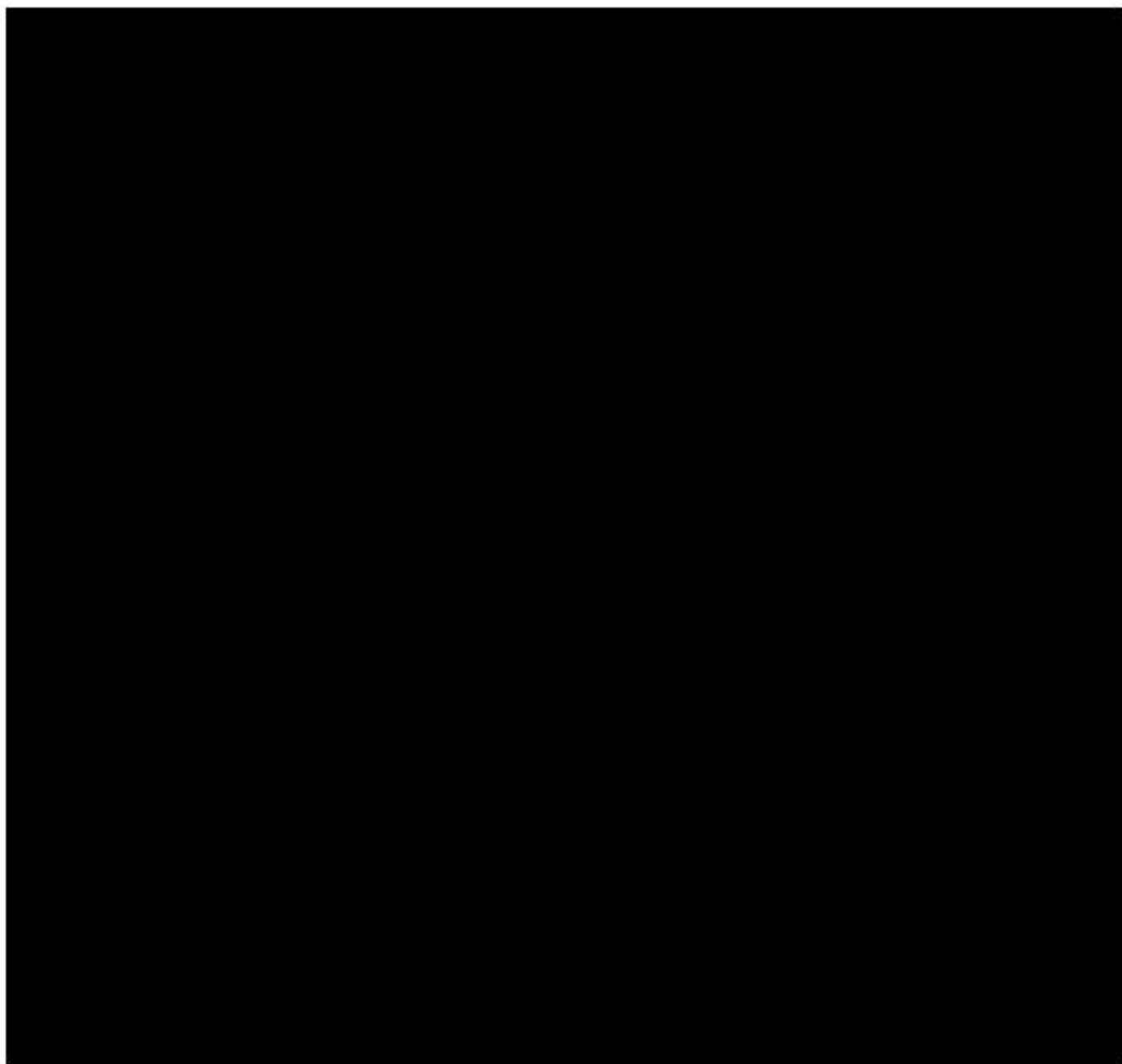


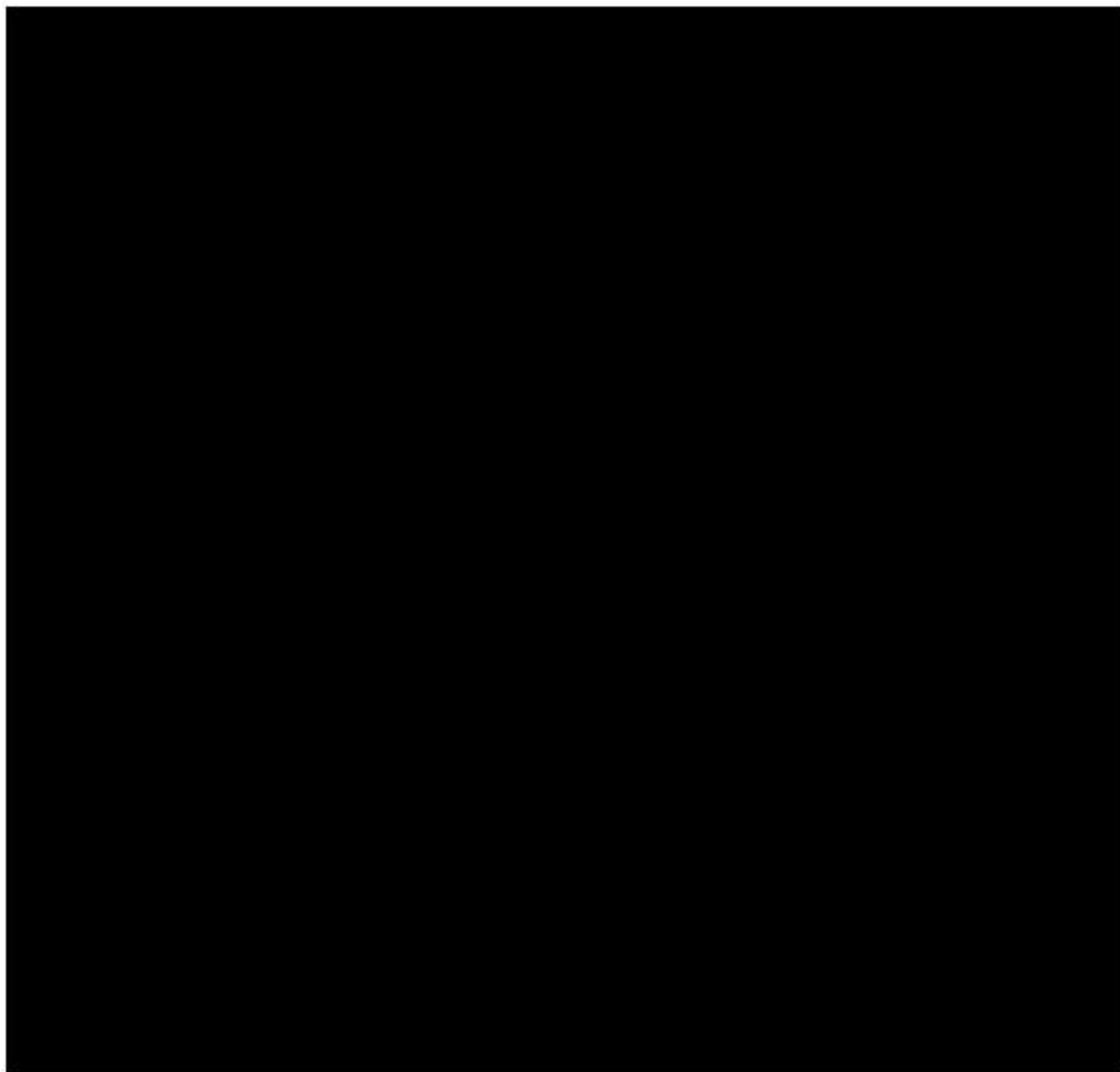


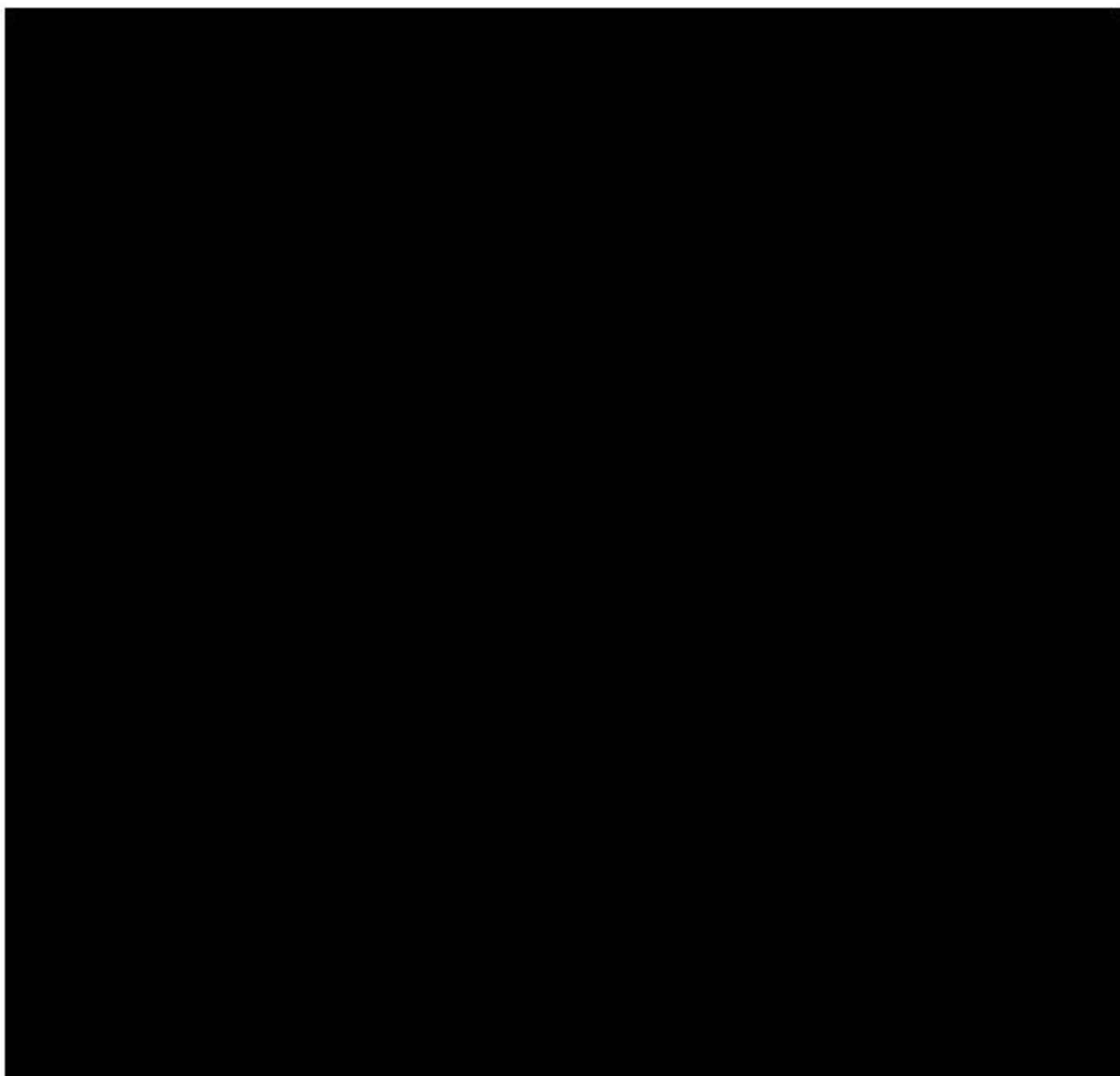


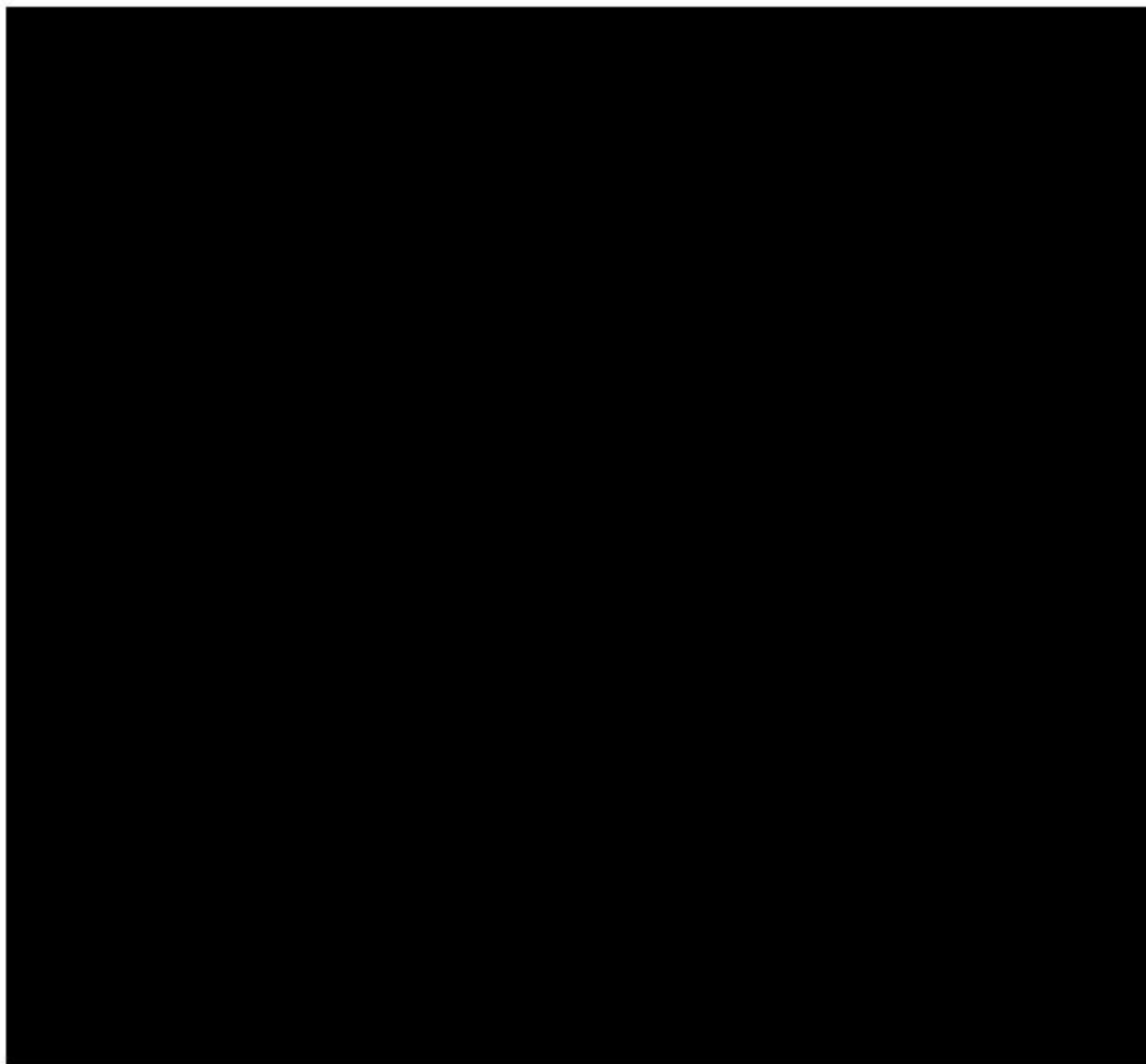


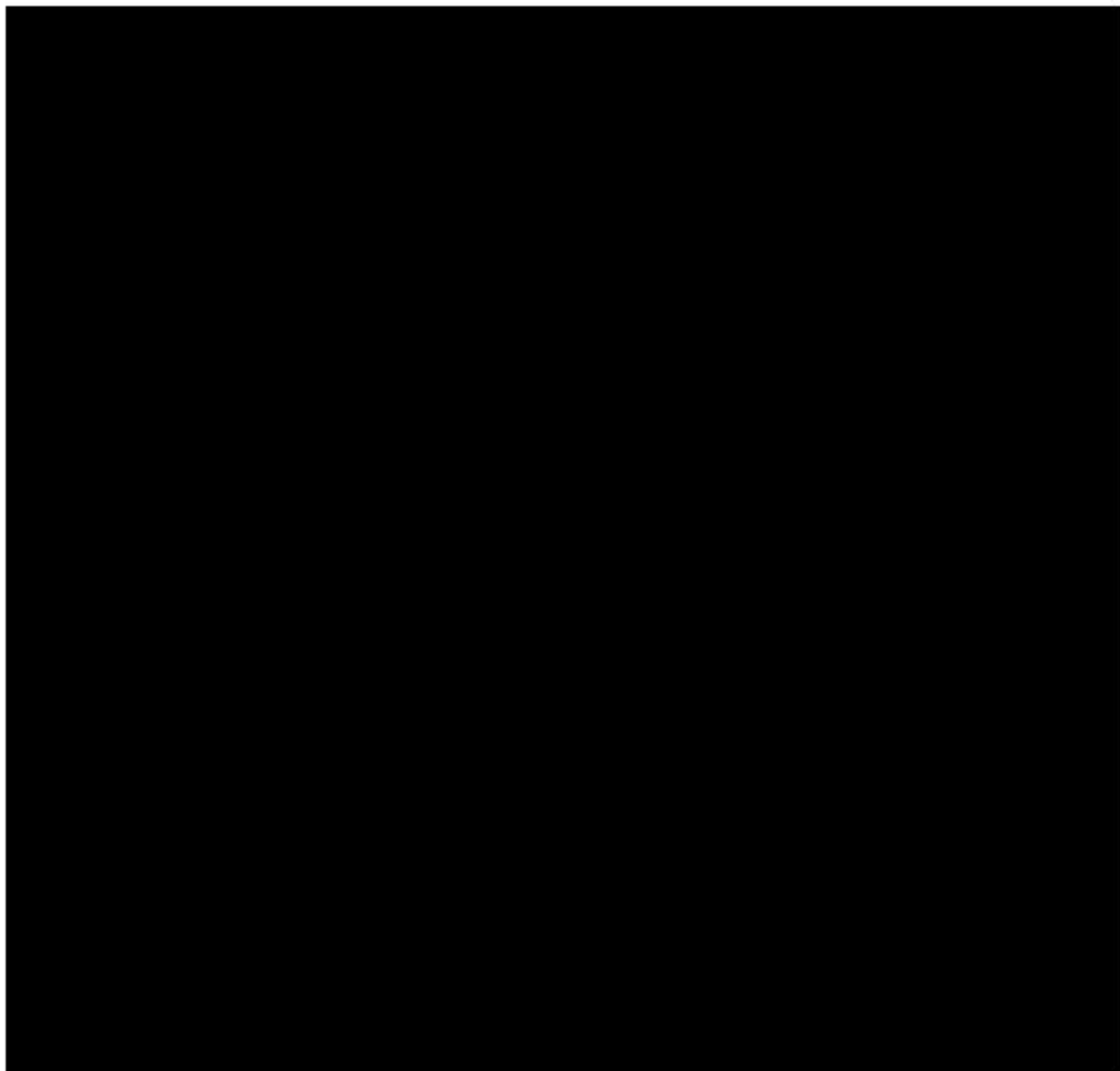


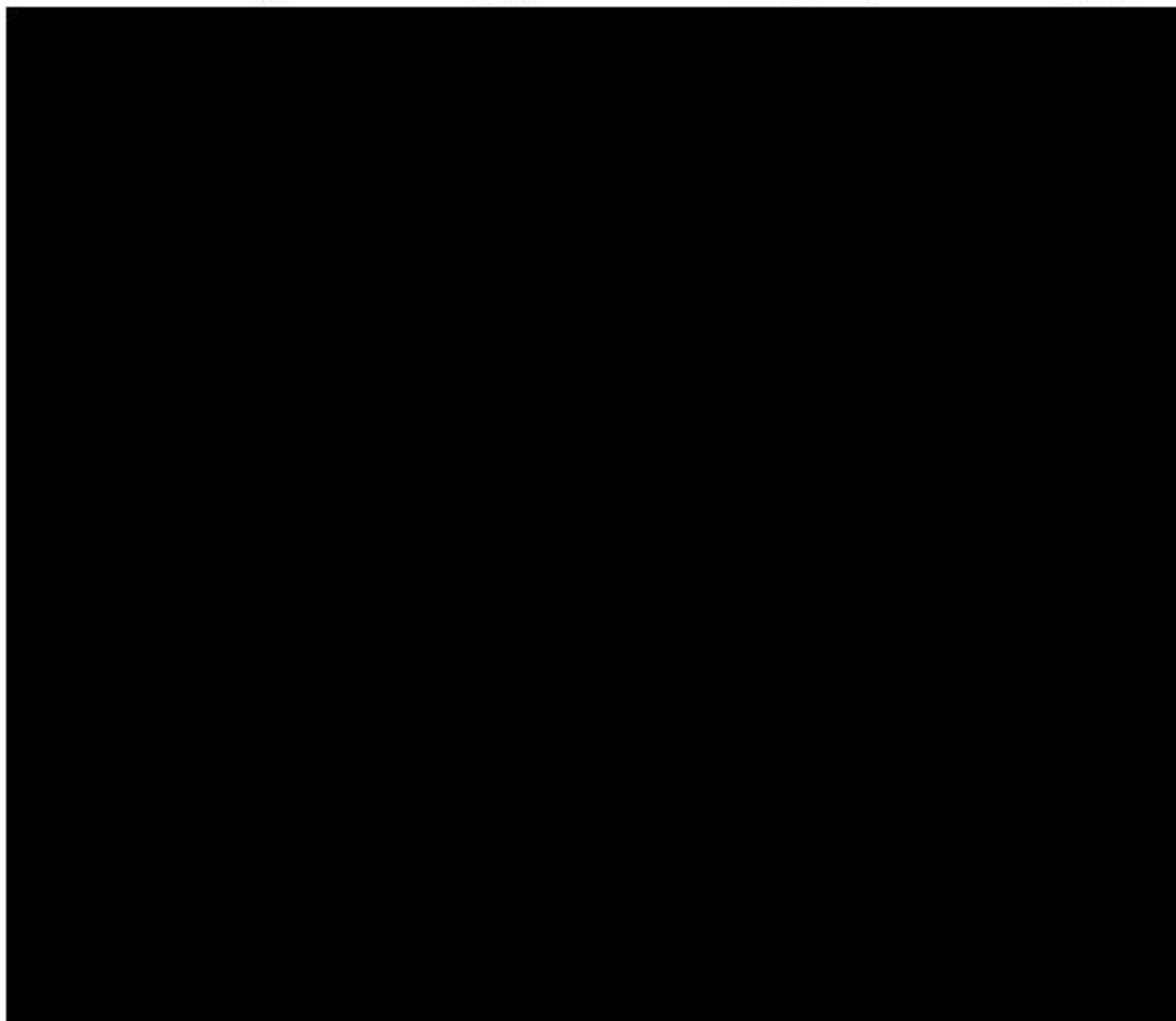


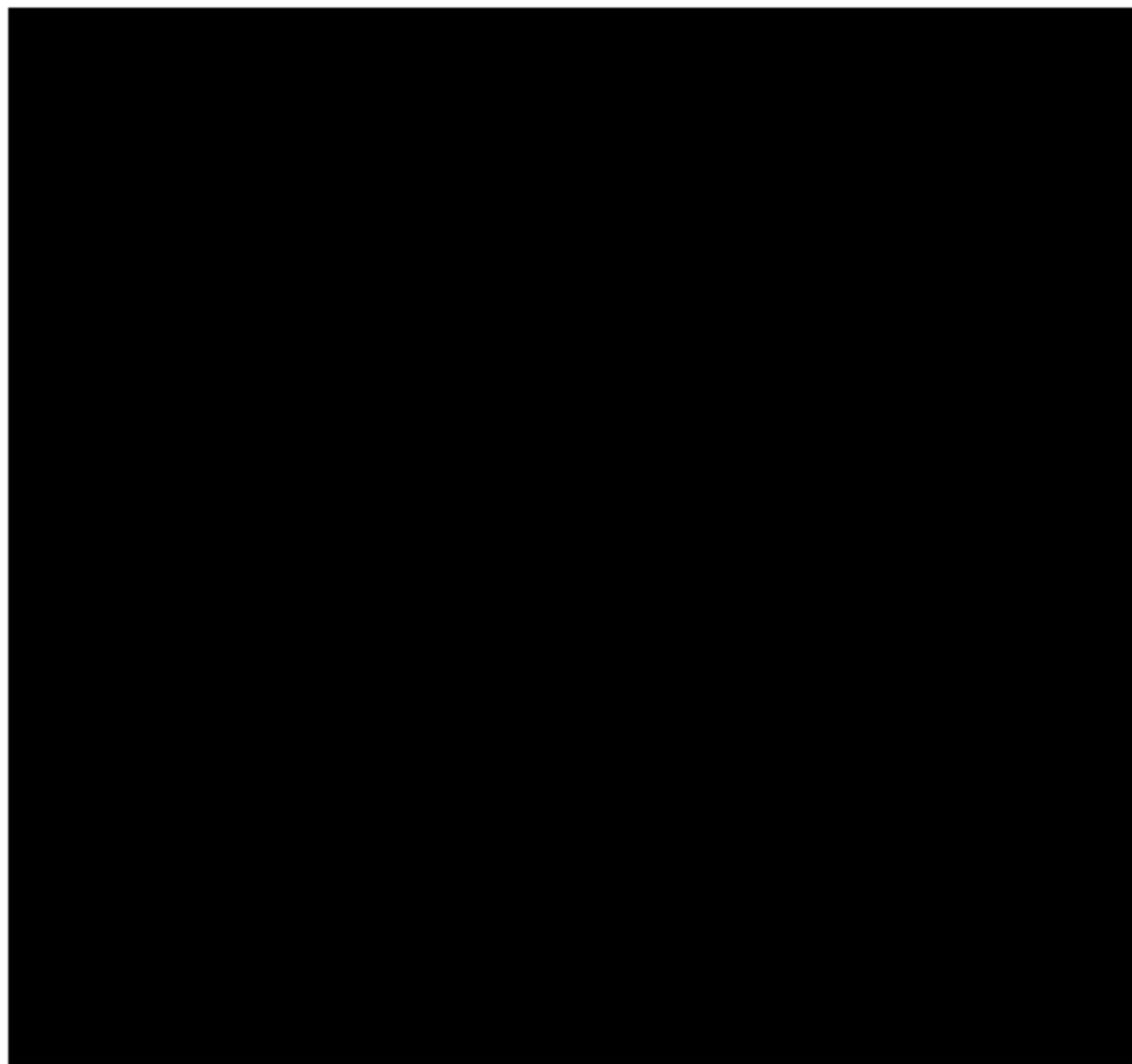




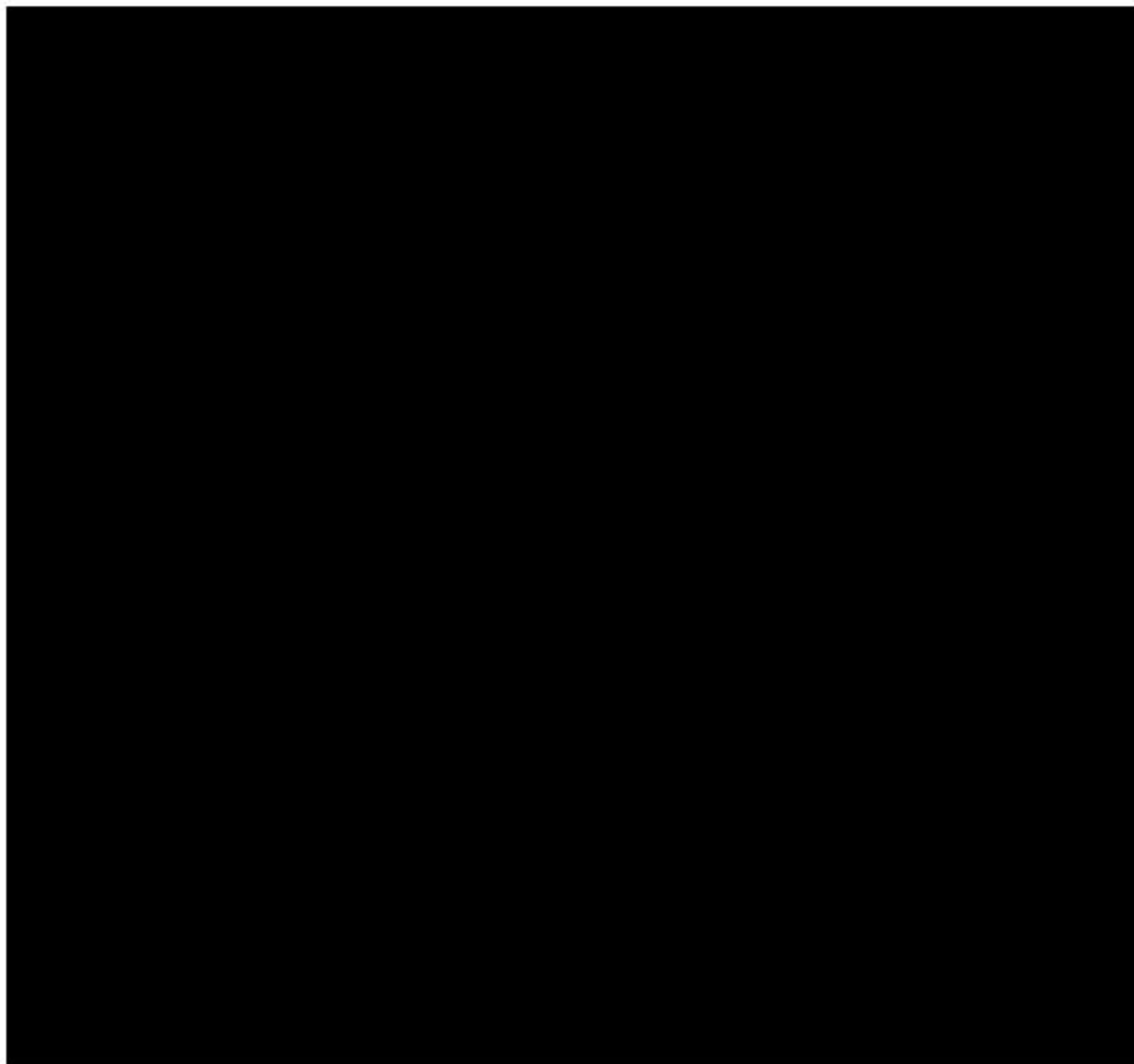


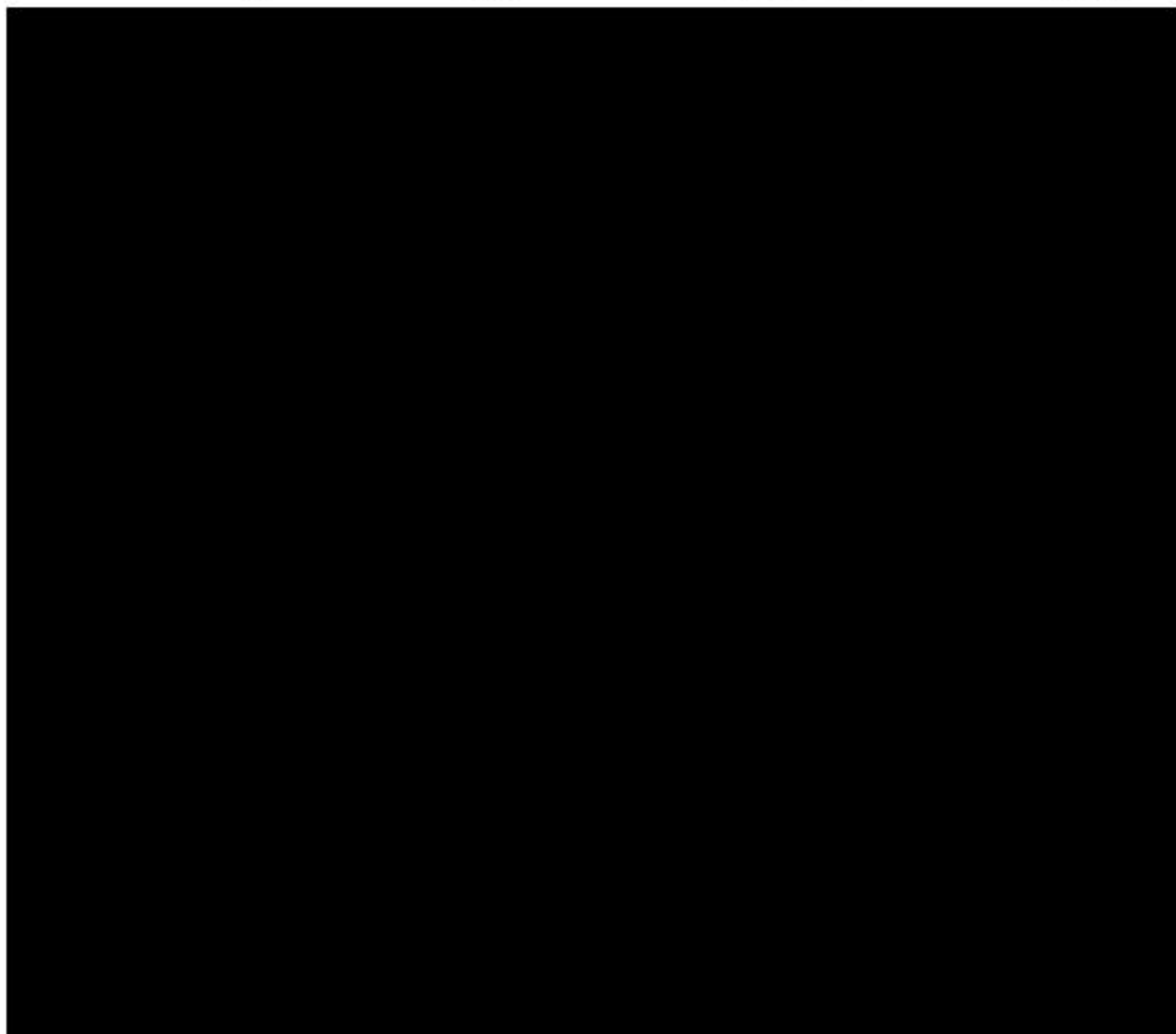


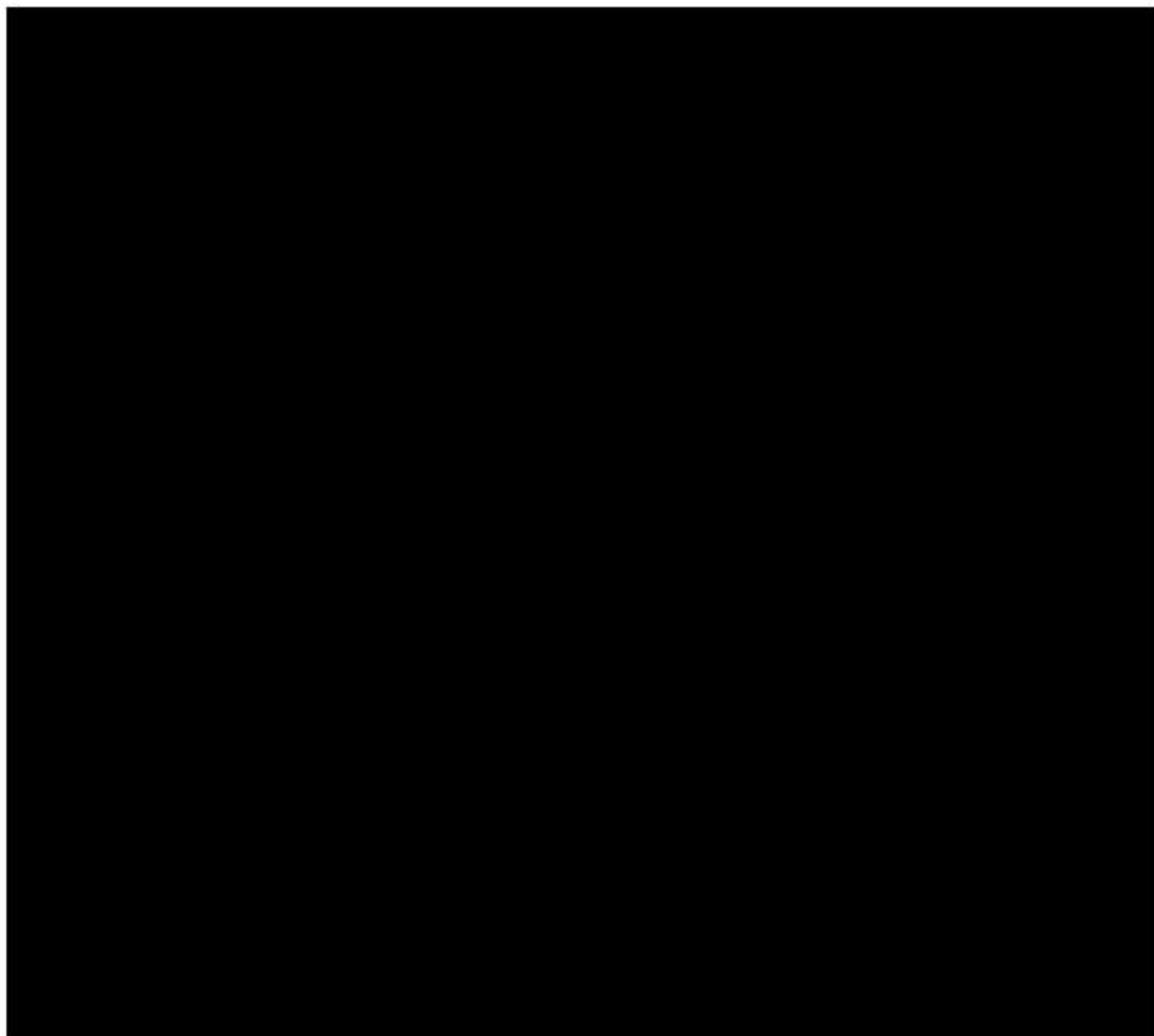


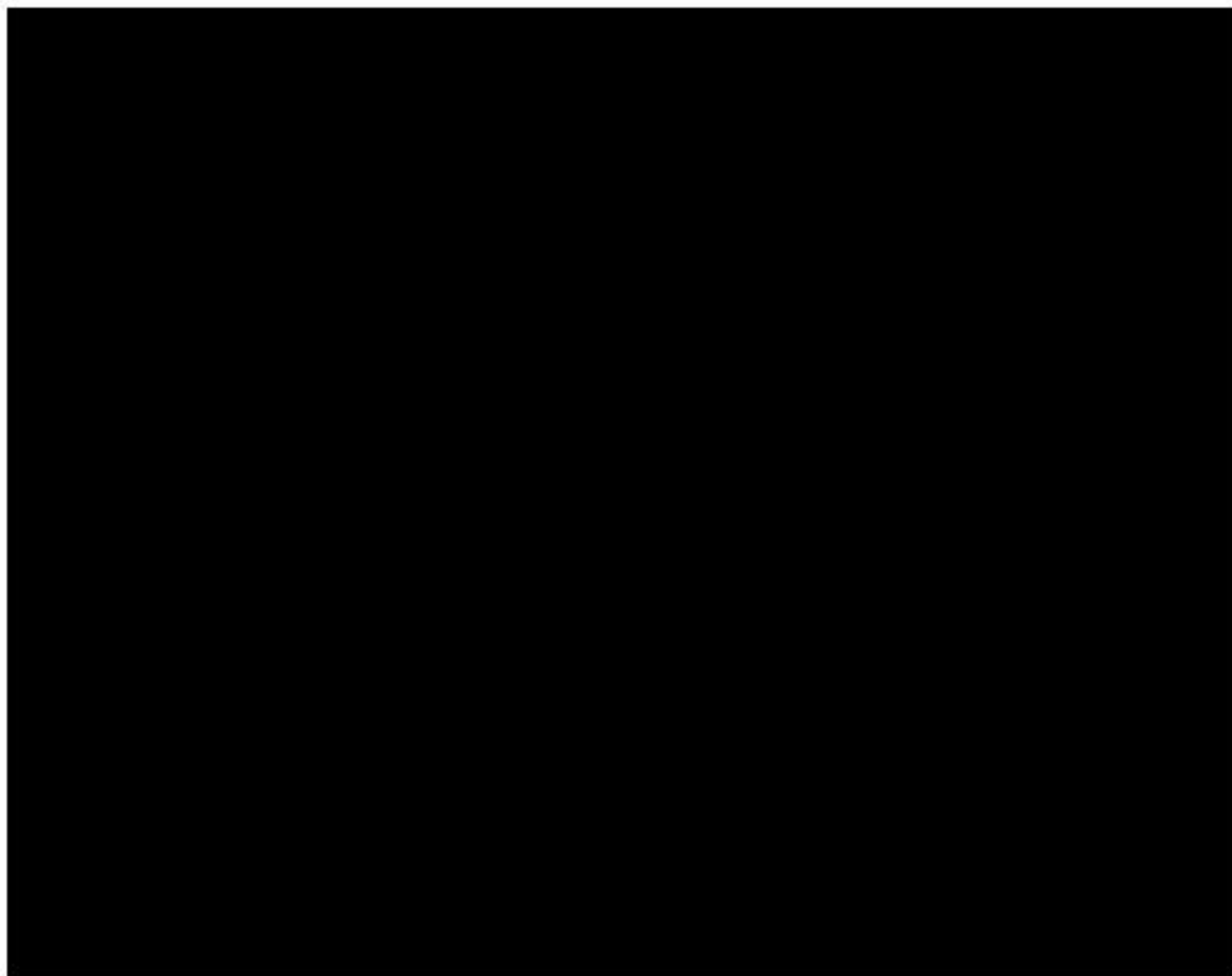


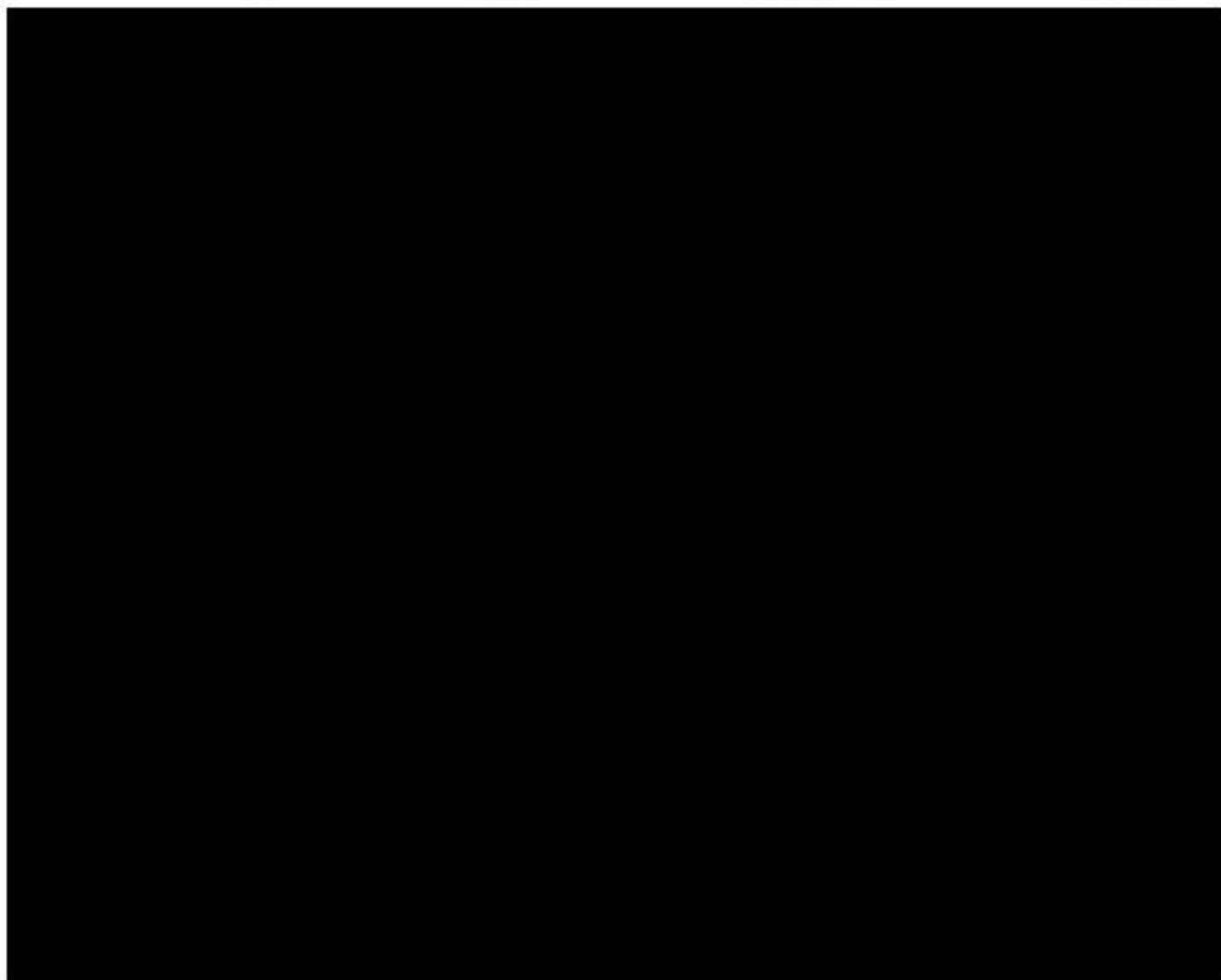


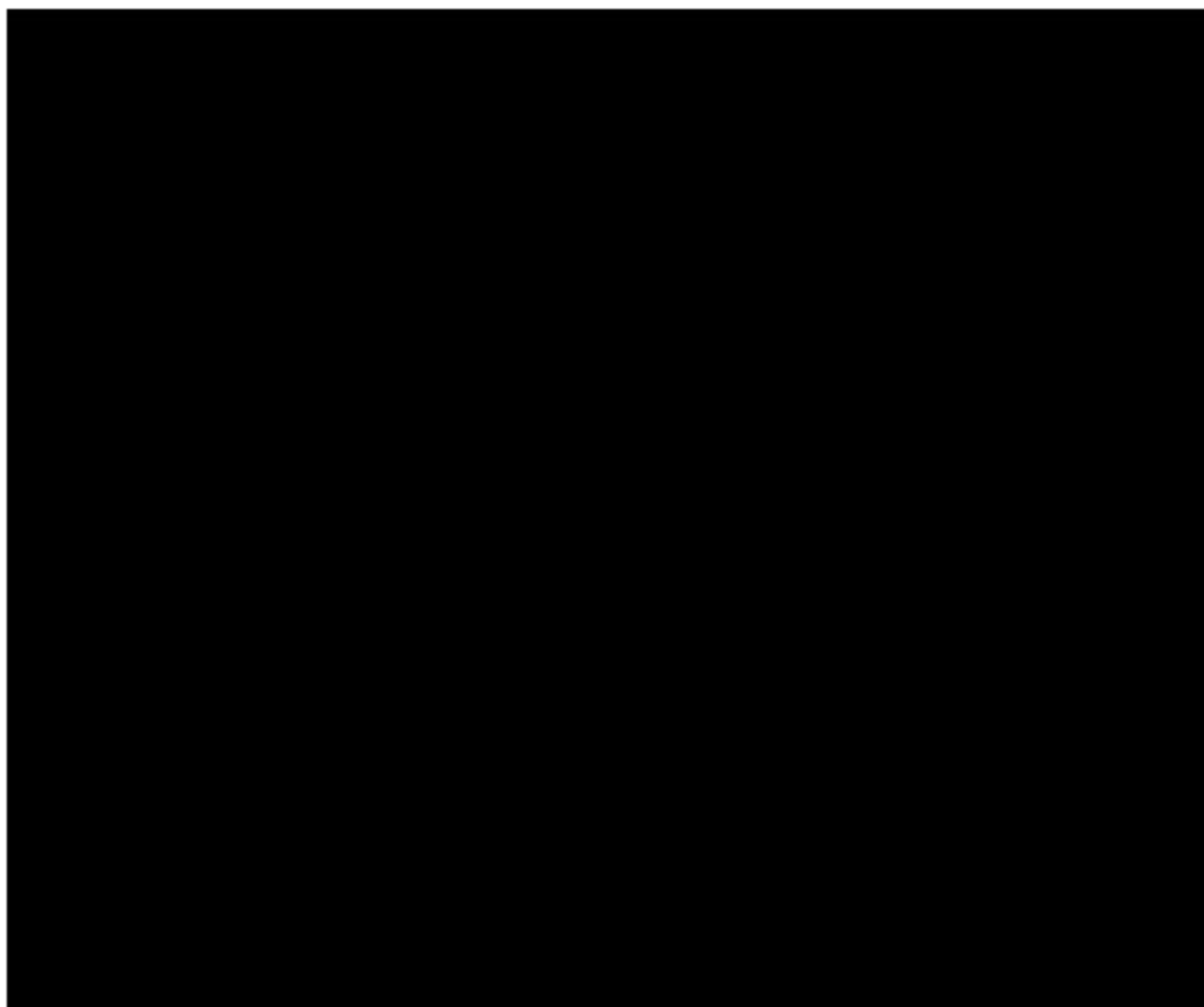


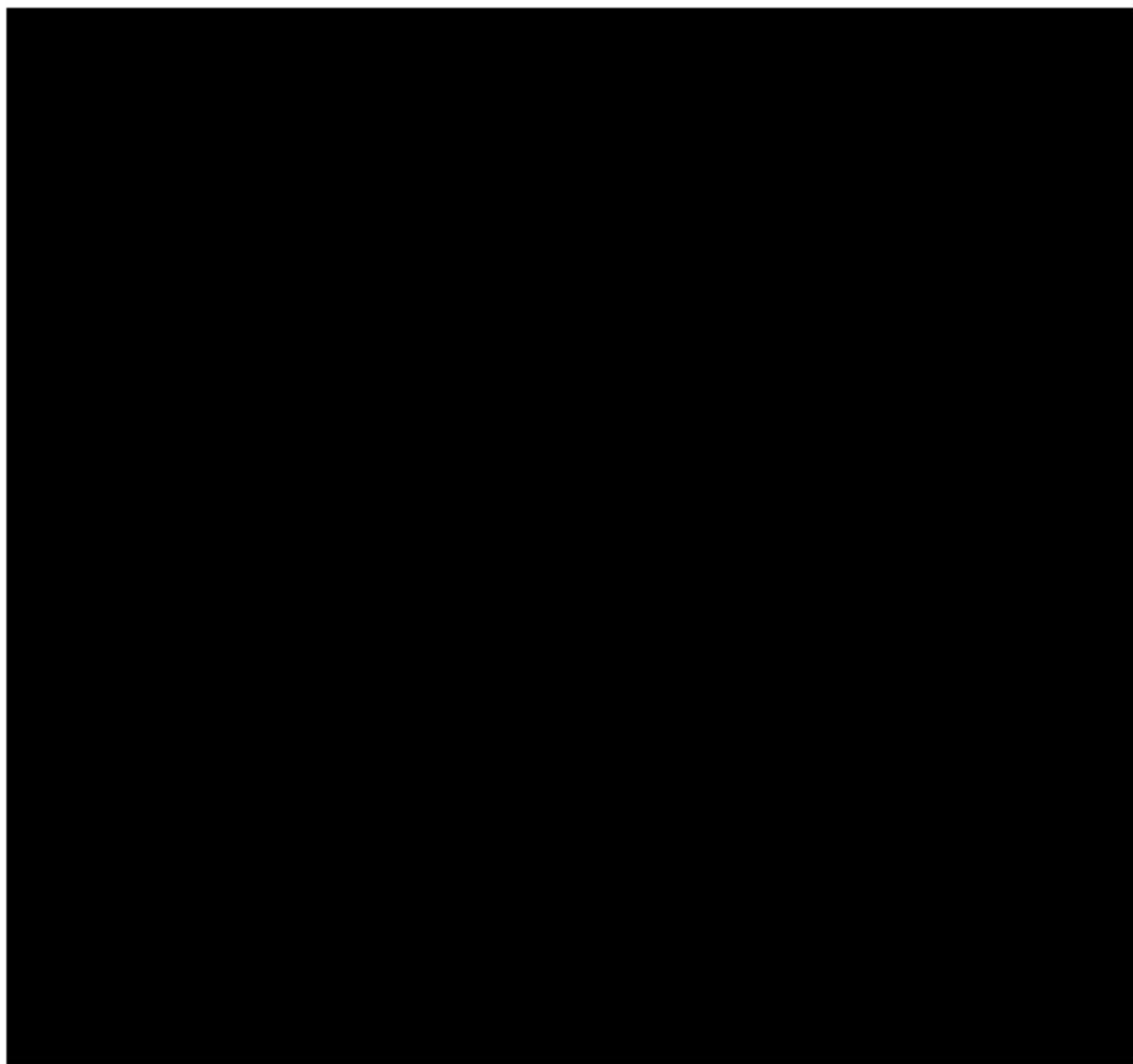


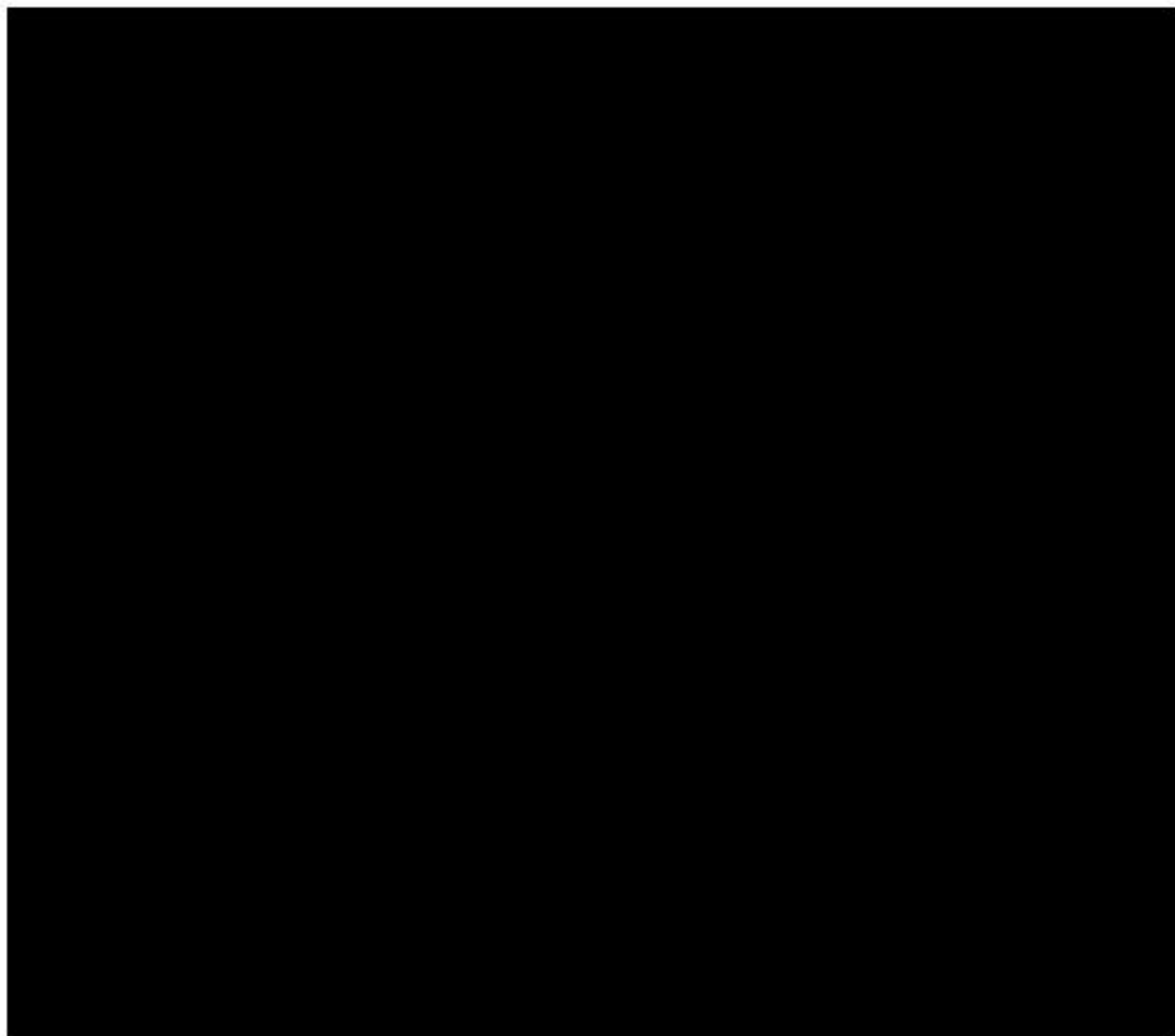




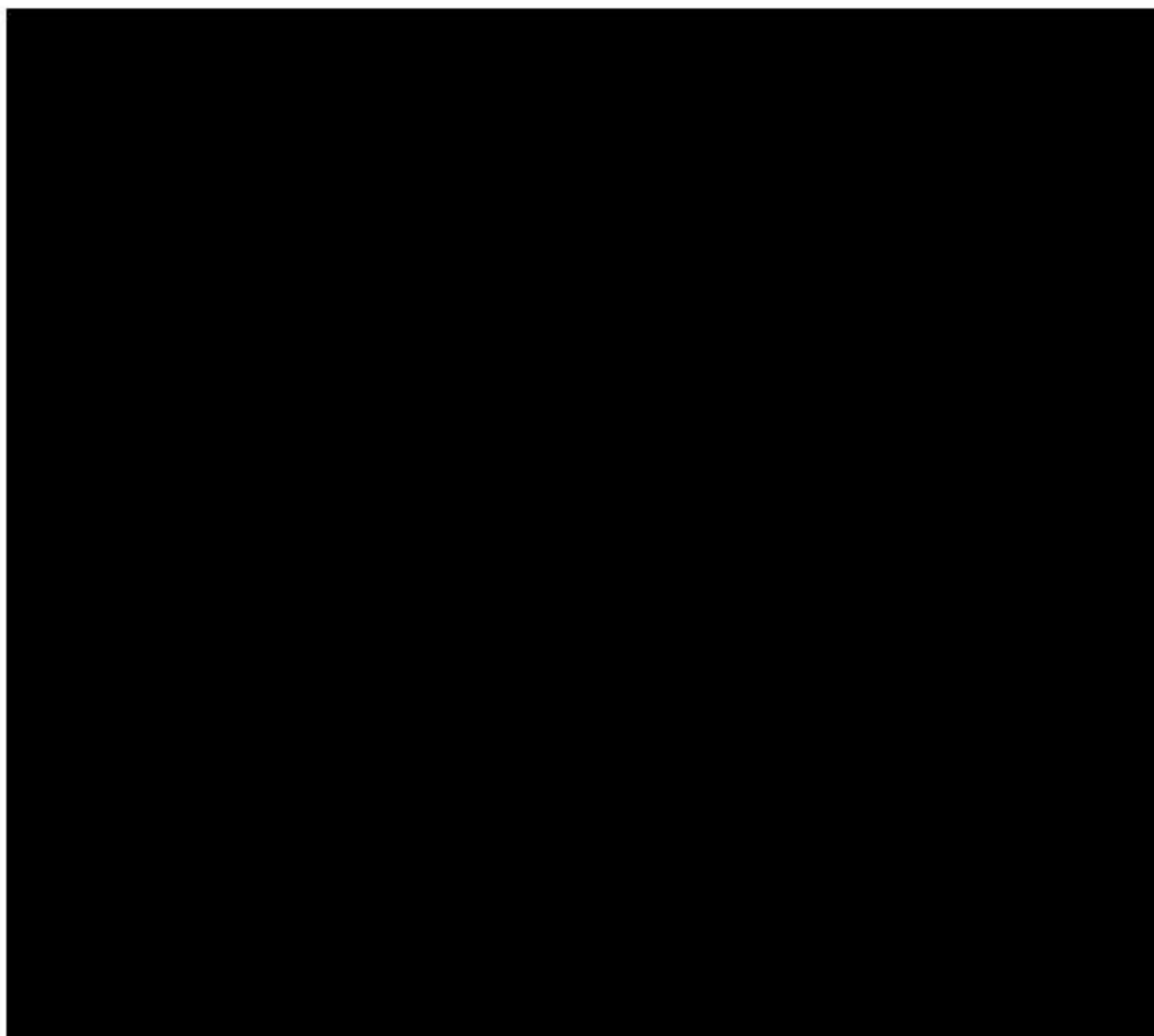


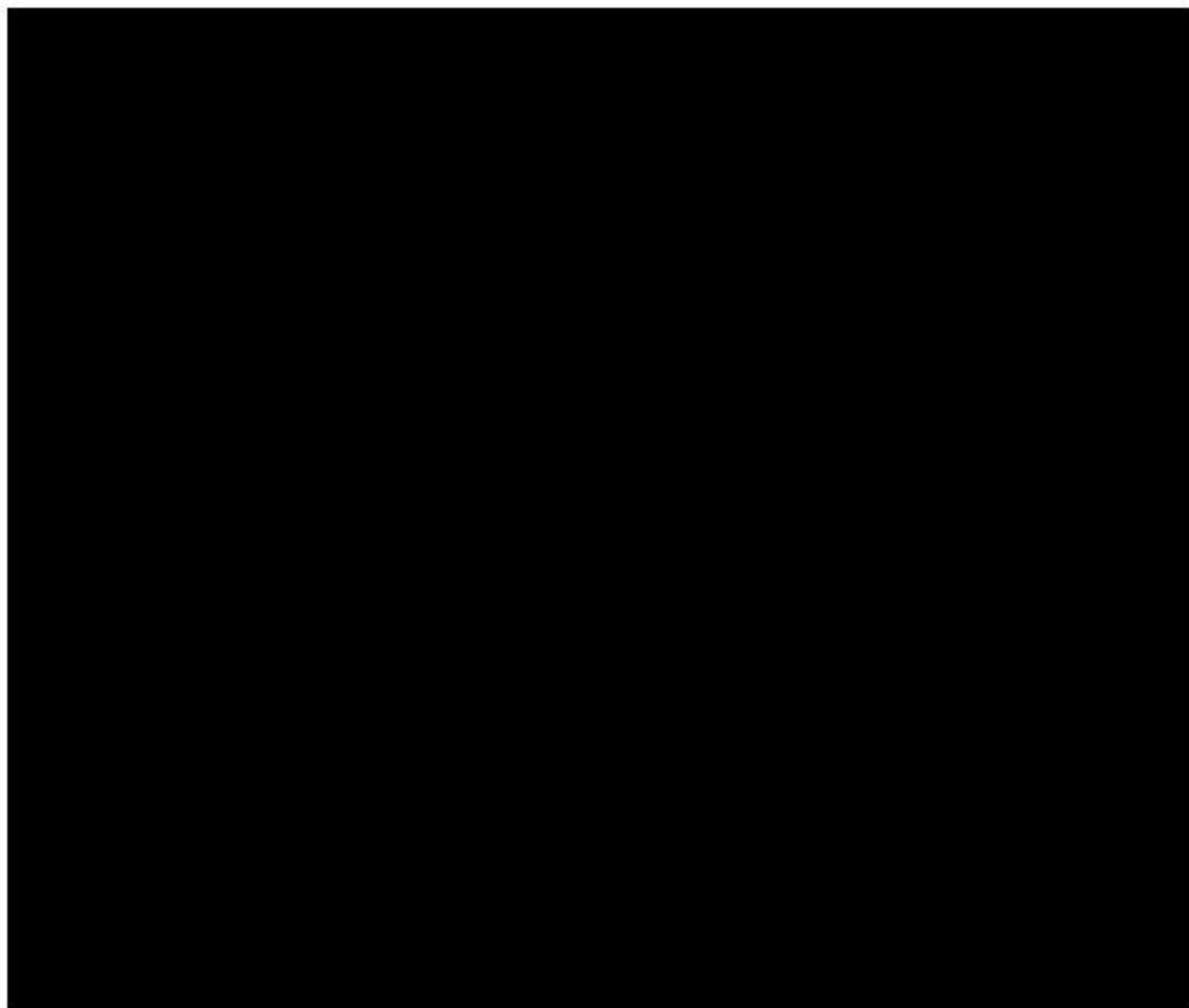


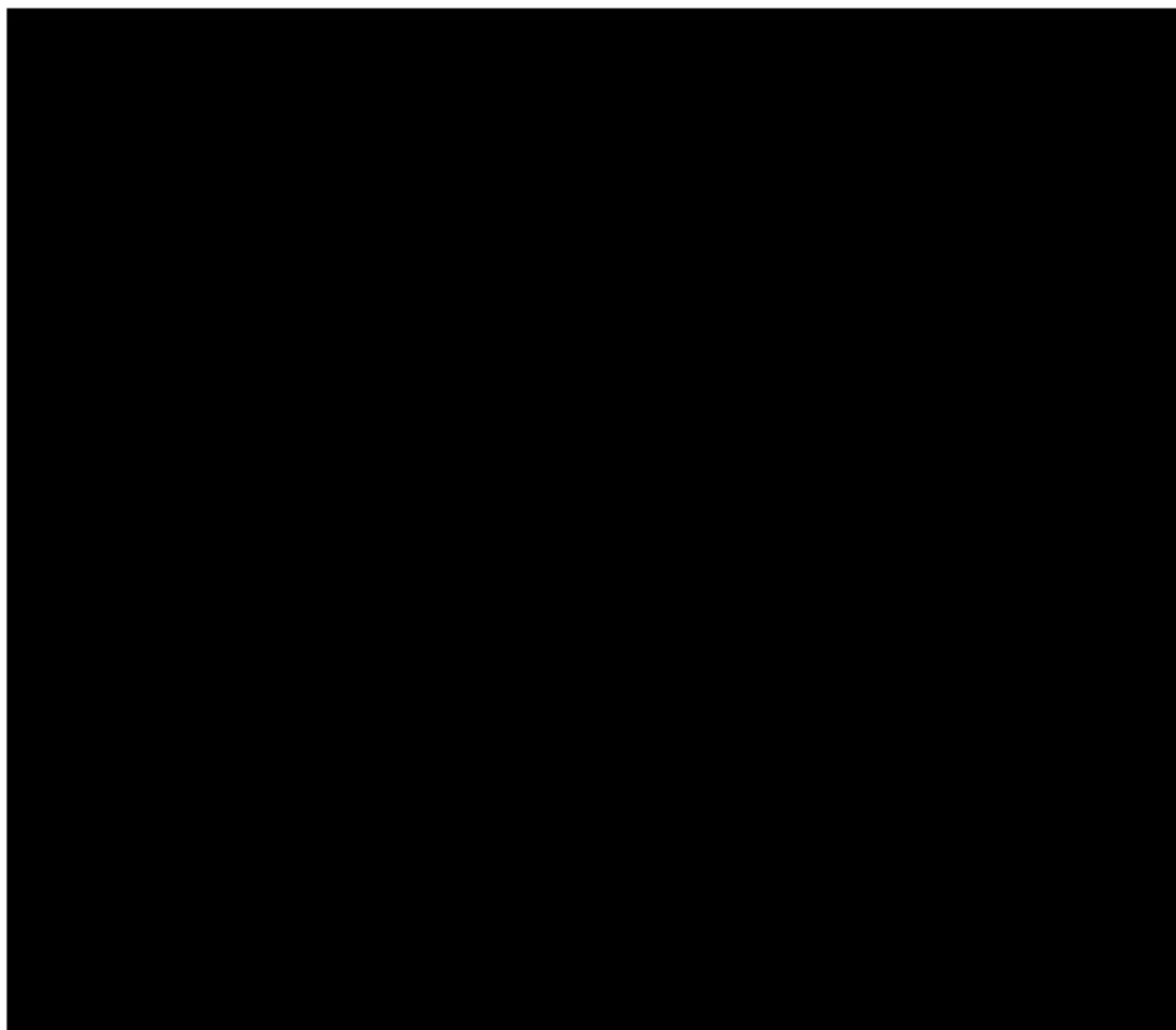


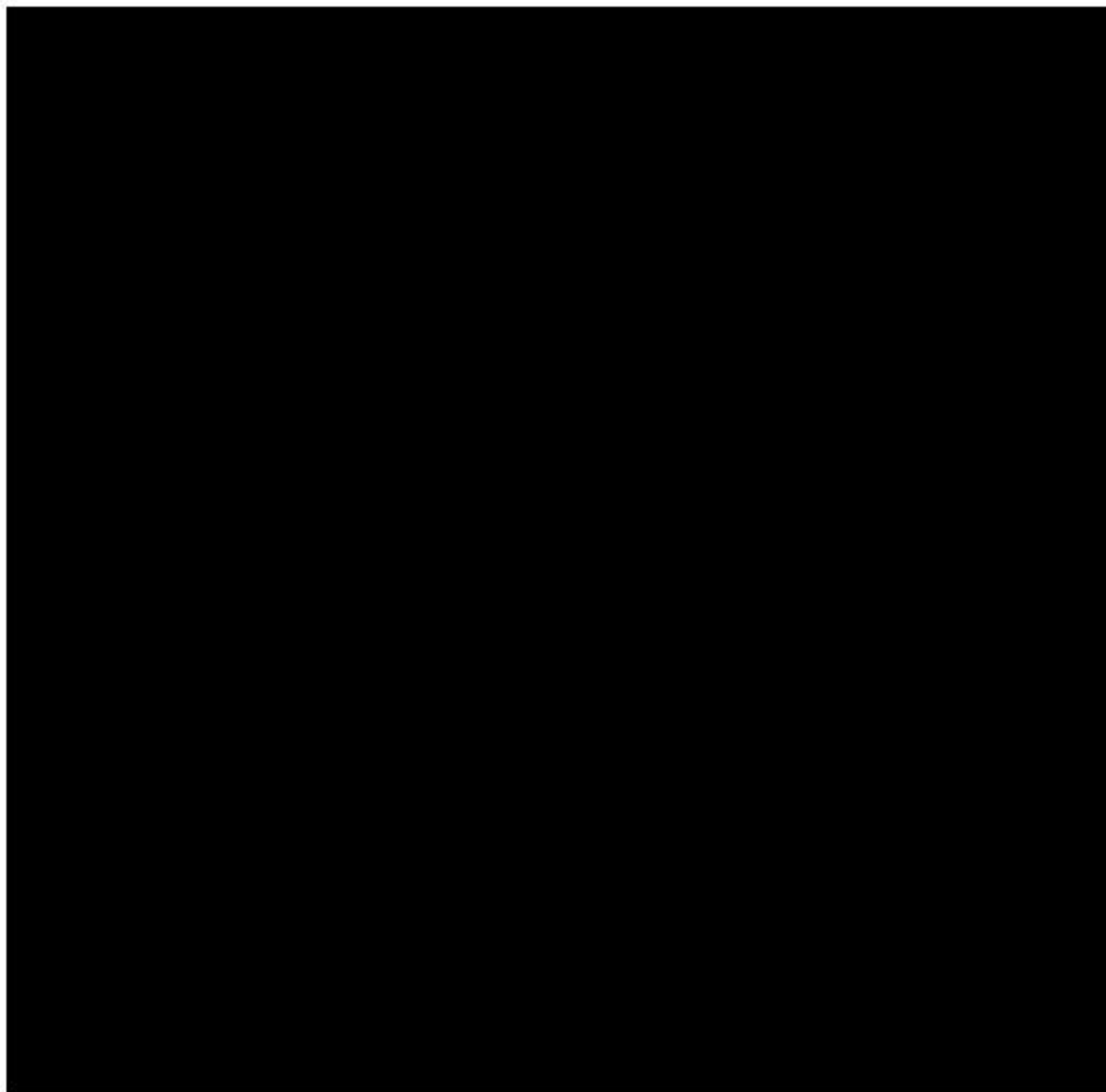


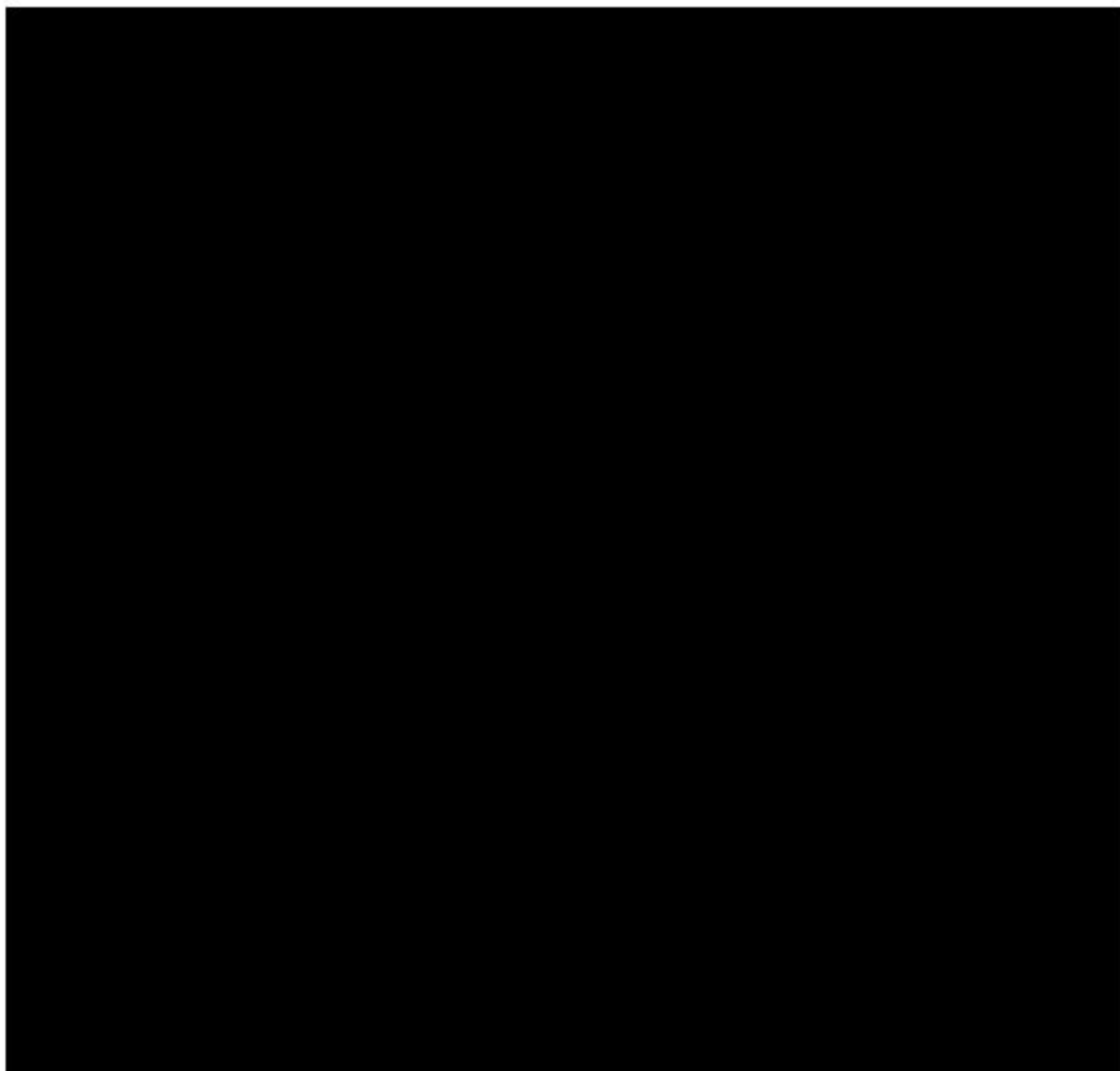


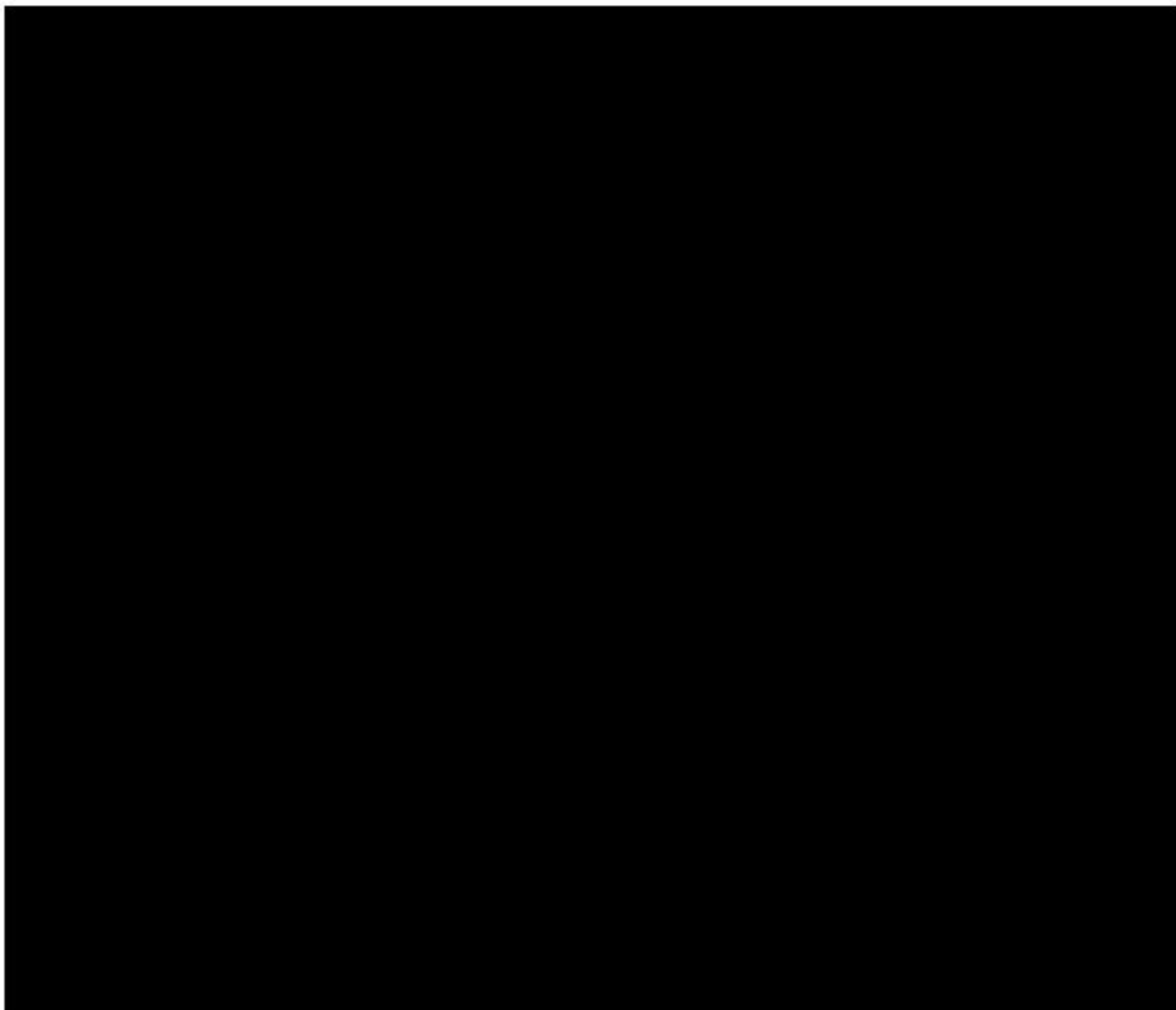


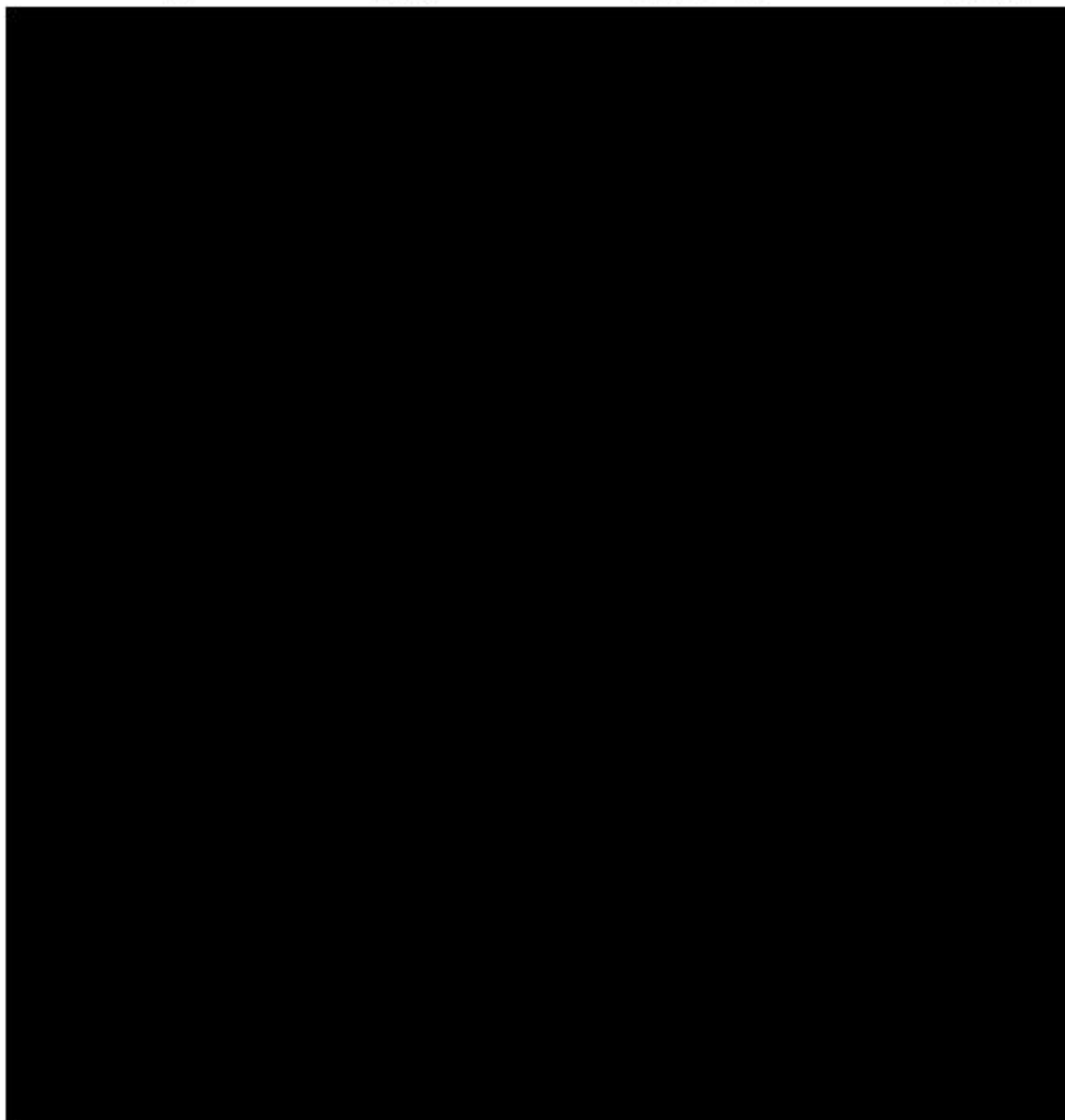


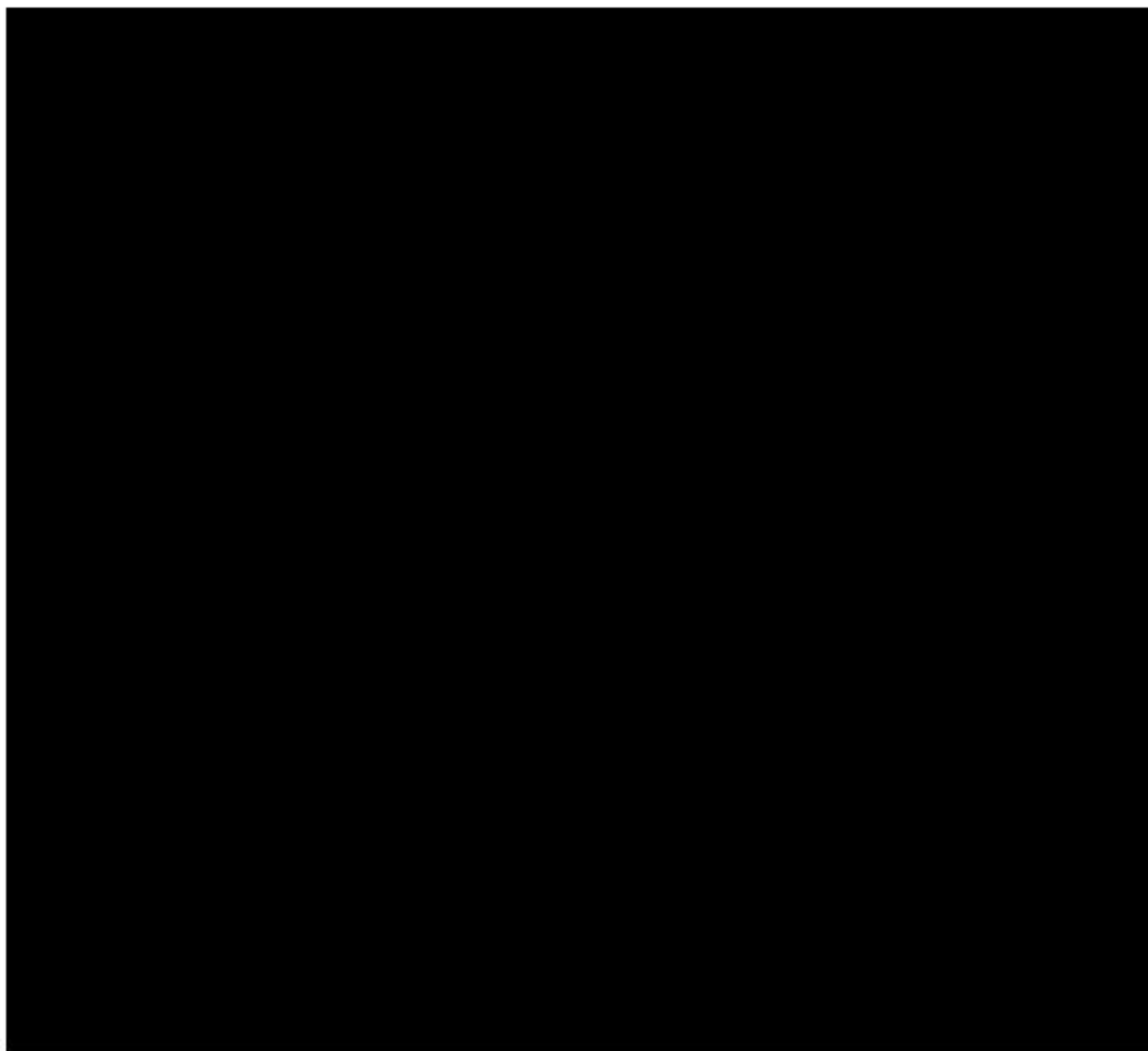




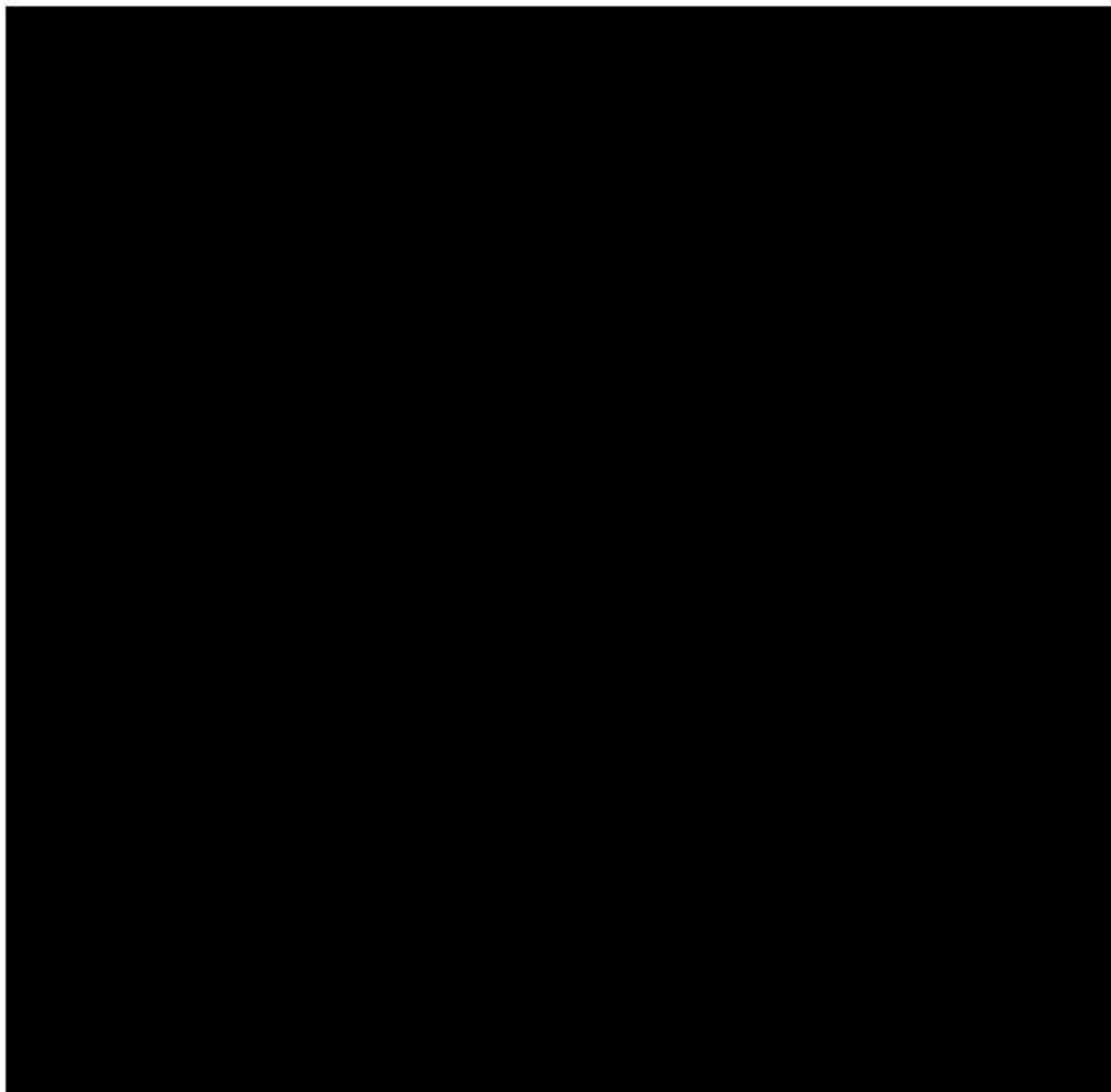


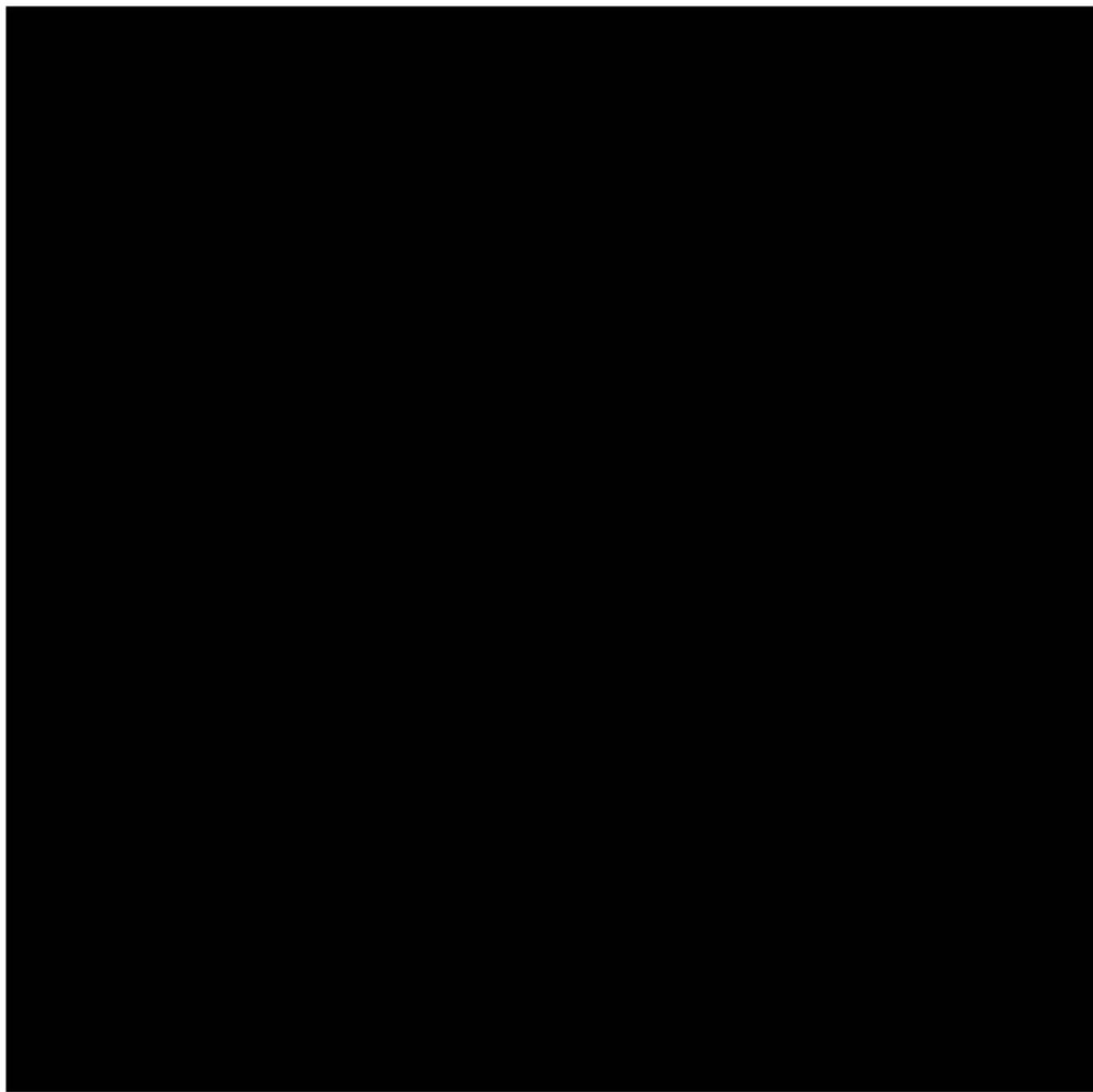


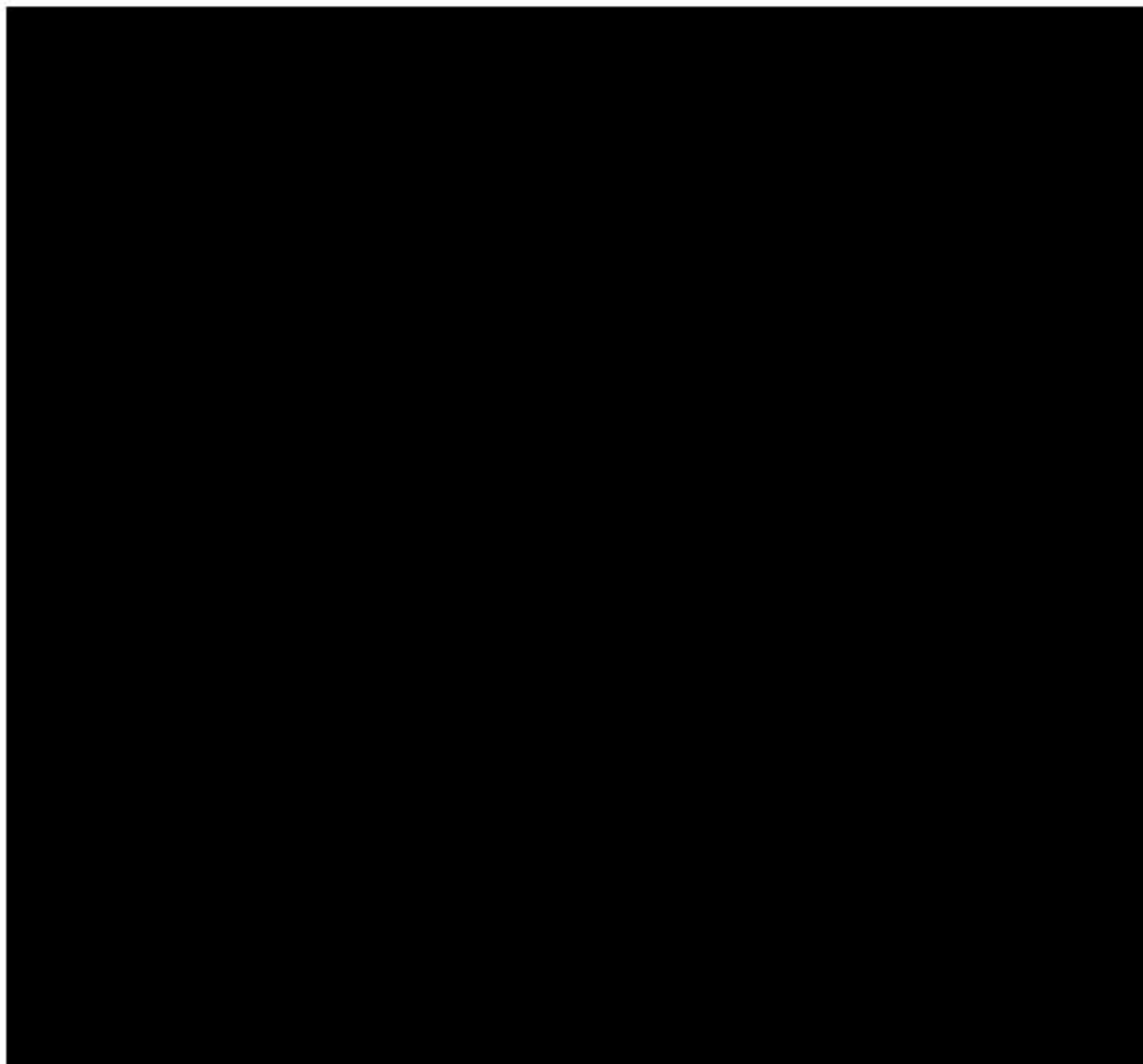


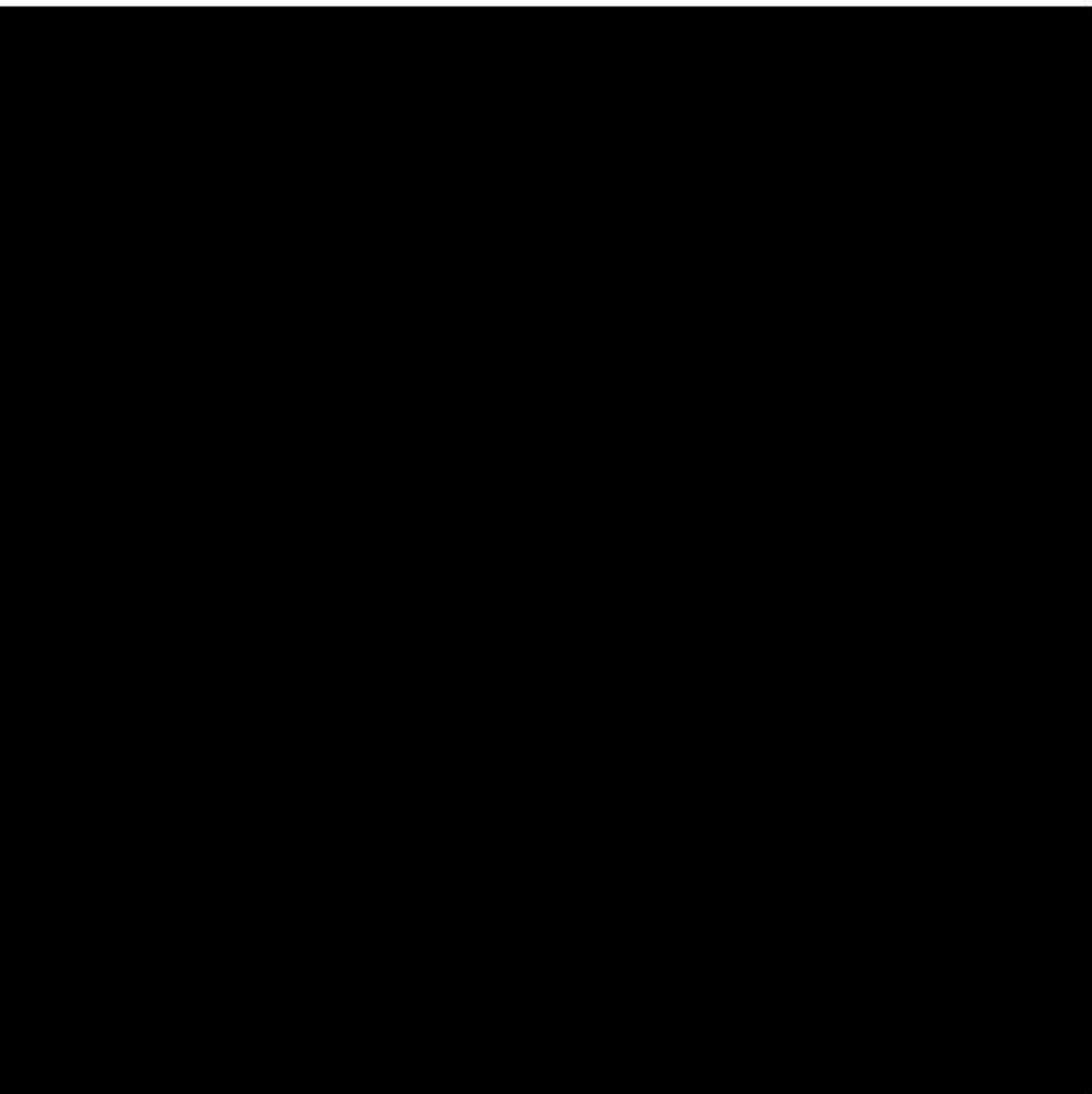


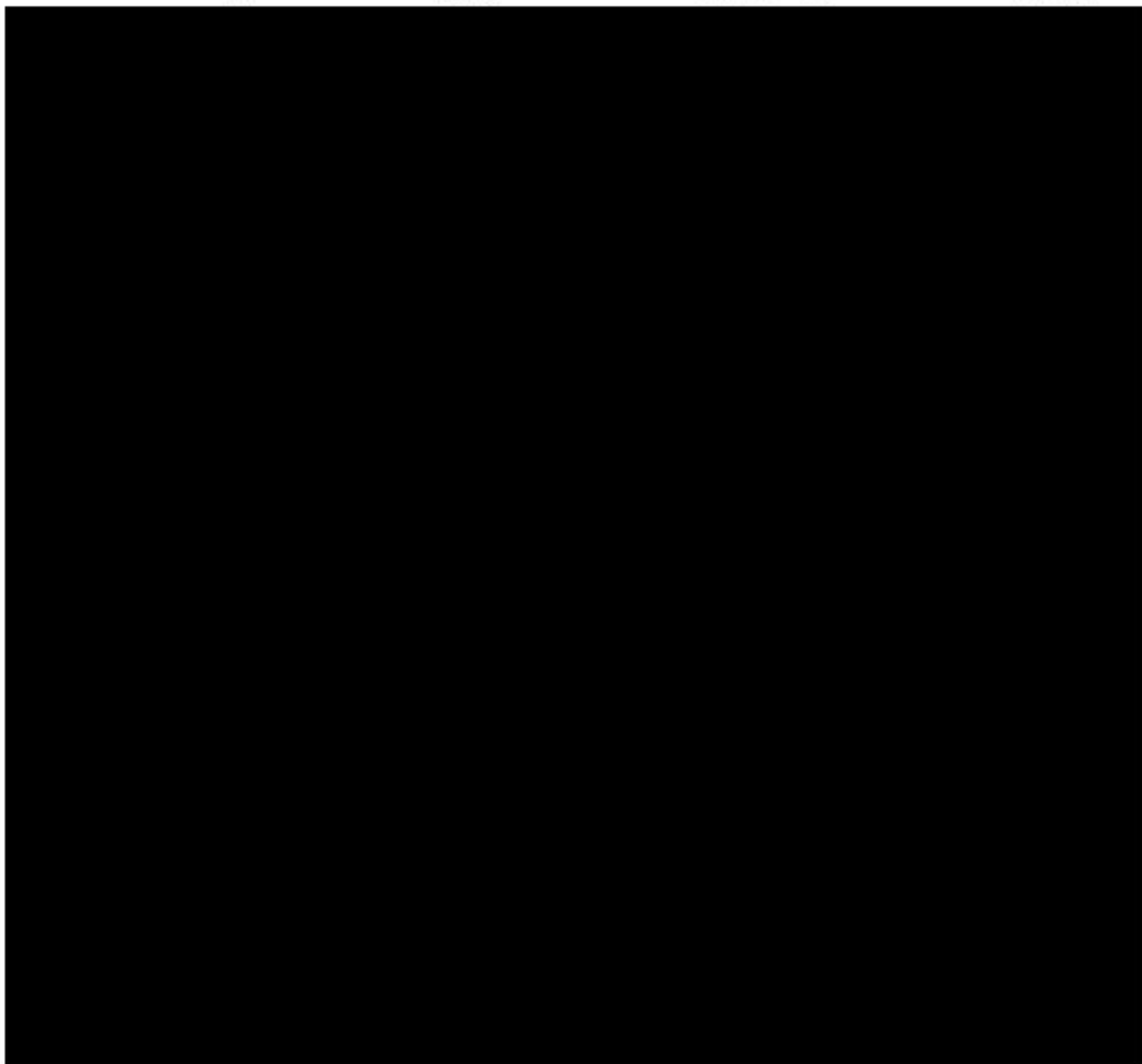


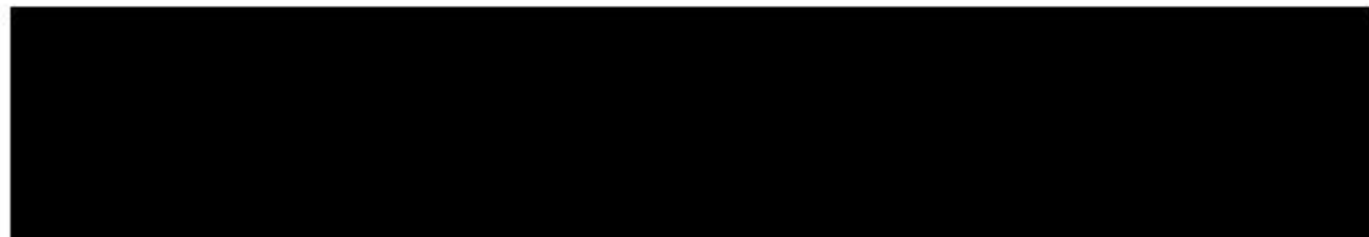












591. הסמכת ועדת השרים לעניני פנים, שירותים ואיכות הסביבה - עניני  
שחרור נכסי הקדשות מוקנים והנהלתם

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבקש שנעבור לנושא הבא, הקשור במד טולדנו.

מוכיר הממשלה ג. אכנר:

סעיף ב' בסדר היום. המסמך בתיק.

מר ש. טולדנו:

קיימים חמישה ועדי נאמנים בערים המעורבות. למשרד שלנו החבר, בשנים מאז הוקמו הוועדים, שאין משרד מסויים שנקבע בחוק שצריך להדריך אותם, לכוון אותם לגבי הוצאות וכו' (מדובר בהקדשים). מבקר המדינה באמת הצביע על נקודה זו, והציע, כפי שנאמר בתוספת, שצריך למנות נציג משרדי ממשלה כדי שידריכו ויכוונו את ועדי הנאמנים. ההצעה היא שנציג משרד הדתות, הסמנכ"ל ואני, נהיה שני הנציגים המוסמכים, ונקיים מגע קבוע ושוטף עם ועדי הנאמנים. היום יש להם יותר נכסים. זה לא כמו שהיה בעבר. שיחררו להם נכסים. בעכו למשל יש להם כבר לפחות 100 אלף לירות

בשנה. זאת מטרת ההצעה.

שר התיירות מ. קול:

כמה יש להם?

מר ש. טולדנו:

נכסים יש להם בסכומים גדולים, אבל אני מדבר

על מזומנים - 100 אלף.

רה"מ י. רבין:

בהצעה שלפנינו כתוב: להסמיך אתועדת השדים

לענייני פנים לטפל....

מר ש. טולדנו:

בהמשך, בתוספת, כתוב: מוצע להסמיך את יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים יחד עם סמנכ"ל משרד הפנים... על-פי הסמכות שבסיפא, שבסעיף 29. זה בנספח להצעה.

ראש הממשלה י. רבין:

אני אינני רואה את זה לפני. מה שמוצע כאן ברגע זה לא ההרכב האיש של מי שינהל את המו"מ. מונחת כאן הצעה, לאור הדו"ח של מבקר המדינה, להסמיך ועדת שדים שתהיה מופקדת על הנושא הזה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

והיא תחליט על מי להטיל את העניין.

ראש הממשלה י. רבין:

אין כאן תוספת.

שר האוצר י. רבינוביץ:

לא צריכה להיות תוספת.

שר המשפטים ח. צדוק:

כלומר, הוצע לנו דבר אחד, והוסבר דבר אחד.

ראש הממשלה י. רבין:

לא מתייחסים להסבר, אלא מתייחסים להצעה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אינני יודע מה להסביר. אני חושב שצריך להיות גוף שמטפל בעניין, והגוף צריך להיות ועדת שרים, לאור הביקורת של מבקר המדינה, תביעתו ובקשתו. ועדת השרים הנוגעת בדבר צריכה להיות ועדת השרים לענייני פנים. אם היא תקבע אחר-כך שצריך להיות צוות שמטפל קונקרטי בעניין - היא תטיל על מי שחטיל.

השר מ. ברעם:

נכון.

ראש הממשלה י. רבין:

יש הסתייגות?

שר המשפטים ח. צדוק:

אני מבקש להעיר הערה: הבעיה, במידה שידוע לי, איננה ועדת שרים או הסמכה של ועדת שרים. הבעיה היא סדרי הביקורת של הפעולה על הועדים האלה ועל הכספים של הועדים האלה.



סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

והביקורת על סדרי הביקורת.

שר המשפטים ח. צדוק:

כן. ואינני רואה במה אנחנו מקדמים את הנושא המרכזי הזה על-ידי כך שאנחנו אומרים: לא הממשלה אלא ועדת שרים. אני הייתי רוצה לשמוע מה הסדרים לביקורת. מפני שכמעט מן המפורסמות הוא שענייני החשבונות והכספים של הועדים האלה התנהלו לא כפי שצריך להיות. ואם תהיה ועדת שרים - אינני רואה במה הנקודה הזאת תשתנה.

שר הבטחון ש. פרס:

האין זה תפקידה של ועדת השרים לקבוע את הסדרים

והנוהלים?

ראש הממשלה י. רבין:

אם לשר המשפטים עדיין יש נקודות לא ברורות לגבי ההצעה - נדחה את הדיון בשבוע. אבקש משר האוצר ושר המשפטים ויתר השרים הנוגעים בדבר, שר הדתות (שר הפנים נוגע בעניין כיו"ר ועדה ולא כשר ישיר הנוגע בדבר) להגיע ליתר תיאום, כדי שלא יצטרכו להתברר כאן בישיבת הממשלה נקודות שטעונות בירור מוקדם, לפני שהעניין עולה לישיבת הממשלה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני מסכים.

ראש הממשלה י. רבין:

חורה רבה למר טולדנו.

592.

הבחירות ביהודה ושומרוןראש הממשלה י. רבין:

אבקש משר הבטחון למסור על הבחירות.

שר הבטחון ש. פרס:

הבחירות למעשה יהיו ב-12 בחודש. אם יש למישהו הרהורי חרטה - היום הזמן והמקום. לי אין. אתחיל בסטטיסטיקה, ואחר-כך אעבור לרקע.

מספר בעלי זכות הבחירה בעיריות יגיע ל-88,462. מדובר על 24 ערים ביו"ש. זה לעומת 31,746 זאת-אומרת למעלה מכפליים. מתוך אותם 88,400 - 32,548 הן נשים. כלומר, כ-37%-35%. מספר המועמדים - ונרשמו מועמדים לכל העיריות ללא יוצא מן הכלל - הגיע ל-577. לעומת 355 בבחירות של 1972. אני רוצה לציין עוד תופעה אחת מעניינת: מתוך 24 ראשי הערים, 18 ראשי ערים הגישו את מועמדותם מחדש (אחר-כך אדבר על אחרים). מבין חברי מועצת העיריה - 114 אנשים ששירתו במועצות הערים בפעם הקודמת הגישו את מועמדותם מחדש. זה מגיע ל-55%. כלומר, בסך-הכל 55% מאלה ששירתו בעבר הגיעו את מועמדותם מחדש. אחד המועמדים הוא עציר מינהלי היושב כרגע במעצר, מועמד לעיריית בית-סחור. בין המועמדים יש ארבע נשים. אנחנו מעריכים שמבין 577 - שליש מהמועמדים דעותיהם אינן ידועות (אחר-כך אדבר על התפלגות גילים והשכלה וכו'). מניחים ששליש הם פרו-האשמים, ושליש הם לאומנים, כשמצמצים מתוך השליש הזה הם אש"ף. כלומר, מספר מועמדי אש"ף להערכתנו הוא כ-15%.

שר המשטרה ש. הלל:

וזה לעומת 30% שאינם ידועים.

שר הבטחון ש. פרס:

כן.

שר המשטרה ש. הלל:

ובין אלה שאינם ידועים אינך יכול לדעת כמה

תומכי אש"ף יש?

שר הבטחון ש. פרס:

20% הם בעלי השכלה אקדמאית - דבר לא מבוטל. זאת הפעם הראשונה שיש דבר כזה. 40% הם בעלי השכלה עממית. 10% הם פחות מגיל שלושים - אנשים צעירים לחלוטין. 60% הם בגיל 30 עד 50. ומעל לגיל חמישים - רק 30%. עכשיו אני רוצה לומר כמה דברים לא סטטיסטיים.

צריך לזכור שהתחרות האמיתית ביהודה ושומרון איננה בין ישראל לבין אש"ף וירדן. התחרות האמיתית היא בין פרו-האשמים לבין אש"ף, כשראשי הערים, אפילו הם מועמדים אחרים, מוכרחים להביא בחשבון אישור פרו-ירדני. צריך לזכור שכמעט אין עיר ביו"ש שלא קיבלה תקציב פיתוח שאיננו נופל בגדלו מתקציב הפיתוח הישראלי, בהקצבה מירדן. צריך לזכור שחלק ניכר מן האינטליגנציה - כ-7,000 עד 8,000 איש - מקבלים את משכורתם מירדן. ולדעתי, כל מי שלא ילך - ישתדל כמיטב יכולתו לשמור על מערכת יחסים טובים עם ירדן, על מערכת יחסים טובים עם ישראל, ואם יוכל - גם על מערכת יחסים טובים עם אש"ף. הלוואי והייתי בטוח שכאשר אני אומר "פרו-האשמי", זה רק האשמי, וכשאני אומר "אש"ף" - זה רק אש"ף. האמת היא שיש קצת מזה וקצת מזה בכל אחד.

מה שנוגע לערים הגדולות: בשכם לא עשינו נסיונות להשפיע על ראש העיר הקודם, מעוז אל-מסרי, להישאר. אבל המשפחה שלחה מישהו אחר במקומו, ראש לשכת המסחר בשכם, ויש לו סיכוי לא רק להיבחר.

מעוז אל-מסרי עצמו הוא איש זקן, בן יותר משבעים, חולה, וגם לא היה ראש עיר כל-כך מזהיר. מעניינת תופעה אחרת: האיש המרכזי שבשכם, חמדי כנען, שעבר לאש"ף, לא הצליח להרכיב רשימה, ועל-כן לא מופיע בבחירות. הוא עשה נסיונות נואשים ולא הצליח. בשכם יש צעירים רבים, שוחחתי גם עם כמה מהמועמדים החדשים שזאת בשבילם חוויה לא מבוטלת. אבל אינני בטוח שדעותיהם מגובשות. מעל ומעבר לכל ההסדרים הפוליטיים צריך לזכור שהכוח האמיתי ביו"ש ב-1976 עדיין נמצא בידי החמולות, ורוב החמרונים הנערכים במקום הם על רקע משפחתי חמולתי: איחודים וקואליציות וסידורים וכו', וכך גם מרכיבים את הרשימות. בעיר השניה, אם אני הולך מצפון לדרום, רמאללה - היה לראש העיר הנוכחי, כרים חלאף, קשה להרכיב רשימה. בסוף הצליח. אם כי לא הצלחה מלאה. יש לו רק 9 במקום 12 מועמדים. יצא נגדו מתחרה די-רציני, שיש לו לדעתי סיכוי שווה לכבוש את העיר.

שד הדתות י. רפאל:

מאיזה חוג הוא?

שד הבטחון ש. פרס:

עם יותר אוריינטציה לישראל ולירדן, והוא שולל את החל"פ (החזית הלאומית הפלשתינאית) שצריך לזכור שהיא דבר ממוזג: גם קומוניסטית וגם אש"ף, חזית קומוניסטית עם קשרים באש"ף. וצריך לזכור שברחוב הערבי יש רבים הסולדים מן הקומוניסטים. בבית-לחם לא נראה לנו שיחול שינוי. ראש העיר הנוכחי, פרג', הוא אדם יעיל ופעיל מאד, והוא גם סירב להתפטר, לא נכנע ללחץ, אף על-פי ששבעה מחברי המועצה שלו התפטרו. אבל יש רושם שוכחו עמו. הוא יזכה בעיר, הבעיה המסובכת ביותר היתה בחרון, עם ג'עברי. עם ג'עברי יש שתי בעיות: אחת הנוגעת לעתיד, ואחת הנוגעת לעברו. מה שנוגע לעתידו - הוא גוי בן 80. השלטון הנאור ביותר לא יכול להוריד לו שנים ולא להוסיף לו תוחלת חיים.

שר התחבורה ג. יעקבי :

ואנחנו הוכחנו אחרת.

שר הבטחון ש. פרס :

הוכחנו באופן ארעי מאד. גם השנה הוא לא היה תמיד בריא. דבר שני נוגע לעברו: הוא חושב שהדמוקרטיה היא דבר כפוי ומיותר, כפוי על יהודה ושומרון, שזוהי המצאה יהודית מפוקפקת. אם היהודים רוצים לשמור את זה לעצמם - בבקשה. זה לא מתאים להלך הרוח הערבי ולמבנה הערבי. הוא רואה פחיתות כבוד בכך שהוא ילך להתחרות עם מגיש-התה שלו. כדי להדגים כמה הוא רציני: עד היום - הוא מכהן כראש עיריית חברון כבר שלושים שנה - הוא עוד לא טעם את טעם הבחירות. ב-1967 הוא מונה על-ידי הירדנים. ב-1970 הוא הגיע בכוח "החזקיה". ועכשיו רוצים שבגיל שמונים הוא יתחיל להיות דמוקרט? הוא חושב שאנחנו תומדים לצון. יחד עם זה, הופעל עליו לחץ עצום על-ידי בני המשפחה. היתה אסיפה במסגד, והדעות נחלקו. לבסוף החליטו להכניס לרשימה שבעה מבני המשפחה.

על-פי החוק מותר לשר הנוגע בדבר למנות לכל

מועצה שני חברים שלא נבחרו, ומותר למנות ראש עיר גם מבין אלה שלא נבחרו (לפי החוק הירדני). בחברון כולם משוכנעים שאם ייבחר באמת האיש הזה מבני המשפחה שלו - הם יכולים לפנות לממשלה ולבקש שימנו אותו. חילוקי-הדעות בחברון הם בין שלוש משפחות גדולות, שכל אחת מהן העמידה מועמדים ונכנסו לקצב בלתי רגיל של העניין. ביריחו היתה עיריה מתונה, והערכתנו היא שראש העיר הנוכחי יזכה ברוב וייבחר. אני גם מאמין שבקלקיליה ייבחר ראש העיר. בתל-כרם יש ראש עיר אשפיסט. ויש לו סיכוי להיבחר. יתר הערים, שהן יותר קטנות, הן פחות משמעותיות. בג'נין לא ברור מי ייבחר. לראש העיר הנוכחי יש זכות קדימה. הנושא העיקרי הוא הנושא המוניציפלי. כל ראש עיר מופיע עם הרקורד שלו, ויש השמות על שחיתות וכו', כמו אצלנו. כשאתה מסתכל בעלוניו ומתווכח עם אנשים - אתה רואה מה מעסיק אותם.

הברירה, לדעתי, שלפני ישראל היא לרחות את הבחירות ולהפסיק את המראה ואת התוכן של מהלך חיים תקין ביהודה ושומרון. לא אמרתי את זה קודם בדיון: בליבי אני חושב האם איננו פזיזים מדי במסקנותינו. גם ברחוב היהודי היו לא מעט התפרעויות. פעם אמרו שאחרי ואדי-סאליב כל הישוב ייראה אחרת. אינני בטוח. בודאי-סאליב היה לנו נסיון קשה מאד בפנים. אני גם מפחד עכשיו שנא ניגרר אחרי מצב רוח פטליסטי כזה שאין מה לעשות. לדעתי, העובדה שבכל הערים יצאו 577 אנשים, שקם דור ערבי צעיר, אומרת משהו. אנחנו לא יכולים לטפח הנהגה, וגם לא למנוע ממנה לצמוח. יש גם שינוי סטרוקטורלי עצום ברחוב הערבי: משכילים, נשים וכו'. זוהי מהפכה חברתית. אינני בטוח גם ששיטת ה"הבה נתחכמה" חכמה יותר מ"הבה ונהיה הגונים" וניתן למהלך החיים לזרום, ולא ניתפש לדמיון שיש בכוחם של כמה אנשים, שדים או פקידים או אנשים חכמים אחרים, לנהל את החיים מחוץ לזרם ההסטוריה ולהתעלם מההרגשות והבעיות הפועלות שם.

הדבר הטוב ביותר שאנחנו יכולים לעשות זה להתנהג לפי עקרונותינו. אני אישית מתנגד בחוקף לרחיית הבחירות. קראתי היום שאמנון לין שלח מברק לראש הממשלה.

ראש הממשלה י. רבין:

הוא עוד לא הגיע אלי.

שר הבטחון ש. פרס:

לעתון הוא הגיע. אתה חושב שאתה הכתובת? אם נדחה את הבחירות לשלושה חדשים - אנחנו מזמינים שלושה חדשי מתיחות ביהודה-ושומרון. אין לכך כל הגיון. אינני יכול להיות ערב בפני הממשלה על תוצאות הבחירות. אינני חושב גם שיש משהו שיודע. אבל אני קורא בצער את הפרסומים שהעמאל ואש"ף כבר ניצחו. בעתונות הישראלית הם כבר ניצחו.

מניין הם יודעים? אם אני דן לפי הרשימות - יש אלמנט חרש, שהוא בלתי נודע. הירדנים די פעילים. יש גם הרגשה שבכמה מקומות הם בעד הופעת אופוזיציה, כדי לגלות מי לנו ומה לצרינו. יש שם הרבה הרבה ערמה. ולדעתי, אם אנחנו נעמוד על העקרון של בחירות הוגנות וחפשיות - לאור זה גם גירוש הערבים מופיע אחרת ממה שאמרו. מה שנוגע לשני ראשי הערים הותיקים...

שר המשפטים ח. צדוק:

למה אתה מתכוון בכך שהגירוש מופיע אחרת?

שר הבטחון ש. פרס:

שאמרו שזהו קונץ כדי שג'עבדי ייבחר, שזוהי התערבות בבחירות. האחד לא היה מועמד. ומי שעתיד היה להיות מועמד, אחד מבין 577, אם הוא גורש - זאת איננה התערבות בבחירות. אחד מהם אמר לי: על הגירוש הזה רדיו דמשק לא העיר, רדיו קהיר לא העיר. מי שעובד על זה הרבה מאד זה אתם בעצמכם.

שר המשפטים ח. צדוק:

הסורים הגישו נוטה לאו"ם.

שר הבטחון ש. פרס:

את זה הם עושים בכל פעם שיש גירוש. זה אוטומטי. אני מדבר על הרדיו, ואני רק מצטט. מתנהלת תעמולת בחירות עירנית מאד. רוב הנושאים הם מוניציפליים מקומיים, ולדעתי יש אמת אחת שאי-אפשר להחלים ממנה: לא רק אנחנו זקוקים לשיתוף הפעולה של ראשי הערים. גם ראשי הערים זקוקים לשיתוף הפעולה שלנו. זאת איננה דרך חד-סיטרית. כמעט אי-אפשר לנהל את החיים האזרחיים בלי מגע הדוק אתנו. יש מקום אחד מועד לפורענות, את זה אני רוצה לומר לשד קול: מרכז הפורענות הוא מרכז השכלה הגבוהה. במקום שמרוכזים רוב בתי-הספר - זה המקום שבו מיידים הכי

הרכה אבנים. וזה בביר-זית.

שד המטורה ש. הלל:

השד רפאל אמר: תקים שם ישיבות.

שד הבטחון ש. פרס:

אין בכך ייחוד. ולא רק על רקע לאומי ולא רק על רקע אתני. בכלל, אוניברסיטאות בימינו, ואולי תמיד היו כאלה, הן מרכז של אי-שקט. זה נכון בקהיר, זה נכון באן-הרבור, וזה נכון בביר-זית. ומוכרחים לטפל בעניין זה בדם קר.

לסיכום: זאת התמונה. הארכנו את מועד רישום המועמדים ב-3-4 ערים במספר שעות, משעה 6 עד 12. אולם, כשבאנו במגע עם היועץ המשפטי לממשלה הוא אמר שזה צריך להיות כללי ומוכרח להימשך עד למחרת בצהריים. ואינני מצטער ששמענו לעצה זו. עד השעה שתיים למחרת היום נרשמו עוד 44 מועמדים, ביניהם במקום היחידי שלא נרשמו בו קודם, ביר-זית, נרשמו כ-12 מועמדים. אני חושב שנהגנו בסדר שניסינו להשפיע על ג'עברי שישאר. היינו עושים לא בסדר אילמלא הארכנו את המועד.

שד התיירות מ. קול:

אבל לפרסם...

שד הבטחון ש. פרס:

תאמין לי שאיננו כל-כך מנוולים ולא הכל

מפרסמים.



שר התיירות מ. קול:

אבל להציג אותו כסוכן...

שר הבטחון ש. פרס:

מה שאתה מבין - אתה חושב שאני לא מבין? עד כדי כך גם אני גבון. אל תגיד איפוא שמפרסמים. לא הכל אנחנו מפרסמים, ולפעמים תתפלא לעמוע שדווקא ג'עברי מפרסם ולא אנחנו, משיקולים שונים שלו. יש לו בכלל אופן מחשבה שונה משלך. אילו הכנסת אותו למפלגת ל"ע - הייתם כל הזמן בחילוקי-דעות. אני בטוח שאתה צודק, אני רק אומר שהוא חושב אחרת.

שר התיירות מ. קול:

אני חושב שהוא יותר מתאים לרפ"י.

שר הבטחון ש. פרס:

אתה יודע מה? אני מקבל אותו. מדינת-ישראל וחברון - ולא רק מדינת ישראל וחברון - אני יודע שכולנו מדברים בקריצת עיניים. אני רוצה להגיד שהוא תרם לתושבי חברון לא פחות מאשר מדינת-ישראל. ונקודת המוצא שלו היא של ערבי מנוסה וחכם. הוא לא רואה עצמו כמשרת של הישראלים.

ראש הממשלה י. רבין:

לא ניכנס כאן לבעיית ג'עברי.

שר הבטחון ש. פרס:

אינני רוצה שנסתכל בעצמנו כאנשים נוראים. איננו כל-כך נוראים, ולא מפרסמים, ולא הכל זה פרסום. יש אורח-חיים אחר. זאת כרגע החמונה בשטחים. אני רוצה להגיד שלו המתיחות שהיתה, נדמה לי שיצאנו מכך כלל לא רע. היו כמה לקחים שהיינו צריכים ללמוד.

לשאלות שנשאלו כאן אני רוצה להגיד: כל חיילי צה"ל תורכזו לפני שנכנסו לשטחים. ומלה אישית: אישית השתדלתי לעבור את יחידות החיילים ולנהל אתם שיחות פנים אל פנים, כדי להסביר להם מה הם עושים ומה הם החוקים והכללים. גם אני רוצה לציין את הבגרות שגילו חיילינו. בסופו של דבר אלה חיילים צעירים, ביניהם טירונים שמעדיהם רק שלושה חודשים בצבא, ולא הוכנו מעולם לתפקידים כאלה, והתנהגו בהחלט בהבנה. יש כמובן בעיות טכניות שהמשטרה הציגה.

בענין ידוי אבנים אני רוצה רק להוסיף שני

דברים:

(א) מתעוררת שאלה מה עושים לאנשים שעומדים על

הגג ומיידים אבנים;

(ב) מה עושים כשמיידיים אבנים בלילה. יש בעיות

טכניות.

עוד משפט אחד לסיכום: אני רוצה להגיד לחברי הממשלה שכוונת הממשל היא לנהל את הבחירות ממש באובייקטיביות וביושר. ולא הייתי רוצה שמציידנו יצאו קריצות-עיניים. יו"ר ועדת הבחירות הוא ערבי, שלדעתי עשה עבודה נהדרת בשטח. הוא יושב במטה יו"ש של כל המרחב. אף נעלה אותו בדרגה, כי הוא עובד ממדרגה ראשונה. כל יושבי-ראש ועדות הקלפי הם ערבים, ביניהם יודעי חוק ומשפט, בקיאים בענין, שחצנוג לדבר אתם, פקירי ממשל ערביים. הדרך הטובה ביותר היא שגם ננהל את זה בסדר, וגם נתאר את זה כמתנהל בסדר.

שר הדתות י. רפאל:

אני מרוצה על עביקשתי את ההסבר משר הבטחון. כי לפי העתונות מתקבל הרושם ששם הולכים לקראת נצחון של הקיצוניים, של אנשי

אש"ף והאחרים. כי אם כך - אילו זה היה נכון, כפי שמתקבל מתוך העתונות - היה לדעתי מקום לשקול אם יש לקיים את הבחירות. כי ראינו לפי הנסיון כך: באותם המקומות שהיו ראשי ערים מתונים - לא היו צרות, פחות או יותר. חברון היתה שקטה כמעט כל הזמן. שכם, אחרי כנען, גם היא...

שר הבטחון ש. פרס:

בשכם הוא לא היה מתון.

שר הדתות י. רפאל:

אבל יותר מאופק, בחשוואה לרמאללה, ששם בכל הזדמנות היה מקום להתפרעויות, או באל-בירה. פירוש הדבר: אילו אמנם עלו לראשות הערים האלמנטים הקיצוניים ביותר - היינו צריכים לצפות שם לגל מתמיד של התפרעויות. ולכן חשבתי שאז יש אולי צורך לשקול אם יש מקום לקיים או אם יש צורך לקיים את הבחירות. אבל לאחר ההסבר ששמענו, שאין חשש כזה - יש אולי סכנה שאי-פה-אי-שם יעלו קיצונים אחדים, אבל בדרך-כלל לא יחול שינוי יסודי, ביחוד בערים הגדולות, וברמאללה יש אפילו סיכוי-מה שיבוטא שינוי בכיוון הפוך. משום כך אינני מעורר את השאלה של דחיית הבחירות. כי נכון שהדחיה עלולה להביא אותנו למצב של תסיסה ממושכת.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

שאלה אחת: גם אני, לאור ההסברים, חושב שצריך לקיים את הבחירות במועדן. אבל גם כדי לתת להן אופי של בחירות שמחבצות ללא התערבותנו מעניינת אותי השאלה מי בעצם שומר על הסדר ביום הבחירות? מי מבצע את זה?

שר הפנים י. בורג:

זאת גם השאלה שלי.

שר הבטחון ש. פרס:

יו"ר ועדת הבחירות, עם המשטרה המקומית. רק במקרה של התפרעויות נכנס הצבא.

ראש הממשלה י. רבין:

גם לי הייתה שיחה עם שר הבטחון, ואני רוצה לומר כך: גם החשש שלי היה דומה לזה של השר רפאל. כי אם בשלושת הערים המרכזיות יעלו גורמים אשפיסטיים - לפי דעתי איבדנו קרב מדיני מרכזי נגד אש"ף. אני יודע שבארצות-הברית חוגים מסויימים בממשל מצפים לתוצאות הבחירות. ואני יודע אילו נימוקים הם מכינים בהקשר לאש"ף. הם פשוט יאמרו: אם לכם מותר להעלות אותם בבחירות - אין שום סיבה שלא תשבו אתם במו"מ. יחד עם זה, גם אני חושב שבנסיבות שנוצרו, על אף ידיעת הסכנה הזאת - ואני אומר: זאת תהיה מבחינת התגדותנו לאש"ף הבעיה הכי חמורה...

שר הסעד ז. המר:

אלו בחירות עם שמות?

ראש הממשלה י. רבין:

אלו בחירות אישיות. לא מפלגתיות. שלא תהיה לך אי-הבנה. ואם אתה רוצה אשליה - אני מציע לך שלא תהיה לך. אני חושב שבנסיבות שנוצרו היום - לדחות את הבחירות יהיה יותר חמור מאשר לקיימן במועדן.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

יכולה להיות גם התפתחות שתיתן לנו נשק נגד הטענה הזאת.

ראש הממשלה י. רבין:

את זה אינני יודע. הלואי. אבל אני יודע שבעולם מחכים הרבה לראות את תוצאות הבחירות הללו.

שר הבטחון ש. פרס:

צריך לזכור שזה כבר מחזור שני. כבר היה מחזור אחד, לפני שלושה חדשים, למועצות הכפריות, יותר מ-150 אלף איש. אינני יכול להגיד שהתוצאות כל-כך מאכזבות.

593. ביקור ראש ממשלת דרום-אפריקה בישראל

ראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה להביא לידיעת הממשלה שלפני כ-3/4 שנה היתה פניה בשם ראש ממשלת דרום אפריקה בדבר כוונתו לבקר, בשלב ראשון בעיקר כצליין. נעניתי לגישושים אלה בחיוב. לפני מספר שבועות נאמר שהוא יבוא. הודעתי לו שהוא יהיה אורח ראש הממשלה בביקורו זה. כלומר, שלא תהיה כאן אי-הבנה: ראיתי היום כל מיני פרסומים בעתונים שאולי הוא כן ייפגש או לא ייפגש. הוא יהיה אורח ראש הממשלה. זה לא ביקור רשמי פורמלי, זה ביקור שהוא הביע את רצונו לבוא. ולאור הבעת הרצון, לאור היחסים בין ישראל לבין דרום אפריקה, לאור קיום קהילה יהודית - אישדתי שהוא יהיה אורח ראש הממשלה.

שר הדתות י. רפאל:

מה חשיקול שלו? אינני מבין. הרי כבר לא

מפחדים מהאפריקאים השחורים?

ראש הממשלה י. רבין :

אינני יודע. אני פשוט רוצה לדווח. אינני נכנס

כאן לשיקולים.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

אני מציע לך לא לנקוט בביטוי "אפריקאים

שחורים".

שר הדתות י. רפאל :

למה? זהו ביטוי גיאוגרפי. הם קוראים לעצמם

כך.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

אני הייתי מציע להדגיש את שני הדברים. בסופו של דבר אנחנו רוצים לחזור לאפריקה: לומר שזהו בעצם ביקור פרטי.

ראש הממשלה י. רבין :

אינני יודע.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

זה לפי בקשתו.

ראש הממשלה י. רבין :

הודעתי: הוא אורח ראש הממשלה, בביקורו בישראל. ואינני נכנס לשאלה אם זה ביקור פרטי או לא פרטי.

שר הבטחון ש. פרס:

תהיה לו מערכת יחסים עם ארצות אפריקה לפני

שתהיה לך.

ראש הממשלה י. רבין:

יש לו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה לא עומד להכרעה, ולא צריך לעמוד להכרעה. אבל היטיב ראש הממשלה לעשות שהודיע לממשלה, שלא צריכה להתפרנס מן העתונות בלבד. אני מחשיב מאד את קשרינו עם דרום אפריקה. ככל שהם היו שקטים יותר - הם היו יעילים יותר ומועילים יותר. ואם העלאת דרג הביקורים משדים ועד לראש הממשלה - מובן שמערכת היחסים הזאת, שהיא גם רגילה וגם עדינה, תיכנס למוקד תשומת הלב העולמית, עם פירושים מפירושים שונים. נכון שדרום אפריקה מנסה לשפר את יחסיה עם כמה מדינות אפריקאיות שחורות, וזאת איננה בושה. הם אינם מתביישים בזה שהם נקראים "אפריקה שחורה". אבל נכון שצריך להיזהר מאד בביטוי זה, אבל לא זה החשוב.

מצד שני, הביקור שלו יגרום לנו קשיים, וצריך שהוא יעבור במינימום של זעזועים. הביקור הזה מטריד את מנוחתו יותר מכל ביקור אחר, כולל כאלה שהיו עושים הפגנות נגדם. התגובות החריפות, לפני שיבואו מאפריקה השחורה - יבואו מאירופה הלבנה. גם בעתונות, גם במפלגות, בייחוד ממפלגות סוציאל-דמוקרטיות.

שר הבטחון ש. פרס:

קרייסקי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לא קרייסקי. ידידים טובים שלנו: ההולנדים והדנים והשכרים והצרפתים..

ראש הממשלה י. רבין:

לא ידעתי שהשכרים ידידים כל-כך טובים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הכל יחסי. והבריטים. עוד תשמעו פזמונים. בעתונות האנגלית של הבוקר כבר פורסם שהביקור הזה נועד לעסקות נשק. לא שאפריקה תספק לישראל, אלא ישראל תספק לאפריקה, בגלל האמברגו היחסי שהוטל עליהם (איזה אמברגו? הצרפתים ואחרים מספקים להם נשק, וכל העולם). בעיני אפריקה השחורה גם זה משמש עילה. אבל לנו אין ברירה. הוא החליט לבוא כצליין.

שר התיירות מ. קול:

יש לי מדליית-הצליין. אני יכול לתת לו.

ראש הממשלה י. רבין:

אני יכול להפגיש אתכם.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

שיבוא בטיסת צ'רטר.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

ברוח הדברים שהציג זאת ראש הממשלה, זה משהו בין ביקור ממלכתי וביקור פרטי. הוא יהיה אורח ראש הממשלה. בא ראש ממשלה כצליין - הוא ראש ממשלה. בלי לפגוע בדרום אפריקה. כי אינני רוצה



לפגוע בדרום אפריקה. יש לנו מערכת יחסים אתם.

שר התיירות מ. קול:

היה מישור מדרום אפריקה שבא מלונדון.  
בן-גוריון קיבל אותו לתה, ואחר-כך הוא אמר: בלונדון התייחסו אלי כאל כלב;  
בישראל - כנסיך (זה היה מלאך).

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

יש לי הצעה: אולי כדאי שראש הממשלה ייפגש עם  
אנשי המפתח בעתונות, כדי שיטפלו בזה טיפול...

ראש הממשלה י. רבין:

כדי למנוע אי-הבנות ופרסומים - עורכי העיתונים  
שמעו את העניין. כולם קיבלו עליהם לא לפרסם. הדבר לא היה מתפרסם אילמלא  
זה התפרסם בחו"ל. ולזכותם של עורכי העיתונים ייאמר שפה-אחד כל ועדת העורכים  
אמרה: אנחנו נשתף פעולה עם הממשלה בנושא זה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה דוקא מעודד אותי. אני מדבר עכשיו על השאלה  
איך נטפל בעניין. שיטפלו בו בכבוד, אבל גם בהתאפקות.

ראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה לומר כמה דברים, מבלי להיכנס  
ליתר פרטים. מערכת היחסים שלנו עם דרום אפריקה נמצאת בהתפתחות. זה משת  
את האינטרסים של מדינת ישראל יותר מאשר קשרים עם שבדיה היום. ולכן  
אינני רואה סיבה להתבייש. אי-אפשר לנהל מדיניות [REDACTED] של  
תביעות כלכליות, של טיפות קשרים כלכליים, בצורה כזאת. גם אנחנו לא אוהבים  
שעובדים אתנו רק מתחת לשולחן. לא אנחנו יזמנו את הביקור. אני מתכוון

להתייחס בכל הרצינות לראש הממשלה. אילמלא חשבתי כך - הייתי מבקש ממנו לא לבוא. פאלמה, עם כל הכבוד, על הקובנים באנגולה שחק; על כל מעורבות אחרת, כולל ערפאתית, הוא מדבר. ואינני מרגיש שום חובה מוסרית לגבי פאלמה, סוציאליסט או לא סוציאליסט.

#### סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

רבותי, אני מתפלא על חילופי הדברים ועל התשטות שלנו לגבי דרום אפריקה. זוהי אחת הארצות שקשרינו הכלכליים אתה הולכים ומתפתחים. החלומות שיש לנו בתחום הכלכלי עם דרום אפריקה - אני מתפלא. הזמנתי על-דעת שר החוץ את שר החוץ הדרום-אפריקאי שיבוא הנה - על-דעת שר החוץ.

#### שר האוצר י. רבינוביץ:

זו אחת הארצות שיש לנו עימן קשרים כלכליים והם חשובים לנו. יש הזמנה לשר האוצר הדרום-אפריקני לבוא הנה באופן רשמי ביותר, על-דעת שר החוץ. הוא קיבל את ההזמנה, אך עוד לא הודיע מתי שיבוא. אני חושב שאנו צריכים להראות לראש הממשלה שיבוא, שהוא איש דתי מאוד, את כל החמימות שאנו יכולים להראות. אנו בבדידות עצומה בתחום הכלכלי עם כל הארצות, מחוץ לארה"ב, שאני חש אותה יום יום. ועוד חשיקול הזה - מה יאמר פאלמה, והקשר לארצות אפריקה?

#### שר העבודה מ. ברעם:

האם אפשר לומר כי הנושא הזה הוא במסגרת ועדת

שרים לענייני בטחון?

#### ראש הממשלה י. רבין:

לא. אבל אני מבקש שמישיבת הממשלה לא יצא דבר. תצא הודעה. אנו לא מודיעים על העיתוי בשל בעיות בטחוניות. תצא הודעה

של מה שמסרתי, אבל אני מבקש שלא תהיינה הערכות נוספות ולא הסברים.

#### שד המשפטים ת. צדוק:

אני רוצה להמליץ כי יהיה ניסוח מדויק של אופי הביקור ושחברי הממשלה ימנעו מלהוסיף פרשנות על מה שנאמר בהודעה הרשמית הזו ושראש הממשלה יוציא אותה בעיתוי שימצא לנכון, בתאום עם משרד החוץ ועם מי שצריך. כי העתונים בודאי יוסיפו פרשנויות - זה בלתי נמנע, אבל מהממשלה חשוב שיהיה רק הודעה רשמית אחת על אופי הביקור, וזו תהיה הודעת ראש הממשלה כשאנו נמנע מלהבהיר, להוסיף או לגרוע.

#### סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני מבקש להוסיף משפט אחד. אני לא ממשיך את הויכוח שהתחיל. אנו מתאמים זאת עם שגריר דרום אפריקה. זה לקח לנו הרבה חדשים ואני מלאתי תפקיד לא קטן, אישית, מהיום הראשון, בהפיכת הקונסוליה לשגרירות - שהיתה עד היום לא רשמית, ואני מקווה שכתוצאה מהביקור, העניין לא ייסוג. ביחוד שהיה כבר ב"מעריב" ציטוט של שד הבטחון על חזית אנטי-קומוניסטית מישראל לדרום אפריקה. אני לא איסטניסט ואני יודע גם לעשות עסקות גנבים כאשר צריך, אבל לא חמיד צריך. ואני מציע, בהנחה שהדובר יוסמך לומר היום לעתונאים, לומר - שראש ממשלת דרום אפריקה יבוא לביקור לישראל ויהיה אורחו של ראש ממשלת ישראל. זה הכל. וזה מוסכם גם על-ידי השגריר הדרום-אפריקני.

#### ראש הממשלה י. רבין:

אני לא מציע כי הממשלה תעסוק עתה בניסוח.

594.

תיקון אמנת ההסגרה בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה של דרום-אפריקה

שר המשפטים ח. צדוק:

יש לנו הסכם הסגרה עם דרום אפריקה, אך נמצא כי בכמה נקודות, ההסכם הזה אינו תואם את חוק ההסגרה שלנו. מה שמוצע כאן זה שינוי הסכם ההסגרה על-מנת שאפשר יהיה להביא אותו להרמוניה עם חוק ההסגרה של הכנסת. מדובר בסייגים להסגרה אשר קיימים בחוק ואינם קיימים באמנה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

האם זה מחייב חקיקה בכנסת?

שר המשפטים ח. צדוק:

לא. את ההוראות הקיימות בחוק הכנסת, אנו

מכניסים לאמנה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

זה רשמי. כיצד זה נעשה?

שר המשפטים ח. צדוק:

זה נעשה בדרך של חליפת מכתבים בין שתי הממשלות, אומרים שזו הדרך הנכונה.

מחליטים:

ל י ט י ס: לאשר את התיקון לאמנת ההסגרה בין מדינת-ישראל לבין הרפובליקה של דרום אפריקה הכלול בטיוטת אגרת מאת שר החוץ אל שגריר דרום-אפריקה בישראל.

מעמדן החוקי וכוחן המחייב של החלטות הכנסת ושל החלטות ומסקנות ועדות הכנסת

ראש הממשלה י. רבין:

שד המשפטים הפיץ לשדים חוות-דעת של היועץ המשפטי בנדון ואני ממליץ כי השדים יקראו זאת.

595. סדר הדיונים בממשלה

שד התיירות מ. קול:

מה עם הסעיפים שהצעתי לדיון? יש דברים שעומדים כבר שנה ולא דנים בהם.

ראש הממשלה י. רבין:

כמו למשל?

שד התיירות מ. קול:

הפעלת חוק שירות לאומי לבנות. מעמד היהודים הלא-אותודוכסים. סדרי תפילה בכותל המערבי - היהודים רוצים בפסח לבוא ולהתפלל יחד עם נשותיהם בכותל המערבי ולא נותנים להם.

שד הסעד ז. המר:

להתפלל אפשר גם בנפרד.

שד התיירות מ. קול:

אני מבקש, שד הסעד - אתה תתפלל כפי שאתה רוצה. אבל רוב היהודים בעולם הם רפורמיים וצריך להתחשב גם ברצונותיהם.

אלה הם סעיפים שעומדים כבר שנה על סדר יום ואני מציע שידונו בהם. אותו הדבר לגבי איקרית ובירעם.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מציע כי בנושא איקרית ובירעם ידונו, לאחר שרכשנו כבר היום קצת נסיון בנושא.

ראש הממשלה י. רבין:

אנו נבדוק זאת ונעלה אותם במועדם.

596. נסיעות שרים

ראש הממשלה י. רבין:

מקריא את ההצעה כלשונה. לבסוף אומר כי חשד הלל ביקשו שימלא את מקומו והוא נענה.

שר הבטחון ש. פרס:

זו תהיה מדינת משטרה.

מחליטים:

ל י ט י ס: לאשר את נסיעת שר המשטרה להולנד להיות אורחו של שר החינוך, התרבות והרווחה, כיושב-ראש ועדת השרים לענייני רווחה חברתית, למשך שבוע ימים, החל ביום ה' בניסן תשל"ו (5.4.76). ראש הממשלה ימלא את מקום שר המשטרה בעת העדרו מהארץ.

597. ש א ל ה

שר התיירות מ. קול:

תגיד לרמטכ"ל שלא יתנבא מדי פעם על תאריך המלחמה. העליה כבר ממילא לא באה בשל כך.

שר הבטחון ש. פרס:

הוא דחה את התאריך.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבקש מזהר קול, שאם יש לו שאילתה על דברי הרמטכ"ל, יהיה זה מכובד יותר, לא להגיש זאת כדרך אגב, אלא להביא זאת בתחילת הישיבה בצורה מסודרת, או לפנות לשר פרס בנפרד.

שר הבטחון ש. פרס:

זהו קול הוא מדינאי מספיק מנוסה כדי לדעת שלא כל דבר המתפרסם בעתונים, הוא בהכרח ציטוט נכון.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש כי תברר עם הרמטכ"ל ותשיב לי על-כך בישיבה הבאה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

לזה קוראים - דרך אגב, מדמותן.

שר התיירות מ. קול:

זה ביעור-חמץ.

ראש הממשלה י. רבין:

יש עוד ישיבה לפני פסח שבה תוכל לעשות

ביעור-חמץ.

598. מכירות נשק:

ראש הממשלה י. רבין:

א.

ב. לאשר מכירת 33 טונות של אבש"ר 76 מ"מ לחברת "דהיל" בגרמניה.  
ערך המכירה הוא 200,000 דולר ומשרד החוץ מסכים לביצועה.

ג. לאשר מכירת 1,218 תת-מקלעים מסוג "עוזי" לממשלת איראן (המיועדים לג'נדרמריה). ערך המכירה הוא 207,000 דולר - ומשרד החוץ מסכים לביצועה.

ד.

שר התיירות מ. קול:



ראש הממשלה י. רבין:

- ה. לאשר מכירת 1,000 תת-מקלעים מסוג "סטן" לחברת "סידם" מבלגיה.  
 ערך המכירה הוא 15,000 דולר ומשרד החוץ אינו מתנגד לביצועה.
- ו. לאשר מכירת 3 תת-מקלעים מסוג "עוזי" ו-3,000 כדורים למפקדת  
 הצי התאילנדי. ערך המכירה הוא 1,000 דולר ומשרד החוץ מסכים  
 לביצועה.

שר הבטחון ש. פרס:

מחליטים:

|      |                                                                            |
|------|----------------------------------------------------------------------------|
| א.   |                                                                            |
| ב.   | לאשר מכירת 33 טונות של אנש"ר 76 מ"מ לחברת "דיהל" בגרמניה.                  |
| ג.   | לאשר מכירת 1,218 תת-מקלעים מסוג "עוזי" לממשלת איראן (המיועדים לג'נדרמריה). |
| ד.   |                                                                            |
| ה.   | לאשר מכירת 1,000 תת-מקלעים מסוג "סטן" לחברת "סידם" מבלגיה.                 |
| ו.   | לאשר מכירת 3 תת-מקלעים מסוג "עוזי" ו-3,000 כדורים למפקדת הצי התאילנדי.     |
| 599. | ש א ל ה                                                                    |

שר הסעד ז. המר:

מה עם הדיווח על הנעשה בלבנון. בבוקר היה ברדיו כי תהיה סקירה בישיבת הממשלה על הנעשה בלבנון.

ראש הממשלה י. רבין:

אמנם היה ברדיו, כי יהיה דיווח על לבנון, אבל פשוט לא היתה כוונה לכך, אין לנו כל נתונים חדשים.

שר התחבורה ג. יעקבי:

אני מציע לא לערער את אמינות הרדיו ושמוכיר הממשלה ידוע כי היה דיווח על הנעשה בלבנון.

שר הסעד ז. המר:

והאם לא ימסר דיווח על שיחת קיסינג'ר-דיניץ?  
אני חשבת כי לשיחה היתה חשיבות.

ראש הממשלה י. רבין:

לא על כל שיחה יש לדווח. אני לא מצאתי בה כל  
שינויים מהדברים שנאמרו קודם לכן, לא חשוב האם היא חשובה או לא.

ה י ש י ב ה    נ ג ע ל ת